

**HAYÂT BİN
KAYS
EL-HARRÂNÎ
ve
İMAM
MUHAMMED BAKİR
HAZRETLERİ**

Müslüm ABACIOĞLU

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İl Kùltür ve Turizm MùdùrlùĐù
Şehir Kitaplığı Dizisi: 9

ISBN:
978-605-359-558-8

Yayın Koordinatùrù
Selami YILDIZ

Dizgi ve Mizanpaj
Mehmet Sait RIZVANOĞLU

Kapak Fotoğrafları
İbrahim H. KARACA
Burhan AKAR – M.Sait RIZVANOĞLU

Baskı
Bahçıvanlar Basım San. AŞ.
Fevzi Çakmak Mahallesi 10633.sk. No:11
0.332.3452424 Karatay/Konya
Basım Tarihi: Mart 2012/Konya

Yayın Hakkı
Bu eserden iktibas yapılırken,
Dipnot veya bağlaç usulù kaynak gösterilmeden yararlanılamaz.
Kitabın hukuki sorumluluğunun tamamı yazarına aittir.

TAKDİM

Şanlıurfa, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Suriye'ye komşu olan, İpekyolu güzergâhındaki en eski yerleşim yerlerinden biridir. Doğu'yu Batı'ya bağlayan ticarî yolların kesiştiği kavşak noktasında bulunması, stratejik öneme sahip bir kent olmasını beraberinde getirmiştir. Bu özelliğinden dolayı, tarihi gelişim sürecinde, üzerinde birçok bağımsız devlet ve beylik kurulmuş, birçok uygarlığa beşiklik etmiştir.

Şanlıurfa, bereket hilalinin merkezinde kilit taşıdır. Tarımın ilk olarak yapıldığı, ilk üniversitenin kurulduğu, üç semavi dinin yeşermesine ev sahipliği yapan “ateşin Hz.İbrahim'i yakmadığı”, farklı kültür unsurlarının bir arada yaşadığı ve misafirperver insanların harmanlandığı kadim bir şehirdir. Bu değerlere insanlığın dün de ihtiyacı vardı, bu gün de ihtiyacı var, emin olun yarın daha çok ihtiyacı olacak. Türkiye, komşusu aç olduğu zaman tok yatmayan insanların bulunduğu bir ülke olmaya devam edecektir.

Şanlıurfa tarihi, Balıklıgöl'de, Nevalıçori'de, Göbeklitepe'de ve bugüne kadar il genelinde yapılan arkeolojik kazıdan, elde edilen bulgulara göre, günümüzden 12.000 yıl öncesine kadar gitmektedir. Balıklıgöl çevresinde yapılan kazı çalışmalarında günümüzden 12.000 yıl öncesine ait, insan boyutunda olan Dünyanın En Eski Heykeli bulunmuştur.

Şanlıurfa, tarihi süreç içerisinde bit çok peygambere ev sahipliği yapmış bir şehir olarak “Peygamberler Şehri” adıyla anılmaktadır. Tarihsel birikimi ile birçok medeniyete beşiklik eden bu şehir din, dil, ırk, kültür ve medeniyetlerin buluştuğu, kaynaştığı, bir hoş görü şehri olmuştur...

Şanlıurfa’yı Harran’dan ayrı düşünemeyiz, Harran tarihi süreç içerisinde birçok medeniyete beşiklik etmiş önemli bir şehirdir. Harran, ay, güneş, yıldız ve gezegenlere tapınmanın yaşandığı Sabiiliğin merkezi olmasının yanı sıra, İslami dönemde ise müspet ilimlerin okutulduğu Dünyanın İlk İslam Üniversitesine başkentlik etmiş bir şehirdir.

Şanlıurfa, dün olduğu gibi bugün de insanlıkla paylaşacak önemli değerleri bağrında taşımaktadır. Yapmaya çalıştığımız üzerimizdeki küllere üfleme, sahip olduğumuz potansiyelimizi ortaya çıkarmak, insanlığın faydasına sunmaktır. Hedefimiz geleceği ve büyük potansiyeli olan; tarih, kültür, barış ve huzur şehri Şanlıurfa’yı el birliği ile bugünkünden daha iyi noktalara daha ileriye taşımak, vatanş ile devletin kaynaşmasını sağlamaktır.

“Hayat Bin Kays El-Harrani ve İmam Muhammed Bakır Hazretleri” adlı bu eserin hazırlanmasında ve yayımlanmasında emeği geçen herkese teşekkür eder, bu kıymetli eserin okuyucularımıza faydalı olmasını temenni ederim.

Celalettin GÜVENÇ
Şanlıurfa Valisi

İÇİNDEKİLER

TAKDİM / 3

ÖNSÖZ / 7

GİRİŞ / 11

Hayât Bin Kays El-Harrânî (Hayatı Hk.) / 13

Şiirlerden Bölümler (İsminin Geçtiği) / 27

12 İmamdan 5.'si Olan İmam Muhammed Bakır (Ra) / 39

Dünden Bu Güne Harran Kaymakamları / 145

Dünden Bu Güne Harran Belediye Başkanları /146

Hayat Bin Kays El Harrani Hazretleri ve İmam Muhammed
Bakır (As) Türbesinden Görüntüler / 147

Harran'a Ait Yapılardan Görüntüler / 151

Faydalanılan Kaynaklar / 157

Sohbet / 158

ÖNSÖZ

Allahü Teâlâ, Âdem aleyhisselâmdan beri insanları ebedî saâdete kavuşturmak için peygamberler göndermiştir. Peygamberler de, insanları kurtuluşa dâvet etmiş, doğru olan yolu bütün sıkıntı ve eziyetlere rağmen bıkmadan, yılmadan anlatmışlardır. Aynı zamanda peygamberlere tam tâbi olan, Allahü Teâlâ'nın sevgisi ile dolu, mânevî sırlar sâhibi velî zâtlar da her devirde bulunmuş ve insanların din ve dünyâ saâdetine ulaşmaları için çalışmışlardır.

İnsanlara doğru yolu göstermeleri, hal ve hareketleri ile örnek olmaları evliyânın belli başlı vasıflarıdır. Onlar, peygamberlerden sonra seçilenler sınıfındandır. Bir rehber elinde yetişerek silsile yoluyla Peygamber efendimize kadar gitmeleri; nerede ve hangi memlekette yetişirlerse yetişsinler, onları tek bir kaynağa bağlamıştır. Bunlar zamanla çeşitli kollara ayrılmışlar. Kâdirî, Nakşî, Bayramî, Gülşenî, Yesevî, Mevlevî vs. gibi isimlerle anılmış veya bu yollardan birinde akıp gelmişlerdir.

Sultanlar, pâdişâhlar doğruyu onlarla bulmaya çalışmışlar, mânevî sultanın onlar olduğunu görmüşler, onların nasihatleri ile devlete, millete ve insanlığa faydalı olmaya çalışmışlardır. Târih boyunca insanlığa huzurlu devirler yaşatmış olan Emevîler, Abbâsîler, Selçuklular, Gazneliler, Bâbürlüler, Osmanlılar ve daha birçok İslâm devletlerinin sultanları hep bu büyüklerin rehberliğinde hizmete devâm etmişler, yeri gelince atlarının arkalarından gitmişler, bâzen onlarla berâber savaşlara katılmışlardır. Onlar, duâ ordularının kumandanları ve dertlerin mânevî tabibleridir.

Bu itibârla İslâm dünyasında eskiden beri başta sevgili Peygamberimiz ve Eshâbı olmak üzere bütün velîlerin kabirleri ziyâret edilmiş, rûhâniyetlerinden istifâde edilmiş, herkes onları vesîle ederek, Allahü Teâlâ ya yalvarmış, duâlarının kabûlü için niyâzda bulunmuştur.

Evliyâ-yı kirâm, Allahü Teâlâ'nın ve Peygamberinin (aleyhisselâm) emir ve yasaklarını öğreterek, insanların dünyâ ve âhiret saâdetine kavuşmaları için uğraşmışlardır.

Yayınlanan bu kitabın faydalı olması ve mânevî hayâtımızı kuvvetlendirmesi başlıca dileğimizdir.

Mehmet YAZAR
Bursa Edebâlî Camii İmam Hatibi

Müslüm ABACIOĞLU
(Eğitimci - Gazeteci - Yazar)

1955 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Şanlıurfa'da tamamladı. 3 yıl İzmir Buca Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümünde okudu. 1970-71 yıllarından beri sürdürmekte olduğu Fotoğrafçılık ve Gazetecilik çalışmalarını devam ettirmek için yarım gün ve 2 ay yaz tatili olan İlkokul Öğretmenliğini tercih etti.

Gazetecilik ile birlikte öğretmenlik mesleğini de Zonguldak-Ereğli, Afyon-Sincanlı, Şanlıurfa ve köylerinde sürdürdü. Öğretmenlik mesleğini “Peygamber Mesleği” olarak görüp hep ön planda tuttu. Gazeteciliği de “Allah Rızası için Halka Hizmet” olarak düşünüp, hiçbir zaman hiç kimsenin kötü yönlerini araştırmadan devam ettirdi.

40 yılı aşkın süreden beri sürdürmekte olduğu Gazeteciliği bırakamayınca 26 yılını aşan Öğretmenlik mesleğinden, yerini gençlere bırakmak düşüncesiyle emekli oldu.

Halen gazetecilik mesleğini sürdüren Abacıoğlu, evli 6 çocuk babasıdır.

GİRİŞ

Bu kitabımızda, öncelikli amacımız; İslâmîyet'in başlangıcından yakın zamâna gelinceye kadar, muhtelif asırlarda ve değişik coğrafî bölgelerde, bilhassa bugünkü Anadolu topraklarında yaşayan ilim, irfân, ahlâk ve fazîlet sâhibi âlim ve velîlerden olan, Harrân'da yetişen evliyânın büyüklerinden, âriflerin ileri gelenlerinden **Hayât bin Kays bin Kakhâl bin Sultan El-Ensârî El-Harrânî Hazretlerini** anlatabilmektir.

On beş asırdır Müslümanlara rehberlik etmiş, onlara doğruları öğretmiş, kendileri de eksiksiz İslâmî bir hayat yaşamış bulunan Evliyâ-yı kirâmın sadece bir tanesi olan **Hayât bin Kays El-Harrânî** Hazretlerinden bu hacmi sınırlı kitabımızda zikretmek, hayâtlarından uzun uzun bahsetmek elbette ki, hepimizin arzusu idi. Ancak, bizdeki bu terazi onca sikleti çekecek kapasitede olmasa gerek ki, bu kadarını yazabilme cesareti gösterebildik.

Hayat Bin Kays Hazretlerini anlatırken tarihi Harran şehrimizin tarihi, yöneticileri ve 12 İmamdan 5.'si olan İmam Bakır Muhammed Hazretlerinin de hayatından bölümler aktarmaya çalıştık.

Bu vesileyle sizlere faydalı olabildiysek ne mutlu.

**HARRAN'DA YETİŞEN EVLİYANIN
BÜYÜKLERİNDEN**

**HAYAT BİN KAYS
EL HARRANİ**

HAYÂT BİN KAYS EL-HARRÂNÎ

Harrân'da yetişen evliyânın büyüklerinden, âriflerin ileri gelenlerinden. Nesebi; **Hayât bin Kays bin Kakhâl bin Sultan el-Ensârî el-Harrânî**'dir. Urfa'ya bağlı Harrân kazasında doğup yetiştiği için "**Harrânî**" nisbeti ve "**Şeyh-ül-Kıdvê**" lakabı ile meşhûr oldu.

Doğum târihi hakkında, kaynaklarda bir bilgiye rastlanamamıştır. Ömrünün 50 senesine yakını Harrân'da geçirmiş büyük bir velîdir. İnsanlar ve bâzı sultanlar, onu ziyâret edip duâsını alırlar, onunla berâber olmakla bereketlenirlerdi. Yüksek hâllerin ve kerâmetlerin sâhibi olup, ehliyeti, ihlâsı, iffeti yanında, dînine çok bağlı bir zât idi.

Hayât bin Kays hazretleri cömertliğiyle meşhûrdur. 1185 (H.581) yılında orada vefât etti. Harrân'ın dışına defnedildi. Kabri, ziyâretçilere açıktır.

Hayât bin Kays hazretleri büyük himmet sâhibi olup, yüksek makamlara kavuşmuştu. Keşf ve kerâmetleri, açık ve meydanda bir zât idi. Allahü Teâlâ ya yakınlık derecesi bakımından yüksek bir mevkide bulunuyordu. Hakikat ilimlerinde derin bilgisi vardı. Sayısız kerâmetleri yanında, hikmetlerle dolu, yüksek hakikatleri açıklayan sözleri çoktur. İlimde ve tarîkatta o kadar yükselmişti ki, himmet ve tasarrufları "**Yed-i Beyzâ**"ya benzetilirdi.

Yed-i Beyzâ, Mûsâ aleyhisselâmın mucize olarak gösterdiği beyaz ve parlak olan sağ eli olup, istediği vakit yakasına sokup çıkardıkça, güneş gibi bir ilâhî nur parlamaya başlardı. Düşmanları bu nûr-i ilâhîyi görünce, kaçıp

dağılırlardı. Bu tâbir, mecâz olarak, kerâmet ve hârikulâde hâller ve meziyetler hakkında da kullanılırdı.

O, her yönden ilim ve hâl sâhiplerine ışık tutmuş ve kendisine ilim, hâl ve zühd yönünden reislik verilmiştir. Bu hususlarda, pek çok velî kendi talebelerinin terbiyesini ona havâle etmişler ve onun sâyesinde nice kimse makam ve hâl sâhibi olmuştu. Ondandır sayısız kimse ders ve feyz almıştı. Yetiştirip mezûn ettiği talebelerinin sayısı da hayli kalabalıktır. Yetiştirmiş olduğu talebeler, karanlık bir gecede parlayan yıldızlar misâlî, seçilmiş ve kerâmet ehli zâtlardır.

Evliyânın büyüklerinden birçoğu, onun hâllerini beğenip, söylediklerini tekrar etmişler ve birçok âlim de, onun büyüklüğünü her vesîle ile dile getirmiştir. Âlim ve câhil, herkes ondan istifâde etmiş, Harrân halkının başı sıkıştığında ona başvurulmuştur.

Meselâ Harrân Ovasında, bazen günlerce suyun damlası bulunmaz olurdu. Halk, bunun çaresini bulmuştu. Hemen Hayât bin Kays hazretlerine koşar, onun duâsını alır, duâsının himmet ve bereketiyle yağmur yağar, halk susuzluktan kurtulurdu.

Bu hususta onun yardımcıları saymakla bitirilemez. Sultan Nûreddîn Zengî onu ziyâret edip, hıristiyanlara karşı yaptığı cihâdda azim ve gayretini kuvvetlendirince, onun muvaffak olması için duâ ederdi. Sultan Selâhaddîn-i Eyyûbî de ziyâret eder, ondan duâ isterdi. Duâsını alarak yaptığı harbi kazanırdı.

Hayât bin Kays el-Harrânî hazretlerinin oğlu Ebû Hafs Ömer şöyle anlatır;

Şeyh Zagîb er-Rahâbî, babamın ziyâretine gelmişti. Babam ise, sabah namazından sonra evinin kapısında oturmuş, kendi işi ile meşgûl oluyordu. Zagîb er-Rahâbî gelip kapının diğer tarafına oturdu. Babam, onunla hiç konuşmadı. Şeyh Zagîb, buna alındı ve içinden;

“Tâ Rahâbe'den geldim de, bana hiç iltifât edip konuşmadı. Hiç böyle olur mu?” diye düşündü.

Babam ona hemen şöyle seslendi;

“Benim hakkımda kalbinden geçirdiğin şu îtirâzından dolayı, sana bir zarar geleceğinden korkuyorum. Bunun dış âzâlarında mı, yoksa iç âzâlarında mı meydana gelmesini istersin?”

O da; **“Dış âzâlarımda olsun”** deyince, babam elini uzattı, o ânda gözlerinden bir tânesinin şekli ve yeri değişip rahatsızlandı. Adam kalkıp hürmet gösterdi ve oradan ayrıldı, memleketi olan Rahâbe'ye döndü.

Birkaç sene sonra, kendisine bir yerde tesâdüf ettiğimde, gözünün iyileşmiş olduğunu gördüm. Sebebini sorunca;

“Bir zikir halkasına iştirâk ettim. Orada babanızın talebelerinden biri ile görüştüm. Ellerini hasta gözüme koyunca, hemen iyileşip eski hâline döndü” diye cevap verdi ve **“ O gün, baban benim gözüme parmağı ile işâret ettiği zaman kalb gözüm açılmış, onun feyzi ile birçok garîb şeyler görmüştüm”** dedi.

Harrân'da bir câmi yapılıp, sıra mihrâba gelince, kible husûsunda Hayât bin Kays hazretleri ile câmiyi yapan zât arasında ihtilâf çıktı. Sonunda Hayât bin Kays ustaya; **“Önüne bak, kibleyi göreceksin!”** buyurdu. O zât da, önüne baktığında Kâbe'yi karşısında gördü ve düşüp bayıldı.

Harran'da Cami yapan usta ile Harrani Hazretlerinin Kible yönü ile ilgili konuşmaları (temsil)...

Bir gün, Hayât bin Kays hazretleri ile berâberindekiler, yolculuğa çıkmışlardı. Yorulunca, bir yerde dinlenmek istediler. Ümm-i Gâylân denilen bir ağacın altında istirahate çekildiler.

Bir aralık hizmetçisi, Hayât bin Kays'a;

“Ben, hurma yemek istiyorum” deyince; ona:

“Şu ağacı salla, hurma düşer ve yersin” buyurdu.

Hizmetçi; **“Bu ağaç Ümm-i Gâylân denilen bir ağaçtır, hurma ağacı değildir”** dedi.

Hayât bin Kays hazretleri, **“Ben sana o ağacı salla diyorum”** deyince, hizmetçi ağacı sallamak zorunda kaldı. Ağacı sallayınca, misk gibi yaş hurma dökülürdü. Dökülen hurmaları yediler, doydular ve sonra kalkıp gittiler.

Sâlih bin Gânim bin Ya'lâ isimli bir zât;

“Güzel bir günde, Yemen'den Hind Denizine bir sefere çıkmıştı. Gemi denizin ortasına gelince, şiddetli esen fırtına ve dalgaları tutuldu. Gemi hasara uğrayıp delindi ve battı. Salih bin Gânim, bir tahta parçasına tutunarak, kimsenin yaşamadığı bomboş bir adaya ulaştı. Çok gezdiği hâlde hiç kimseyi görmedi. Orada bir mescid görüp, içeriye girdi. Mescidde bulunan dört kişi, kibleye yönelmiş, tâat ve zikir ile meşgûl idi. Selâmlaştıktan sonra hâlini hatırlarını sordular.

O da, soranların hâllerini müşâhedeye devâm etti. Yatsı namazı vaktinde, Hayât bin Kays hazretleri içeriye girdi. Onların yanına yaklaşip selâm verdi. Namaz kılmak için öne doğru geçti. Onu imâm yapıp, yatsıyı cemâatle kıldılar. Sabaha kadar ibâdet, tâat ve zikir ile meşgûl oldular. Sabah namazı da kılındı.

Namazdan sonra, Hayât bin Kays hazretlerinin; **“Ey tövbe edenlerin sevgilisi. Ey âriflerin neşe, sevinç kaynağı. Ey âbidlerin gözbebeği. Ey yalnızların dostu. Ey sığınanların sığınağı ve ey ümidini kesenlerin dayanağı. Ey siddîkların kalblerinin kendisine meylettiği ve sevgililerinin kalblerinin kendisiyle dost olduğu ve korkanların himmetinin kendisine bağlandığı yüce Rabbim”** diye münâcâta bulunup, yalvardığını işitti. Sonra ağladı.

O sırada etrâfı aydınlatan nurlar gördü. Onlar sebebiyle, ayın on dördündeki parlaklık gibi her taraf aydınlanmıştı.

Sonra Hayât bin Kays mescidden; **“Sevenin, sevgiliye gitmesi, büyük bir iştir. Çünkü kalbte korkulardan meydana gelen dehşetli üzüntü vardır. Ey sevgili. Ben ıssız çölleri yürüyerek katediyorum. Karşılaştığım bütün ovalar ve dağlar, beni hep sana gönderiyor”** mânâsındaki beyitleri söyleyerek çıkıp gitti.

Orada bulunanlar, Sâlih bin Gânim'e; **“Bu zâta tâbi ol”** dediklerinde, peşine takıldı. Yer ve gök, denizler ve dağlar, sahrâlar, onun ayağı altında dürülüyordu. O, her adımını atışında, **“Yâ Rabbî! Hayât'a hayat ver”** diyordu. Az zaman sonra, bir anda yeryüzü katlanıp, hemen Harrân'a geldiler. Oradakiler henüz sabah namazını kılıyorlardı.”

Ebû Abdullah el-Kureşî diyor ki;

“Vefâtlarından sonra kabirde, hayatlarındaki gibi kerâmetleri ve tasarrufları devam eden 4 evliyâ gördüm. Bunlar;

“Ma'rûf-i Kerhî, Seyyid Abdülkâdir-i Geylânî, Ukayl-i Münbecî ve Hayât bin Kays el-Harrânî hazretleridir.”

Bazı Velilerin bazı özellikleri ön plana çıkar, mesela filan zat, çok cömert idi denir. Bu, diğerleri cömert değil anlamına gelmez. Bu da onun gibidir. Öldükten sonra kerametleri, tasarrufu çok görüldüğü ve çok meşhur olduğu için dördü söylenmiştir. Yoksa bu söz, diğer Evliyanın vefatından sonra tasarruf ve keramet sahibi olmadıklarını göstermez. Din kitaplarında buyuruluyor ki;

Veli, dünyada iken, kınındaki kılıç gibidir. Ölünce, kınından çıkan kılıç gibi olup, tasarrufu, tesiri kuvvetlenir. **(Berika)**

İnsan ölürken ruhunun ölmediğini âyet-i kerimeler ve hadis-i şerifler açıkça bildiriyor. Ruhun şuur sahibi olduğu, ziyaret edenleri ve onların yaptıklarını anladıkları da bildiriliyor. Velilerin ruhları, diri iken olduğu gibi, öldükten sonra da, yüksek mertebede olur. Allahü Teâlâ'ya manevi olarak yakındır. Evliyada, dünyada da, öldükten sonra da keramet vardır. Keramet sahibi olan ruhlardır. Ruh ise, insanın ölmesi ile ölmez. Kerameti yapan, yaratan, Allahü Teâlâ'dır. Her şey, O'nun kudreti ile olmaktadır. Her insan, Allahü Teâlâ'nın kudreti karşısında, diri iken de, ölü iken de hiçtir. Bunun için, Allahü Teâlâ'nın dostlarından biri vasıtası

ile bir kuluna ihsanda bulunması ŐaŐılacak bir Şey değildir. Diri olanlar vasıtası ile çok Şey yaratıp verdiğini, herkes her zaman gormektedir. İnsan diri iken de, olu iken de bir Şey yaratamaz. Ancak Allahü Teâlâ'nın yaratmasına vasıta, sebep olmaktadır. **(MiŐkat)**

olünün yardımı

Abdülhak-ı Dehlevi hazretleri buyuruyor ki;

Vefat eden evliya zat, yaŐayandan daha çok feyz verir, daha çok yardım eder. (MiŐkat tercümesi)

Kore gazisi Albay Celal Dora hatıratında zetle diyor ki;

“Bir er gusletmek için, birlikten biraz uzaklaŐıp bir dere, bir golet arar. Bulunca gusleder. Gusledip çıkarken, in askerleri etrafını sarıp, teslim olmasını işaret ederler. Er, vefat etmiş hocasından yardım ister, ‘İmdat hocam’ der. in askerleri, ne gormuŐse, hemen silahlarını yere atıp, ellerini kaldırırs teslim olurlar. Birliği gelince, Çinli askerlere silahsız bir ere niye teslim olup geldiniz diye sordum. ‘Biz buna teslim olmadık. Koskoca dev gibi bir adam vardı, ondan korkup silahları attık’ dediler.”

AkŐemseddin-i Veli hazretleri buyuruyor ki;

**Tasarruf ehlidir ruh-u veli, du cihanda,
Deme bu olüdür, nasıl derde derman ola,
Ruh ŐimŐir-i Hüdadır ten kılıf olmuş ona,
Dahi alâ kâr eder, bir tığ ki, ryan ola.**

Mecmuat-ül cevahir

Yani deniyor ki;

Evliyanın ruhu, iş yapar iki cihanda,
Deme, bu olüdür, nasıl olur derde deva,
Ruhu, Hakkın kılıcı, vucut kılıftır ona,
Kınından çıkan kılıç tesirli olur daha.

Hikmetlerle dolu, kalblere tesir eden sözlerinden bâzıları şunlardır:

“Kalbinde, Allah korkusu bulundurmak ve sıddıkların hâlleri ile hâllenmek isteyen kimse, her işinde sünnet-i seniyyeye yapışmalı, onu mutlaka yerine getirmeli ve helâl lokma yemelidir. İnsanın meleklik sıfatından mahrûm olması; haram yemesi ve Allahü Teâlâ'nın yarattıklarına eziyet etmesi sebebiyledir.”

“Kalb yumuşaklığını, Allah adamı olan evliyânın sohbetlerine devâm etmekte aramalıdır. Kalb nûrunu da, sohbele olan gayreti devâm ettirmede aramalıdır.”

“Sâdık talebenin alâmeti şudur; Bir ân bile, Rabbini zikretmekten, O'nu hatırlamaktan ayrılmamalı ve O'nun hakkını gözeterek, farz ve sünnetlere devâm etmeli, dünyânın geçici zevklerinin sevgisini kalbe sokmayıp atmalı ve kalbinde dâimâ Cenâb-ı Hakk'ın sevgisini bulundurmalıdır.”

“Haramlardan sakın ve dünyâyâ düşkün olma. Zühde, ibâdet etmek niyetiyle sarılmalı, yoksa kendisinin zühd sâhibi olduğunu gösterip, dünyâlıklara kavuşmak için onu vesîle etmemelidir.”

“Muhabbet, yâni Allahü Teâlâ'yı sevmek, mârifetin (yâni O'nu tanımanın) ve Hakk'a giden yolun en büyük nişânıdır. Bâkî, sonsuz var olan sevgiliye, muhabbet ile kavuşulur.”

Hayat Bin Kays Hazretlerinin tasarrufu öldükten sonra da devam etmektedir....

Şeyh Yahya Hayât El-Harrânî Türbesi ve Camii

Şeyh Yahya Hayat el-Harrânî, XII. yüzyılda Harran'da yaşamış ve 1185 tarihinde burada vefat etmiş büyük bir İslâm alimi ve mutasavvufudur. 1184 yılında Şeyhin sağlığına yetişen ve O'nu ziyaret eden İbni Cübeyr bizlere şu bilgileri vermektedir.

“Allah bu şehri (Harran) dindar, iyi kişilerin oturduğu, kendini Allah'a adanmış seyyahların uğradığı bir yer yapmış. Bu kişilerden Ebül Berakat Hayat b. Abdülaziz'i kendi adını taşıyan mescidin kıblesine inşa ettiği zaviyede ziyaret ettik. Bu zaviyenin yanında oğlu Omar'ın zaviyesi de bulunur. Babasının yolunu tutmuştu. Onda zahitlerde gördüğümüz halleri gördüm. Şeyh Ebül Berakat'ın yanına vardık. Seksen yaşını aşmıştı. Bizimle el sıkıştı, bize hayırlı dualarda bulunup oğlu Ömer'i görmemizi tavsiye etti. Onun yanına vardık.”

İbn Cübeyr'in verdiği bu bilgilerden, şeyhin vefatından önce burada kendisine ait bir mescid ve zaviyenin bulunduğu anlaşılmaktadır.

XVII. yüzyılın ortalarında Harran'ı ziyaret eden Evliya Çelebi, Şeyh Hayat'ın türbesinden şu şekilde bahsetmektedir;

“Şeyh Yahya (Hayat) ziyaret yeri Harran dibindedir. Kutupluğa ayak basmış ulu sultandır. Harran Kalesi'nin yanında çöl tarafında büyük bir kubbe içinde medfundur.

Çöl Arapları bu sultana son derece bağlıdılar. Hatta Araplar arasında mühim bir mesele için yemin ettirmek icap etse ta Basra, Lahsa, Umman, Cezayir, Kurna'dan gelip bu sultanın üzerine “Yahya Hayati'nin başı için” deyip duvara el sürse Allah'a yemin etmiş gibi sayarlar. Bu sultana Yahya Hayati demelerinin aslı, bir seccade üzerinde tahiyatta ve hayatta oturur gibi oturduğundandır.”

Şeyh Hayat'ın türbesi ve bunu güneyine bitişik olan camisi, Harran şehir surlarının kuzey batı dışarısındaki mezarlık alanındadır. Türbe ve caminin günümüze kadar önemli değişiklikler geçirdiği duvar ve payelerdeki izlerden anlaşılmaktadır.

Dört paye ve kemerler üzerine oturmuş tromplu bir kubbenin örttüğü türbede Şeyh Hayat'ın sandukası bulunmaktadır. Türbenin doğu tarafında, giriş kısmı olarak kullanılan kubbeli ikinci bir mekân inşa edilmiştir. Rice, sandukanın bulunduğu kubbeli mekânın Eyyûbiler devrinde yapıldığını söylemektedir.

Türbe ve girişinin güney tarafına bitişik olarak ikişerli sıra halinde, dört kubbenin örttüğü cami bulunmaktadır. Kubbelere, yanlarda duvar payelerine, ortada bağımsız bir payeye oturur.

Hayat El-Harrani Camii

Orta eksenden batıya kaymış durumdaki mihrabın sonradan yapılmış olması, duvar ve payelerdeki bazı mimari izler bu caminin esasının İbni Cübeyr'in sözünü ettiği mescit ve zaviye olduğunu, sonradan önemli değişiklikler geçirerek bugünkü şekli aldığını göstermektedir.

Camiye giriş, doğu cephedeki taç kapıdan olmaktadır. Kapı üzerindeki kitabede; bu meşhedin (türbe) Hayat İbni Kays'ın (İbni Cübeyr, İbni Abdülaziz diyor) oğlu Ömer'in emri ve kız kardeşine oğlunun eliyle h. 592 (m. 1195) tarihinde yaptırdığı yazılıdır. Tabakat el-Kübra'da Şeyh'in vefat tarihi olarak h. 581 (m. 1185) verilmiştir. Buradan, türbenin şeyhin vefatından 10 yıl sonra inşa edildiği ortaya çıkmaktadır.

Cami ile türbeyi ayıran duvarın camiye bakan tarafında iki tamir kitabesi bulunmaktadır. Bunlardan solda olanında Şeyh Hayat İbni Kays'ın adı ve ebced hesabi ile h. 882 (m. 1399) tarihi kayıtlıdır. Sağdaki iki satırlık kitabede ise, bu cami ve makamın h. 1168 (m.1755) tarihinde tamir edildiği yazılıdır.

Caminin güney doğusuna bitişik olarak, doğu-batı istikametinde, dört kubbeli kuzeye açık bir revak eklenmiştir. Cephesindeki kitabeden bu revakın h. 1275 (m. 1858) tarihinde yapıldığı anlaşılmaktadır.

Caminin doğuya bakan taş kapısının üzerinde, dört sütuna oturan taş kubbeli minber minare bulunmaktadır.

Ölümünden önce ve sonra keramet sahibi olan, Şanlıurfa ve yöresinde “Şeyh Hayât-i Harrânî” olarak da bilinen ve hemen her gün sayısız ziyaretçilerin akınına uğrayan, zatın hürmetine halis niyet ve temiz kalb ile huzurunda Allahü Tea'la'ya yapılan duaların kabul olduğu hikmet sahibi, 4 büyük İslam Âliminden biri olan Hayât bin Kays el Harrânî Hazretleri'nin Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde bulunan türbesi restore edildi.

Hayat Bin Keys El Harrani Hazretlerinin türbesi ve külliyesinin restorasyonu, Şanlıurfa'nın eski valilerinden **T. Ziyaeddin Akbulut** zamanında başlatıldı ve **Şahabettin Harput** zamanında da tamamlandı.

1999-2001 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğüne restore edilmiştir.

Şeyh Hayât Bin Kays El Harrânî Türbesi

Şeyh Yahya Hayat El-Harrânî XII. yüzyılda Harran'da yaşamış ve 1185'te tarihinde burada vefat etmiş büyük bir İslam âlimidir.

Adına yapılan camiye giriş doğu, cephedeki taç kapıdan olmaktadır. Kapı üzerindeki kitabede; bu meşhed'in (türbe) Hayat İbni Kays'ın oğlu Omar'ın emri ve kız kardeşinin oğlunun eliyle 592/1195 tarihinde yaptırıldığı yazılıdır.

Harran'ın Tarihi Mezarlığı

Harran'da biri surların batı dışarısında Şeyh Hayat'ın tőrbesinin bulunduğu yerde, diğerı surların doğu dışarısında olmak üzere iki mezarlık bulunmaktadır. Bunlardan Şeyh Hayat'ın tőrbesinin bulunduğu mezarlıkta sőslemeli şahideler dikkat çekmektedir.

Harran'ın tarihteki

esas İslâm Mezarlığı surların doğu dışarısında yer almaktadır. Ancak, bu mezarlık tamamen kaybolmuş, sanat değerı olan, sőslemeli ve kitabeli şahideler toprak altında kalmıştır.

Son yıllarda bu bölgede yapılan ev inşaatlarının temel kazılarında, bu mezar taşlarına sıkça rastlanılmaktadır.

Prof. Dr. Ramazan Őeřen "Harran Tarihi" (1993) adlı eserinde, Yakut'un "ayakta duran adamlar gibi uzun mezar taşlı" mezarlıklardan bahsettiğini belirtmektedir.

Yakut'un sözünü ettiği bu mezarlık, surların doğu dışarısında toprak altında kalan ve üzerine evler yapılan mezarlık olmalıdır.

Mezarlık alanı

**HAYÂT BİN KAYS
EL-HARRÂNÎ
HAZRETLERİNİN
MÜBAREK
İSMİNİN GEÇTİĞİ ŞİİRLERDEN
BÖLÜMLER**

Hayat Bin Kays El-Harrani Hazretleri kastedilerek yazılmış bazı şiirler;

“Yıkılmıştır, onaran yok burcunu,
Harrani'den almaktasın gücünü,
İmam Bakır şarkta tutar ucunu,
Boz, Sarı, hem yeşil nakışın Harran”

M.Talat KARAÇİZMELİ
(HARRAN Şiirinden)

“Bir yanında Şeyh Hayat El-Harrani,
Diğer yanında İmam Bakır Hazretleri
Kol kanat germişler sana..
Manevi çadırlarını kurmuşlar topraklarına..
Ama biz o ... gönül sultanlarına da layık olamamışız,
Harran, Harran.”

A.Naci İPEK
(HARRAN'a AĞIT Şiirinden)

“Sökerken ötelere şafak
Gün doğmak istemiyor sanki
Bir ilahi ses geliyor Hayat-ı Harrani'den
Ka'be'den ezanı duyuyorum sanki”

Faik DÜNDAR
(HARRAN Şiirinden)

“Dünyaya gelen göçmek için gelir
Hak ile batılı seçmek için gelir
Maddeden manaya geçmek için gelir
Diyen Hayat El-Harrani
Ölümünden sonra
Tasarruf eden dört uludan
Harran ey Harran”

Yusuf ERKİŞİ

(HARRAN ey HARRAN Şiirinden)

“Harran bit tütsü, bir duman
Soylu rüyalardan
Hayat El-Harrani, İmam Bakır
Bir bulut gibi geçer ufkumuzdan
Hayriyesiyle Nabi bir gül tutar gönlümüze”

Yusuf ERKİŞİ

(HARRAN Şiirinden)

“Tarihi değiştiren o yüce sesler hani
İşhak, Yakup ve Musa yurt edinmiş Harran’ı
Ruhlara huzur verir güven sarar her yanı..
Şeyh İmam Bakır ile Şeyh Hayat-ı Harrani”

Mehmet KURTOğLU

(HARRAN GÜZELİM ŞEHİR Şiirinden)

Neseb-i Hayat

Nesebi; Hayât bin Kays bin Kakhâl bin Sultan el-Ensârî el-Harrânî'dir,

Urfa'ya bağlı Harrân'da doğup yetişen ve medfun Şeyh-ül-Kıdve velidir,

Çölleri katederken "Yâ Rabbî! Hayât'a hayat ver"derdi O Yed-i Beyza,

Sevenin, sevgiliye gitmesi büyük iş, kalbteki düşüş döner korkuya...

"Ey tövbe edenlerin sevgilisi. Ey âriflerin neşe, sevinç kaynağı,

Ey âbidlerin gözbebeği, yalnızların dostu, sığınanların sığınadı,

Ey ümidini kesenlerin dayanağı, rahmeti bol yüce Rabbim" derdi,

İşte O Yed-i Beyza, Şeyh-ül-Kıdve veli, Hayât bin Kays El-Harrânî...

Ma'rûf-i Kerhî, Ukayl-i Münbecî, Abdülkâdir-i Geylânî, Hayât El-Harrânî,

Yetişir Mü'minlerin imdadına her daim, bu zatlar ile herkes olur mülayim,

Cenab-ı Hak onları "Ehli Tasarruf" kılmış ki, isteyen mü'mine versin nasibi,

Hayât Bin Kays El-Harrânî ve İmam Muhammed Bakır Hazretleri M.Abacıoğlu

Her biri Ulu Veli, Hak katında bir eli, tasarruf ikramıyla
muhtaçlarda bir eli...

Şeyh Hayât bin Kays bin Kakhâl bin Sultan el-Ensârî el-Harrânî
Haydır,

Harran'da mukim, yolu Peygamber yolu, yüce, sağlam, müstakim
berhayattır,

Harran'da keremiyle her haliyle diridir, kalblere sultan olmuş
seyyidlerin piridir

Kim ki ziyaret edip dua istemez ise, kalbleri kararmıştır, riyakârdır,
delidir...

Müslüm ABACIOĞLU

ŞEYH HAYAT EL HARRANİ

Onikinci asırda Harran'da "Hayat" güzel,
Şehrin sakinleri hoş, kötülük kayıp gitmiş..
Orada mutasavvıf, mevcudiyeti özel;
Şeyh Hayat El-Harrani yaşıyor, nifak bitmiş..

Büyük evliyalardan, mürşid-i kamil, arif,
Tevazuyla süslenmiş gül yaprağından zarif,
Peygamberlere ait nice lütuf var onda
Candan içre can O'nda, candan aziz yar O'nda...

Sohbetiyle toplumda sevdayı gezdiren O,
İyileri kötüden ayırıp sezdireni O;
Gönüllere kapılar açıp keşif yapıyor,
Yüreklerde atarak Hakka kanat çırpıyor...

Damarda kan oluyor, beyinde zekâ, akıl;
İdrak edemez bunu aşkını bilmeyen kul..
Sayısız kerameti dillerde dolaşıyor,
Tasarruftaki adı "Yed-i Beyza" taşıyor...

Müşkülleri halleden bir hüccet ehli önder;
Örnek olan, öğreten, halka emsalsiz rehber..
Hergün başı sıkışan doğru O'na koşmada,
Duası himmetiyle dertten uzaklaşmada...

O Hakkın nazlı kulu, mümkün mü reddedilsin?
Sırrını Hak katından gafil olan ne bilsin?
İsmi ittifakların, sevgilerin adıdır,
O, Harran'ın her şeyi, "Dünya-Ahret tadı" dır..

Talebeleri Őeyhi yıllarca anlattılar,
İlim sofralarına nice tadlar kattılar.
Bir seccade üstünde oturmuş “Tehiyyat” ta,
Sevgili kul bugün de, o gün gibi hayatta.

Hala **Ma'rûf-i Kerhî, Ukayl-i Münbecî** ve
Seyyid Abdülkâdir-i Geylânî gibi verir nasibi..
Meşayihden bu dört zat ölmez, berhayattırlar,
Karargah türbelerden hükmeden ayettirler...

Cenab-ı Hak onları “Ehli Tasarruf” kılmış,
Herbiri bir bölgenin kalbine sultan olmuş;
Şahlar ile gedalar hep ziyaret ederler,
Mana'lardan feyz alıp yollarına giderler...

Hayat Bin Kays Harran'da keremiyle diridir,
Bölgede merhametli seyyidlerin piridir..
"**Şeyh-ül-Kıdve**" olarak nam salmış Ulu Veli,
Bir eli Hak katında, muhtaçlarda bir eli...

Mescitler yapılırken “Kıble” O'ndan sorulur,
Görmeyenin gözüne “Ka'be” ile durulur..
Yağmurlar yağmayanda duayı çağlatan O,
Mazlumlarla beraber gökleri ağlatan O...

Garipler inleyende, kuzular meleyende,
Kurtlar, kuşlar, naçarlar rızkını dileyende,
İmamet'i olmasa şaşırır bütün kullar,
Menzile erişemez yarı yolda kalırlar...

O'nun gözyaşlarıyla sulanır bütün Harran,
Kal'ası yıkılsa da ovası kalmaz viran.
Bereket toprağında sevdasıyla boy verir,
Harran adı O'nunla diri kalır, yücelir...

II

O, tam dokuz asırdır duasıyla necatta,
Elleri Hakk'a açık İlahi Münacaat'ta;

“Ya Rabbi, Senden başka tamah olunan kimse
Bulamadım, Allah'ım, Senin kapına çöktüm,
Rüku', secdede kaldım... Kıyamla boyun büktüm,
Ömrümüze izzet kat, gönül penceremizi aç,
Kulların aciz, gafil... Senin affına muhtaç...

Kurtuluşu umarak nefsimi bağlamışım,
Aşkınla ağlamışım, zikrinle dağlamışım..
Bizlere kereminden müjdelere, sevinçler ver,
İzinle nasibimiz, olmasın hüznü, keder...

Ey tövbe edenlerin, ariflerin süruru,
Ey yalnızların dostu, Abidlerin göz nuru..
Çaresizler melcei, hayat, umut ocağı,
Sıddık kalblerin meyli, varılan son bucağı,

Sen kapkara günleri aydınlatıcı Rabbim..
Huzurunda diz çöküp Sana yalvarıyorum,
Akan gözyaşlarımda “Rahm”ini arıyorum...

Sevenin sevgiliye koşması aceledir,
Mutlak heyecan ile, dopdolu can iledir..
Ya Rabbi “Hayat”ına lütfundan bir hayat ver,
Zorlukları aşmada azim, kolaylık göster...

Münacaat nurlandıkça şavkı vurdu Harran’a,
Elbet saadet düşer huzuruna varana..
Bütün yollar ezelden-ebede O’na çıkar,
Yüce dağlar, ovalar, ırmaklar O’na akar..

Bir gönül ehli insan mümkün mü O’nsuz kalsın?
Mümkün mü bu illerde aşktan yoksun, bunalsın?
Güzelliğin, umudun, hayatın özüdür O,
Zemzem’li pınarların, şiirin sözüdür O...

Şeyh Hayat El-Harrani “Hayy”dır, Harran’da mukim,
Yolu Peygamber yolu, yüce, sağlam, müstakim...

Mehmet H. ÖCAL
(ŞEYH HAYAT EL-HARRANİ Şiirinden)

URFA'DA MİSAFİR OLMAK

Fatma BARBAROSOğLU

.....

Her Őhrin sahibi vardır. Yerin altında yatanlar Şehre ruh verirken, yerin üstündekiler hizmet aŐkı içinde her geleni Allah'ın misafiri bilip elinden geldiğince ağırlamanın telaŐını yaŐarlar. Haritada bir nokta olan yerler; gidip gördükten, Şehrin taŐına toprağına misafir olduktan sonra haritada bir nokta olmaktan çıkar, hafıza albümüne yerleŐmiŐ soluk alıp veren bir mekan haline dönüŐür.

Peygamberler Şehri Urfa benim için artık haritada bir nokta, fotoğraflardan tanımaya çalıŐtıđım bir Şehir değil. Çünkü kulaklarımda Miraç Gecesi'ni gündüze bağlayan sabah ezanında dinlediğim dualar var. Urfa Kalesi'nin eteklerinde kıpırtısız duayı dinleyen güvercinler ve sabah ezanında camiye gelen 20-30 yaŐlarındaki gençlerin muhteŐem kalabalığı var.

Urfa'ya gidiŐimin en fazla onun dualarıyla olduğuna inandiğım kalbi mümin zarafetine gark olmuş Gülçin ve arkadaŐı Serpil bizi kahvaltıya bekliyor. Kahvaltımızı eder etmez Harran yoluna koyuluyoruz. Niyetimiz dünyanın en eski niversitesinin olduğu, dzliğ insana uhrevi bir ferahlık veren Harran Ovası'nı görmek. Ama en çok Şeyh Hayat el Harrani Hazretleri'ni ziyaret etmek heyecanlandırıyor bizi. Asıl adı Hayat bin Kays el-Harrani olan Şeyh, 1185'te seksen yaşında vefat etmiş. İslam leminde ölümünden sonra tasarrufu devam eden dört büyük zattan birisi olarak kabul ediliyor. Diğerleri Abdülkadir Geylani, Ma'ruf-i Kerhi, Ukayl el-Mnbuci.

Hayat el Harrani hakkında bilgi vermek isteyen yalınayak, yüzü kavruk çocuklar "abla tarihi anlatayım mı?" diyerek kuşatıyorlar bizi. Sultan Nurettin Zengi'yi Haçlılar'la savaşa teşvik edecek duacısı olan Hayat El Harrani Hazretleri'ni Milenyum haçlı seferleri esnasında ziyaret etmek olağanüstü etkileyici. Ağzımızın içinde bir dilimizin olduğunu unutuyoruz.

‘İman’ yazısından...

Fetullah GÜLEN

Saltanat-ı dünyeviye aldaticıdır. Âl-i Beyt ise, hakaik-i İslâmiyeyi (İslâmî hakikatler) ve ahkâm-ı Kur’âniyeyi (Kur’ân’ın hükümleri, aslî kaideleri) muhafazaya memur idiler. Hilafet ve saltanata geçen, ya Nebi gibi masum olmalı, veyahut Hulefa-yı Raşidîn ve Ömer İbn-i Abdülaziz-i Emevî ve Mehdi-i Abbasî gibi hârikulâde bir zühd-ü kalbi olmalı ki, aldanmasın.

Hâlbuki Mısır’da Âl-i Beyt namına teşekkül eden Devlet-i Fatımiye Hilafeti ve Afrika’da Muvahhidîn Hükûmeti ve İran’da Safevîler Devleti gösteriyor ki; saltanat-ı dünyeviye Âl-i Beyt’e yaramaz, vazife-i asliyesi olan hıfz-ı dini (dini korumak) ve hizmet-i İslâmiyeti (İslâmiyet’e hizmet) onlara unutturur. Hâlbuki saltanatı terk ettikleri zaman, parlak ve yüksek bir surette İslâmiyet’e ve Kur’ân’a hizmet etmişler.

İşte bak! Hazret-i Hasan’ın neslinden gelen aktablar (kutuplar, maneviyat büyükleri), hususan Aktab-ı Erbaa (Dört büyük kutup: Abdülkadir-i Geylanî, Hayat b. Kays el-Harrani, Şeyh Harakani, Hasen Şazeli veya İbrahim Desukî) ve bilhassa Gavs-ı A’zam olan Şeyh Abdülkadir-i Geylanî ve Hazret-i Hüseyin’in neslinden gelen imamlar, hususan Zeynelâbidîn ve Cafer-i Sadık ki, her biri birer manevî mehdi hükmüne geçmiş, manevî zulmü ve zulümatı dağıtıp, envâr-ı Kur’âniyeyi (Kur’ân’ın nurları) ve hakaik-i imaniyeyi neşretmişler. Cedd-i emcedlerinin (Mübarek cedlerinin, Rasûlullah’ın) birer vârisi olduklarını göstermişler. (Mektubat, 100)

**12 İMAMDAN
5.'Sİ OLAN**

**HZ. İMAM
MUHAMMED BAKIR**

12 İmamdan 5.'si olan Hz. İmam Muhammed Bakır

Hız.İmâm Muhammed'ül Bâkır, Hicret'in 57. yılında, Safer ayının 3. günü Medine-i Münevvere'de dünyaya gelmişlerdir. Babaları Hız.İmâm Zeynel Âbidin Ali'dir, anneleri Hız.İmâm Hasan'ın kızları Fâtıma'dır. Böylece hem baba, hem ana tarafından soyları Hız.Ali'ye ulaşmaktadır.

Hız.İmâm Muhammed Bâkır'ın künyeleri "Ebû Cafer"dir. Lâkapları "Bâkır"dır. Bâkır; "Yaran, açan" anlamlarına gelmektedir. İلمي, hikmeti yarıp açtıkları, bilgi de kendilerine bir engel, bir sınır tasavvur edilemediği, ilmi tamamıyla kavradıkları cihetle bu lâkapla anılmışlardır. Hız.İmâm Muhammed'ül Bâkır'ın 4 erkek, 3 kız olmak üzere 7 evlâtları olmuştur. Soyları, Hız.İmâm Cafer'üs Sâdık'tan yürümüştür.

Babası Hız.İmâm Zeynel Âbidin'in Hak'ka kavuşmasından sonra imâmeti devr alan Hız.İmâm Muhammed Bâkır, babasının yolundan hiçbir zaman ve hiçbir şekilde ayrılmamıştır. Hız.İmâm kendisine başvuran ihtiyaç sahiplerini her zaman dikkatle dinlerdi ve onları hoşnut edebilmek için elinden gelen gayreti sarfederdi. Onlar da Hız.İmâm Muhammed Bâkır'dan râzı olurlardı.

Hız.İmâm Muhammed Bâkır, gayet doğru sözlü, halûk, iyiliksever bir zattı. Onunla bir defa konuşan hemen tesirinde kalırdı. Aynı zamanda ihsân bakımından, dünyanın eli en açık kimsesiydi. Vaktini ya ibâdetle, ya ilim tahsil etmekle, ya bildiği şeyleri başkalarına öğretmekle, ya kendisine başvuranlara doğru yolu göstermekle, ya da muhtaçlara

ihşânda bulunmakla geçirirlerdi. Hayatı da hep bu çalışmalar içinde geçmiştir.

Zamanında yaşamış olduğu bütün âlimler, Hz.İmâm Muhammed Bâkır'ın ilim bakımından yüksekliğini kabul etmekte ittifak etmişlerdir.

Bir seferinde Kur'ân-ı Kerîm'de geçen;

“Bilmiyorsanız, bilmediklerinizi zikir ehline sorunuz” şeklindeki âyetin manâsı kendisine sorulmuş, Hz.İmâm da şu cevâbı vermiştir:

“Zikîr ehl-i biziz.”

Bu söze yanındaki âlimlerden hiçbirini itiraz etmemiştir. En tanınmış din âlimleri, zaman zaman halledemedikleri meselelerle karşılaştıkları zaman, mutlaka gelir, Hz.İmâm Muhammed Bâkır'a başvururlardı. Hz.İmâm da hiçbirini yanından tatmin edilmemiş olarak göndermezdi. Hepsinin de takıldıkları noktaları aydınlatmanın yolunu bulurdu ve onları kelimenin tam manâsıyla tatmin ederdi.

Hz.İmâm Muhammed Bâkır son derece güzel konuşurdu. Hemen hemen her sözünde derin hikmetler mevcuttu. Hz.İmâm'ı dinleyen, huzûrundan ayrıldıktan sonra da uzun müddet kendisini bu sözlerin tesirinden kurtaramazdı.

Hız. İmam Muhammed Bakır'ın parmağının gömülü olduğu Harran'daki türbe...

Mekkeli bilgin Abdullah bin Atâ;

“Bilginlerin, Muhammed Bâkır’ın huzûrunda küçüldükleri gibi, hiçbir kimsenin huzûrunda küçüldüklerini görmedim Hatem bin Uteybe’nin, toplumu içinde o kadar büyük, kadri o kadar yüceyken, onun huzûrunda, mualliminin huzûrundaki küçük çocuğa döndüğünü gördüm” demiştir.

Hz.İmâm Muhammed Bâkır’ın ilmi, sadece din işlerine inhisar etmiş değildi. Hz.İmâm, ilmin, bilginin her cephesiyle meşgul olurdu. Kendisine hangi konudan bir şey sorulacak olursa, cevâbını mutlaka doğru olarak verirdi.

Hz.İmâm Muhammed Bâkır, kendisinden yardım isteyen her fakire mutlaka yardımda bulunurdu. Açları doyurur, çıplakları giydirdi. Kendisini ziyaret eden dost ve ahbablarının bu ziyaretlerini, mutlaka iade ederdi.

Hz.İmâm Muhammed Bâkır’ın meclisleri, bir çeşit ilim meclisleri olurdu. Burada bulunmak ve kendisinden feyiz almak, her kula nasip olmaz saadetlerdendi. Irak’ta olsun, Hicaz’da olsun, başka yerlerde olsun, yetişen din bilginlerinin çoğu kendisinden feyiz almışlardır.

Hz.İmâm Muhammed’ül Bâkır, babalarının kurduğu gerçek ve ilâhi medreseyi devam ettirmişlerdir. Hz.İmâm Muhammed Bâkır, kendisi senet göstermeden, yani rivâyet edicisinin adını zikretmeden bir hadîs-i şerifi okuduğu zaman, bunun sahih bir hadîs olduğundan kimse şüpheye düşmezdi. Çünkü şöyle söylerdi;

“Ben bir hadîs okudum, rivâyet edenini anmadım mı bilin ki onu mutlaka babamdan duymuşumdur. Babam da babasından, babası da ceddîm Resûlullah’tan duymuştur.”

Bu şekilde rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden bir tanesi şudur:

“İşlerin zoru üçtür; Kardeşlerle mal hususunda iyi geçinmek, menfaat söz konusu olunca insanlara karşı insafla muamelede bulunmak, her durumda Allah’ı anmak.”

İmam Muhammed Bakır (ra), Caferi Sadık (ra), Zeynel Abidin (ra), Hz Hasan (ra) ve Hz Abbas (ra)'ın kabirleri.

Tasavvuf inancını benimseyen ve kendini ibâdete vermiş olan Muhammed bin Münkedir; “Muhammed bin Ali’yi görünceye dek Ali bin Hüseyin’in, fazîlet yönünden kendi gibi bir halef bıraktığını ummazdım; ben ona öğüt vermek isterken o bana öğüt verdi” der ve şu olayı anlatır;

“Hararetim bastığı bir saatte Medine dolaylarında gezerken, Muhammed bin Ali’ye rastladım. Pek yorulmuştu, yanındaki iki kişiye dayanarak yürüyebiliyordu; adamakıllı da terlemişti.

Ona, “Hâşimi ulularından olan senin gibi bir kişinin, bu saatte dünya için bu derece yorulmasını, hiç de doğru bulmuyorum” dedim.

Hz.İmâm bu söz üzerine dayandığı kişileri itti, doğruldu da bana dedi ki;

“Vallâhi bu halde ölüm gelip çatsa, beni Allah’a edilen ibâdetlerden biriyle meşgul olarak bulur; çünkü bu halimle ben, kendimi senden de, bütün halktan da çekmişim,

ehlimin-ayâlimin rızkı için çalışmaktayım; Ben, Allah'a karşı irtikâb edilen bir suçtu işlerken, ölümün gelip çatmasından korkarım.”

Bu sözü duyunca; “Allah sana rahmet etsin” dedim. “Sana öğüt vermeyi isterken, sen bana öğüt verdin.”

Hız.İmâm Muhammed Bâkır'ın zamanları, Ümeyye oğullarından Mervan oğlu Abdülmelik ile oğulları Velid ve Süleyman'ın, Abdülaziz oğlu Ömer'in ve yine Abdülmelik'in oğullarından Yezîd'le, Hişâm'ın saltanatlarına rastlar. Abdülmelik öyle bir kişiydi ki, kendisine saltanat müjdelendiği zaman, okumakta olduğu Kur'ân'ı Kerîm'i; “Bu seninle son görüşmemiz” deyip elinden bırakmıştı.

Abdülmelik saltanata oturunca, amcasının oğlunu saltanatta kendisine rakip gördüğu için sarayına konuk çağırımış ve onu kendi eliyle öldürmüş sonra da Şam mescidinde minbere çıkıp; “Bundan böyle, kim benim yaptığım işe dâir bir soru sorar veya îtirâz ederse cevâbını ancak kılıçla alır” demişti.

Şimdi bu devirde bir de Şam'da olup bitenlere bakalım. Muâviye'nin kurduğu saltanat ne âlemde idi? Onun halefleri ne ile meşgul idiler? Ne yapıyorlardı?

Bütün bunları bilmek, akıl ve izân sahipleri için pek güzel bir mukayese imkânı hazırlar. Biz Hz.Ali'nin torunlarının nasıl yaşadıklarını birer birer anlatırken, Şam'da yaşanan olayları anlatmamak ve unutmak insafsızlık olurdu.

Hız.İmâm Muhammed Bâkır'ın imâmlik makamına oturduğu zamanda, Şam saraylarında fesat ve ahlâksızlık son haddini bulmuştu. Hız.İmâm Muhammed Bâkır çekilmiş olduğu ilim ve fâzilet dolu köşesinden bu manzarayı hayret ve hatta dehşet içinde seyrediyordu. Muâviye'nin soyundan, Mervan'ın soyuna geçen bu sahte Emîr'ül-mü'minlik, halka zorla kabul ettirilmek isteniyordu.

Bunlar; Şam saraylarında hükümdarlar gibi yaşıyorlardı ve her çeşit sefâhat hayatının içine adetâ gömülmüşler, boğulmuşlardı.

Bunlar; emirlerini ancak kılıç kuvveti ile gördürebildikleri için sadece buna tapıyorlar, bütün varlıkları ile sadece bunu benimsiyorlardı. Bunlarda; fâzilet, doğruluk, adâlet gibi kelimeler çoktan unutulmuş, iş düpedüz bir rezâlet, ahlâksızlık ve zulme dökülmüştü. Şam saraylarında, Ümeyye oğulları rezâlet ve sefâhat içinde hayat sürerlerken, Hz.Ali'nin torunları ise Medine'de büyük bir fâzilet içinde hayatlarını devam ettiriyorlardı.

Bu halîfelerin içinde yalnız Mervan oğlu Abdülaziz'in oğlu Ömer, bir istisna teşkil ediyordu. Bu zât Hicret'in 99. yılında saltanata gelir gelmez ilk iş olarak; Muâviye'nin koyduğu pis ve kötü bid'atı, Cuma günleri hutbelerde Hz.Ali'ye hâşâ, zem edilmesini kaldırdı ve yerine; Kur'ân-ı Kerîm'deki şu âyetin okunmasını emretti;

انَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ
وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ
يَعْظُمُ لِعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

“Gerçekten de Allah adâlet ve ihsânla muameleyi buyurur ve yakınları görüp gözetmeyi emreder; kötü olan, yapılmaması buyrulan şeylerden ve azgınlıktan isyândan nehyeyler; düşünüp anlamanız içinde size öğüt verir.” (Nahl 90. âyet)

Abdülaziz'in oğlu Ömer, daha sonra Hz.Muhammed'in Hak'ka kavuşmalarından sonra Hz.Fâtıma'nın elinden alınan Fedek hurmalığını, Hz.Fâtıma'nın soyuna geri verdi.

Sonra Ümeyye oğullarının gasbettikleri şeyleri tekrar onlardan aldı, Beyt'ül-mâl'e (Devlet Hazinesi) iâde etti ve hak sahiplerine de devlet hazinesinden verilen payda, eşitliğe riâyeti şart koştu.

Ümeyye oğulları, Abdülaziz oğlu Ömer'in yapmış olduğu bu hareketlerini hoş görmediler ve onu zehirlettiler. Abdülaziz oğlu Ömer, bu zehirlenme sonucunda Hicret'in 101. yılında vefât etmiştir.

Arap milliyetçiliği, Arap olmayan Müslümanların aşağı görülmesi, gayr-i Arap olanları büsbütün incitmedeydi.

Halifelerin sorumsuzluğu yahût adâlet sâhibi olsun, olmasın onlara itâatin lüzumu hakkındaki rivâyetler, artık söyleyenlerin dillerinde ve yazılmış sahifelerde kalıyordu.

Hz.İmâm Hüseyin'in, mazlûm olarak din, îman adına, ümmetin selâmeti ve İslâm'ın, insanlığın özgürlüğü uğruna şehâdeti unutulmuyor, yer yer ayaklanmalarla, intikam almaya kalkışmalarla yeniden yeniye canlanıyordu.

Hicret'in 120.yılında, Hz.İmâm Muhammed'ül Bâkır'ın tasvib etmemesine rağmen, Hz.İmâm Zeynel Âbidin'in oğlu Zeyd, zamanın yönetimine karşı ayaklanmış; fakat onu şehit etmişlerdir.

Hicret'in 125.yılında da Zeyd'in oğlu Yahyâ ayaklanmış; fakat o da şehit edilmiştir.

Bütün bu olaylar halka bir ibret olmuyordu. Kerbelâ fâciasını, Resûlullah'ın oğlunun şehâdetini, "Ehl-i Beyt'in" esaretini, Muhammed evlâdına revâ görülen zulümleri unutmayanlar için bir hatırlatma oluyordu.

Kendilerine, Resûlullah'ın halifesi ve mü'minler emîri lâkaplarını takanların sefâhatları, zulümleri, bu hatırlatmayı, en azından hoşnutsuzluk hâline getiriyordu.

Ümeyye oğullarının kendi aralarında da hoşnutsuzluklar, hattâ ayaklanmalar başlamıştı; zulüm temelinin üstüne kurulan bu saltanat, artık çöküyordu.

Hz.İmâm Muhammed Bâkır, Ümeyye oğulları saltanatının son zamanlarında yaşamışlardır. Hz.İmâm; hükümetin bir yandan dıştaki, bir yandan içteki muhaliflerle uğraşmasından faydalanmışlar ve İslâm'ın gerçek esaslarını, ilmi, hikmeti yaymışlardır.

Sahâbeden olup Hz.İmâm'ın zamanına ulaşanlardan ve tâbiinden birçok kişi, kendilerinden faydalanmışlar, rivâyetlerde bulunmuşlardır. Hz.İmâm Muhammed'ül Bâkır'ın bir de tefsirleri vardır.

Hz.İmâm Muhammed'ül Bâkır, Hicret'in 114. yılı (Milâdi 733) Zilhicce ayının 7. günü Hak'ka kavuşmuştur. Hz.İmâm Muhammed'ül Bâkır, Ümeyye oğulları tarafından zehirletirilerek şehâdet makamına ermişlerdir. Ömürleri 57 yıl, 5 ay, 7 gün'dür.

Hz.İmâm Muhammed Bâkır vasiyetleri mucibince, Hz.İmâm Cafer'üs Sâdık tarafından yıkanıp techîz ve tekfîn edilmişler, namazları da Hz.İmâm Cafer'üs Sâdık tarafından kılınmıştır.

Cennetül Baki Mezarlığı

Hz.İmâm Muhammed Bâkır, Medine-i Münevvere'deki Baki mezarlığında, babaları Hz.İmâm Zeynel Âbidin'in yanına defnedilmişlerdir.

Kendilerinden sonra imâmet, oğlu Hz.İmâm Cafer'üs Sâdık'a intikal etmiştir.

En doğrusunu Allah-u Teâlâ bilir.

Harran'ın 3 km. kuzey doğusundaki İmam Bakır Köyünde 12 İmam'dan beşincisi olan Ebu Cafer İmam Muhammed Bakır'a atfedilen bir türbe ve yanında yine o'nun adını taşıyan bir cami bulunmaktadır.

Hz. Ömer zamanında Urfa ve Harran'ın fethine katılan (miladi 639) Ebu Cafer İmam Muhammed'in şehit düşen parmağının buraya gömülerek üzerine türbenin yapıldığı ve köye "İmam Bakır" adı verildiği söylenilmektedir. Türbenin batısına bitişik bir de cami bulunmaktadır.

Kitabesi bulunmayan son yıllarda sözde düzenlenerek orijinalliği kaybettirilmiştir.

Caminin yanındaki mezarlıkta bulunan bazı şahideler üzerindeki yazı ve süslemeler, Harran'ın doğu surları dışındaki tarihi mezarlıkta bulunan şahidelerle aynı özellikleri taşımaktadır.

Kimlik bilgisi

Adı: Muhammed

Künyesi : Ebu Cafer

Lakabı : Bakır

Baba adı : Ali ibn Hüseyin

Anne adı: Fatıma bint Hasan

Doğum yeri: Medine

Doğum tarihi: 1 Recep 57.h.

Peygambere (sav) olan yakınlığı: Torunu

Şehadet yılı :7 Z.Hicce 104 veya 107 h.

Şehadet yeri : Medine :

Şehadet sebebi : Emeviler'den İbrahim bin Velid'in zehirlemesi

Hazretin en meşhur lakabı, Resulullah (sav) tarafından kendisine verilen “Bakır” lakabıdır. Cabir bin Cufi, İmam Bakır'a bu lakabın verilmesinin sebebini şöyle açıklamıştır; “İnnehu bekar'el- ilme bakren” yani İmam Bakır (a.s) ilmi tam manasıyla yarıp açıklamıştır.

Şehadeti

Nihayet O mazlum İmam, Hişam bin Abdumelik'in komplosuyla zehirlendi ve Hicretin 114. yılında Zilhicce ayının yedinci günü 58 yaşında iken gözlerini dünyaya kapattı. Mübarek naaşı ise, Baki mezarlığında, babası İmam Seccad (a.s) ve babasının amcası ve annesinin cediti olan İmam Hasan (a.s)'ın kenarında toprağa verildi.

Vecizelerinden bir kısmı;

* Allah o mümine rahmet etsin ki; dilini tutar da kötü söz söylemez. Çünkü bu, Cenâb-ı Hak'kın kendisine verdiği sadakadır. Dilini tutmadıka hiç kimse, günahlardan kurtulamaz.

* Amel ancak bilgi ile beraber olursa makbuldür. Bilgi de amelle olur. Bilgi sahibine bu bilgisi, ameline kılavuzluk eder. Bilgisiz kişinin ameli ise beyhudedir.

* Aşğılık ruhtaki bir kimsenin silhı; kötü sözdür, iftiradır.

* Bilgisinden faydalanılan bir bilgin, ibâdetle meşgul olan bin kişiden daha yararlıdır. Bir bilginin ölümü, şeytanı yetmiş ibâdet edicinin ölümünden daha çok sevindirir.

* Bu dünyada bir büyük belya atmış bulunuyoruz. Zira bu halk, bizim göstereceğimiz yoldan başka Hak'ka giden bir yol bulamaz. Buna karşılık ne yazık ki, bunlar çok defa bizim sözümüzü dinlemezler.

* Cenâb-ı Hak'kı her zaman aklınızda bulundurun; t ki sizleri görünmez kaza ve belalardan korusun!

* Doğru ve güzel sözü kim söylerse söylesin; bunu kabul ediniz. Varsın isterse bu sözü söyleyen sözünü tutmasın.

Çünkü Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'de; "Onlar ki doğru sözü dinlerler ve sözün güzeline uyarlar; Allah'ın doğru yola götürdükleri kişiler kendileridir." buyurmuştur.

* Doğruluk ve hidâyet kapısını bilene, onunla amel edenin ecri kadar ecir verilir. Onunla amel edenle, ecirlerinden de bir şey eksilmez. Buna karşılık sapıklık yoluna giden, bir sapıklık icat eden kimseye de, o sapıklıkla amel edenlerin işledikleri günah kadar günah yazılır. O sapık yolda gidenlerin günahlarından da bir şey eksilmez.

* Eline fırsat geçer geçmez bundan âzâmi istifadeye sakın kalkışma! Fırsatçılık meydanı öyle bir meydandır ki, bu meydana düşenleri sonunda mahrumiyete götürür.

* Gönül zenginliği gibi zenginlik yoktur. Gönül fukaralığı kadar da, fukaralık yoktur ve olamaz. En yüksek irfân, kendi kendini tanımaktır. İyi sıhhat kadar büyük bir nimet bulunamaz. Başarı kazanmak kadar âfiyet yoktur. Gayreti ve azmi uzattıkça uzatmak gibi yücelik olamaz. Dünya mallarına karşı isteği azaltmak kadar zahitlik yoktur.

İnsaf kadar adâlet olamaz. Hevâ ve hevese uymak kadar günah işlenemez. Allah'ın farzlarını yerine getirmek gibi itâat yoktur. Akılsızlık kadar musîbet düşünülemez. İşlenen bir suçu küçümsemek kadar fena şey olamaz.

Haksızlığa ve kötülere karşı savaşmak gibi üstünlük yoktur. Gönül isteği ile savaşmak kadar da savaş olamaz.

Öfkeyi yenmek kadar kuvvet yoktur. Tamah etmek derecesinde alçalış da olamaz.

* Gönülleri aydın olanlar, ka'tiyyen dünya işleri peşlerinde koşmazlar. Her zaman öteki dünyayı düşünürler. Onların kulakları, gökten gelen seslere açık, gözleri ilâhi nur ile doludur. Gökten gelen sesleri gönül kulağı ile dinlerler ve bunları sanki öz kulakları ile dinliyormuş gibi olurlar.

Onların gönül gözleri ile gördüklerini, bayağı gözlerle görmek mümkün değildir. Ve neticede en temiz olanların makamlarına erişirler. Bunlar pak ve olgun dostlardır. Seni her zaman saâdet yoluna yolcu ederler. Sana her zaman fazîlet ve kemâl yolunu gösterirler.

* Güler yüz ile tatlı söz; insana sevgi ve saygı kazandırır. Asık surat ile kötü söz ise, ancak nefret uyandırır. Böyleleri, insanları Allah'tan uzaklaştırır.

* Günah işlemekten, sapık yollara düşmekten çekinin! İbâdette kusur etmeyin! Yalandan sakınıp ancak doğru söyleyin! Emanete ihânet etmeyin! İyi kimse olsun, kötü kimse olsun; size biri bir şey emanet etti mi, onu istediğı vakit bunu kendisine geri verin! Bana Ali bin Ebû Tâlib'i öldüren bile bir şey emanet etseydi, bunu kendisine geri verirdim.

* Her işinde doğru ol! Boş ve beyhude işlerle uğraşmaktan sakın! Düşmanından her zaman çekin ve dostunu da çekindir!

* Her üstün ve iyi şeyden daha üstünü ve daha iyisi; adâlet ve ihsândır. Onun için Cenâb-ı Hak; adâlet ve ihsânı emreder.

* İnsanın ilmi ile beraber hilmi de olması ne kadar güzel olur. Sabırlı ve bilgili olmak, fazîletlerin en üstünüdür.

* İnsanın yüreğine az olsun, çok olsun bir defa kibir girecek olursa, bu kibir ne miktar girerse, aklı da o miktar da azalır.

* İnsanoğlu için şu noksanlık yeter ki; Başkalarının kabahatlerini sayıp döktüğü halde, kendi kabahatini ve ayıbını görmez. Başkalarını kötü yola gitmekten men eder de, kendisi o kötü yolun yolcusudur. Ve hiçbir menfaati olmadığı halde, halka zulüm ve eziyet edilmesinden sevinç duyar.

* Kardeşinde bile bulunsa, onda gördüğün fakat Allah'ın örttüğü bir kusuru söylemen fena bir şeydir. Onda olmayan kusuru söylemen ise iftiradır.

* Kibirli ve gururlu olanlar ahmak bir cemâattir. Onların ahmaklıklarının ölçüsü, kibirleri ile mütenâsibtir. Yani ne kadar kibirli olursa o kadar ahmaktırlar.

* Kullar, Cenâb-ı Hak'kın dergâhında duâ ettikleri zaman, bunu içten gelen huzûr ile yapmalıdırlar. Makbul olanı budur. İlâhi kaza ve belâyı, içten gelen duâdan başka hiçbir şey geri çeviremez.

* Pişmanlık gözyaşları ile ıslanan yüzü cehennem ateşi yakmaz.

* Şeref ve servet insanın vücudunda dolaşır. Nihayet sonunda tevekkül evine yerleşir. Orada karar kılar.

* Şiâmız, yani “Ehl-i Beyt'i” sevenler üç kısımdır. Bir kısmı bizlerle geçinenlerdir. Bir kısmı sırça gibi çabucak kırılıp gidenlerdir. Bir kısmı ise kırmızı altın gibidir. Ateş girdikçe, zahmet ile karşılaştıkça değeri artar.

* Şu zât gözümde çok büyüktür. Çünkü dünya onun gözünde küçülmüştür.

* Temizlik ve iffet kadar bir Şey, Cenâb-ı Hak'kın indinde makbul değildir. Karnı haram lokma ile doldurmaktan ise aç bırakmak ve nefsi körleterek, başkalarının iffet ve namusuna tecavüz etmemek evlâdır.

12 İmam

İmam Ali bin Ebu Talib (İslam Peygamberi'nin damadı, amcasının oğlu)

İmam Hasan ibn Ali

İmam Hüseyin ibn Ali

İmam Zeynelabidin

İmam Muhammed Bakır

İmam Cafer Sadık

İmam Musa Kazım

İmam Ali Rıza

İmam Muhammed Taki

İmam Ali Naki

İmam Hasan Askeri

İmam Muhammed Mehdi

İmam Muhammed Bakır (as)'ın yaşamından kesitler:

Şiaların 5. İmamı ve Hz. Resulullah efendimizin torunlarından İmam Muhammed Bakır (as)'ın imamet döneminde Ümeyye Oğulları ile Abbas Oğulları savaş halinde olduklarından, İmam Bakır (a.s) en müsait ortama sahip idi ve bu ortamdan en güzel bir şekilde yararlanarak öğrenciler yetiştirmiş, Şia'nın temelini güçlendirmiş ve kültürel bir inkılâp gerçekleştirmiştir.

Bu verimli dönem, oğlu İmam Sadık (a.s)'ın tanıklığıyla 19 yıl 2 ay sürmüştür. Bu dönem Emevi halifelerinden olan Velid b. Abdulmelik, Süleyman b. Abdulmelik, Yezid b. Abdulmelik ve Hişam b. Abdulmelik'in hükümdarlıkları dönemine rastlamaktadır.

İmam Bakır (a.s)'ın, kendi döneminin halifeleriyle genel olarak siyasi çatışmaya girişmesi bize bildirilmemiştir. Ama bununla birlikte İmam Bakır (a.s) uygun bir fırsat bulduğunda onların gasıp hükümetini reddetmiş ve halkı Ehl-i Beyt (a.s) imametine davet etmiştir. Nitekim şeyh Kuleyni şöyle rivayet etmiştir:

İmam Bakır (a.s)'ı Şam'a gönderdiklerinde İmam (a.s), Hişam b. Abdulmelik'in meclisine girince eliyle meclistekilerin hepsine selam vererek oturdular. Hişam, İmam (a.s)'ın bu tür tavrından yani ona resmi selam vermediği ve izinsiz olarak oturduğundan dolayı öfkelenerek İmam'a karşı öfkelenip; “Siz neden halkı kendi imametinize davet ediyorsunuz” diyerek Hazreti kınadı.

Mecliste bulunanlar da, daha önce aldıkları karara göre İmam (a.s)'ı kınamaya başladılar.

İmam Bakır (a.s) onlara cevap olarak şöyle buyurdu;

"Ey millet! Nereye gidiyorsunuz?! Nereye yönelmişsiniz? Allahu Teâlâ bizim vasıtamızla sizin geçmişlerinize

(atalarınıza) hidayet etti ve sizin nesillerinizi de bizimle hidayete erdirecektir. O halde eğer geçici saltanat sizin içinse, kalıcı saltanat da bizim içindir; bizim saltanatımızdan sonra artık bir saltanat yoktur. Çünkü biz akıbet ehliyiz iyi bir sona sahibiz. Zira Allah Teâlâ şöyle buyuruyor; “Sonuç muttakiler içindir.”

Hişam ilk önce İmam Bakır (a.s)’ı hapse attı; ama hapistekilerin O Hazrete yönelmesinden ve halkın halifeye karşı kıyamının teşekkül bulması korkusundan dolayı İmam (a.s)’ı serbest bırakarak Medine’ye geri döndürmek zorunda kaldı.

İmam Bakır (a.s), Medine şehrinde, Emevilerin fikri ve ameli sapıklıklarına karşılık olarak asil diyaneti diriltme yolunda çok önemli çaba ve teşebbüslerde bulundu. O çabalardan bazıları, İslamî toplumda Ehl-i Beyt (a.s)’ın fikir ve görüşlerini savunup açıklayabilecek bazı fakih ve bilginler yetiştirmek olmuştur. Örneğin: Cabir b. Yezid-i Cufi, İmam Bakır (a.s)’dan yetmiş bin hadis öğrenmiştir. Zurara b. A’yen, Ebu Besir-i Muradi, Muhammed b. Muslim ve Bureyd b. Muaviye, İmam Zeyn’ul- Abidin ve İmam Bakır (a.s)’dan pek çok hadis öğrenip onları halka öğretmişlerdir. İmam Bakır (a.s) onların hakkında şöyle buyurmuştur;

“Eğer bunlar olmasaydı, kimse hidayet yolunu bulamazdı. Bunlar dinin koruyucuları ve babamın, Allah’ın helal ve haramına olan eminleridir. Yine onlar dünya ve ahirette bize doğru yarışanlardır.”

Zikredilen şahıs ve diğer kimselerin İmam Bakır (a.s)’dan naklettikleri rivayetler, Şia fikhının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır.

İmam Bakır (a.s), bu siyasi teşebbüslere ilaveten Kur’ân ve İtreti, Hz. Peygamber’in Ehl-i Beyt’ini savunmak ve onların varlığını korumak için, çeşitli din, mezhep ve fırkaların âlimleriyle tartışıp münazaralar yapmıştır.

Mesela; Şam Hıristiyanlarının rehberleri, Kîsaniyye büyükleri, Basra fakihî Katade, Kadı Ömer b. Zer, Hasan-i Basri, Tavus-u Yemani, Muhammed b. Münkedir, Ebu Hanife ve Havaricin savunucularından olan Abdullah b. Nafi b. Ezrak ile bir takım ihticaç ve münazaralar yapmıştır.

İmam Bakır (a.s), Abdullah b. Nafi ile yaptığı münazarada ona şöyle sordu: Resulullah (s.a.a)'in buyurmuş olduğu şu Hayber Hadisi hakkında ne diyorsun:

“Yarın bayrağı öyle bir kimsenin eline vereceğim ki O, Allah ve resulünü seviyor; Allah ve resulü de O’nu seviyorlar.”

Nafi cevaben şöyle dedi; “Bu hadis hakkında bir şüphe yoktur. Ama Ali ondan sonra Sıffin vakiasında hakemeyni sağlamaştırmada kâfir oldu!”

İmam Bakır (a.s), onun bu sözüne karşılık şöyle buyurdular; “Söyle bakalım, acaba Allahu Teâlâ sevdiği Ali’nin ve Nehrevanlıları öldüreceğini biliyor muydu? Eğer bilmiyordu der isen kâfir olursun.”

İbn-i Nafi; “Biliyordu.”

İmam Bakır (a.s); “Allahu Teâlâ onu, kendisine itaat edeceğinden dolayı mı seviyordu, yoksa isyan edeceğinden dolayı mı?”

İbn-i Nafi; “İtaat edeceğinden dolayı seviyordu.”

İmam Bakır (a.s); “Mağlup oldun, kalk git.”

Zahit ve dünyayı terk edenlerden olan Muhammed b. Münkedir şöyle diyor;

“Ben Muhammed b. Ali’ye (İmam Bakır’a) öğüt vermek için O’nun yanına vararak bazı sözler dedim. Ben O’na öğüt vermek isterken O bana öğüt verdi.”

Arkadaşları; “O sana nasıl öğüt verdi?” diye sorduklarında şöyle dedi;

“Günün tam sıcak bir vaktinde Medine'den dışarı çıktım. Bu sırada, iki zenci kölesinin omzuna yaslanan ve kendisi de

iri ve şişman bir kişi olan Muhammed b. Ali'yle (a.s) karşılaştıım. Kendi kendime şöyle dedim; Subhanellah! Kureyş'in şeyhlerinden biri bu saatte ve bu haliyle dünya peşindedir! And olsun ki, O'na öğüt ve nasihat edeceğim. Daha sonra O'na selam verdim; O da soluklanarak ve ter döktüğü bir halde selamımın cevabını verdi. Sonra dedim ki; Allah seni doğru yola iletsin, Kureyş şeyhlerinden biri olduğun halde, günün bu saatinde ve bu halin ile dünya peşinde misin? Eğer bu esnada ve bu vaziyette ölümün yetişirse ne yaparsın?"

O Hazret şöyle buyurdu; "Eğer bu hal ve vaziyette ölümüm yetişirse, Allah'a itaat etme yolunda ölmüş olurum. Çünkü bu işimle kendimi ve ailemi, senden ve halktan müstağni kılmış oluyorum. Ama Allah'a karşı yapılan isyanların birinde olduğum halde ölümümün yetişmesinden korkuyorum."

Bu sırada şöyle dedim; "Doğru buyurdun, Allah sana merhamet etsin; sana öğüt vermek isterken sen bana öğüt verdin."

İşte böylece İmam Bakır (a.s), diyanet esaslarını sağlamaştırmak ve ilmi alanlarda muhalifleri mağlup ederek Teşeyyü (Şia) toplumunun gelişmesine sebep oldu; onu yayıp tebliğ etmeye çaba gösterenleri ise takdir ve teşvik ediyordu.

İmam Bakır (a.s), Kumeyl b. Zeyd-i Esedi ismindeki bir şahıs huzurlarına geldiklerinde şöyle buyurdular;

"Ey Kumeyl! Allah'a and olsun ki, eğer bizim yanımızda bir mal olursa, ondan sana da veririz; ama Resulullah (s.a.v)'in Hassan b. Sabit'e buyurduğu şu söz senin için de geçerli olsun."

"Ruhul- Kudus, bizi savunduğun sürece seninle birlikte olsun."

5. İmam

O hazret dördüncü imamın oğludur. Hicretin 57. yılında dünyaya gelmiştir. Kerbela vakıasında bulunduğunda 4 yaşındaydı. Babasından sonra Allah'ın emri ve geçen imamların vasiyeti üzerine imamet makamına ulaştı. 104. ya da 107. yılında Şia rivayetlerine göre Emevi halifesi Hişam'ın kardeşi oğlu İbrahim b. Velid b. Abdulmelik'in vasıtasıyla zehirleterek şehit edildi.

Beşinci imamın devrinde bir yandan Ümeyye oğullarının zulümleri, İslam topraklarının her bir köşesinde çeşitli kıyamlara ve savaşlara neden olmuştu. Diğer taraftan da Ümeyye oğullarının kendi arasında çeşitli anlaşmazlıklar meydana geldi ve bunlar hükümeti kendisine meşgul etmiş ve Ehl-i Beyt'e taarruz etmekten biraz da olsa alıkoymuştu.

Kerbela vakıasının meydana gelişi ve Ehl-i Beyt'in mazlumiyeti -ki o dönemde Ehl-i Beyt'i temsil eden dördüncü imamdı- insanlara Ehl-i Beyt'i sevdirmiş ve onlara aşık kılmıştı. Bu etkenler el ele vermiş, milleti özellikle Şia toplumunu sel gibi Medine'ye ve beşinci imamın huzurlarına akıtmıştı. Böylece beşinci imam için geçen imamların hiç birinin zamanında meydana gelmeyen İslami gerçekleri ve Ehl-i Beyt'in öğretilerini yayma imkânı ve ortamı oluştu. Beşinci imamdan nakledilen sayısız hadisler, rical kitaplarında ve fihristlerinde yazılı çeşitli İslami konular dalında o hazretin mektebinde eğitilen ve yetişen sayısız Şii bilginleri ve âlimleri sözümüzün açık tanığıdır.

İmam Bâkır'ın (a.s) 19 yıllık imamet dönemi (h:95-114):

Babası İmam Seccad (a.s) ömrünün son anlarında onu kendi yerine ve Şia'nın önderliğine tayin eder ve bunu, diğer evlatları ve akrabaları huzurunda gerçekleştirir. Rivayetlerin dilinde ilim veya Resulullah'ın (s.a.v) silahını ihtiva eden bir sandığı ona göstererek buyurur; “Ey Muhammed, bu sandığı evine götür.”

Sonra da yanındakilere dönerek, “Dirhem ve dinar değil, ilim sandığıdır bu” buyurur.

İmam bu tabirleri kullanarak, ilmî-fikrî önderliğin ve inkılâbî komutanlığın (Peygamberin silahı) mirasçısı olarak tanıtır, İmam Muhammed Bâkır'ı (a.s).

Şiîliğin ilkeli ve inkılâbî davetini yaymak için İmam ve samimi dostlarının başlattığı faaliyet, daha ilk günlerde yeni bir Şekil aldı. Bu davet, Medine ve Kufe gibi Şia niçin beldelere, özellikle Emevî saltanat merkezinden uzak kalan İslâm topraklarının bazı bölgelerini de katarak Őiî düşünce tarzı kapsamına aldı. Bu bağlamda, Őiî tebligatının en çok etkili olduğu ve rivayetlerde de vurgu yapıldığı yerin Horasan olduğunu görmekteyiz.

Bu yorucu süreç içinde İmam ve yaranını, dur-durak bilmez harekete sevk eden, ısrarla ilâhî vazifeyi hatırlatmasının saiki, sosyal ve düşünsel gerçeğin üzücü bir durumda oluşudur.

Toplum bireyleri, bir yandan, almış oldukları yıkıcı ve kof eğitim neticesinde her geöen gün sosyal yozlaşma batağına gömülüyor ve halkın geneli de yöneticileri gibi, imamet makamının kurtuluş çağrısına kulak asmıyor ve bu durum, “Davet ettiğimizde, bize icabet etmezler” cümlesiyle tarihe geöiyordu; diğer yandan da, mezkûr sapıklıktan kurtulmak için tutunabilecekleri hiçbir dal kalmamıştı. Bu

insanları hidayete götürecek Şia'nın himmet ve çağrısı olmasaydı hepten dalalette kalacaklardı. Yukarıdaki hadisin devamında, bu gerçeğe Şu cümle ile vurgu yapmıştır.”

“Kendi hâllerine bıraktığımız takdirde ise, başka hiÇbir vesileyle hidayet bulamazlar.”

Bu sosyal yozlaŐma ve dengesizliğin bilincinde olan İmam, dűŐşünsel ve kültürel alanda inhirafın müsebbibi olan satılmıŐ Őair ve âlimler karŐısına dikilerek serzeniŐ akımı baŐlatır. Ola ki o uyuŐuk vicdanları veya en azından olup bitenlerden bihaber müritlerinin vicdanlarını uyandırısın.

Dönemin Őairlerinden olan Kesir'i Şu cümlelerle serzeniŐ eder;

“Abdülmelik'i översin öyle mi?”

Kesir de bunun altından őkıkmak için piŐkinlikle Őöylesi bir yorum getirir;

“Ben, hidayet önderi olarak övmedim onu. Sadece aslan, güneş, deniz, ejderha ve dağ gibi sözcükler kullanarak aralarında bir benzerlik kurmak istedim. Aslan köpek türünden bir hayvan, güneş donuk bir cisim, deniz cansız bir gövde, ejderha pis kokulu bir sürüngen, dağ ise taş yığımdır. İmam, bu anlamsız ve yersiz yorum karşısında manidar bir tebessüm eder.

Bu arada, devrimciliği ve ilkeliliğiyle tanınan yüce Őair "Kumeyt" kalkarak HaŐimi kasidelerinden birini inŐat eder. Böylece bu tür sanat karşısında farklı bir sanat ortaya koyarak yorumu, oracıkta bulunanlara ve bu olayı duyacak olanlara bırakır.

Halk nezdinde yüce itibar ve kiŐilikle anılan İbn-i Abbas'ın meŐhur öğrencisi İkrime, bir gün İmamın ziyaretine gelir. İmamın vakar, maneviyat, ruhî ve ilmî enginliğinin etkisinde kalarak, elinde olmaksızın İmamın eteğine sarılıp hayretle Őöyle der; “İbn-i Abbas gibi büyük insanlarla haŐır neŐir olduğum hâlde hiŐ böyle bir duruma dűŐmemiŐtim.”

İmam bu söze cevaben buyurur; “Yazıklar olsun sana, ey Şamlıların naçiz kölesi! Şu anda sen, Allah'ın izniyle yücelen ve içerisinde Allah'ın ismi anılan evlerdesin.”

İmam, uygun bulduğu her fırsatta Şia'nın içler acısı ve perişan durumunu, hâkim güçlerin, kendisi ve yararı üzerindeki baskısını dile getirmekle gafil insanların duygularını dinamize etmeyi, ölü ve durgun kanlarına can katmayı ve de uyuşmuş kalplere canlılık bahşetmeyi hedeflemektedir. Kısacası, insanları ciddi eğilim ve inkılâbî yönelişlere hazırlama gayreti içindedir.

“Nasıl sabahladınız ey Peygamber evladı!” diye soran birine İmamın cevabı şöyledir; “Nasıl sabahladığımızı ve nasıl olduğumuzu bilmenizin zamanı gelmemiş midir? Bizim durumumuz, Firavunların hüküm sürdüğu toplumda, erkek çocukları öldürülen ve kadınlarına yaşam hakkı verilen İsrail oğulları durumuna benzemektedir. Biliniz ki bunlar Ümeyyeoğulları, oğullarımızı öldürmekte, kadınlarımızı ise esir etmektedir.”

Damarlarda donmuş kanı coşturan bu sözlerden sonra, asıl konudan ibaret olan Şia davasını ve Ehlibeyt hükümetini dile getirir; “Hz. Muhammed'in (s.a.v) Arap olduğuna dayanarak Araplar, her milletten üstün olduklarını savundular ve bu düşünce karşısında her kes boyun eğdi. Kureyş kabilesi, Hz. Muhammed'in (s.a.v) kendilerinden olduğuna sarılarak Kureyş'in üstünlüğünü ileri sürdü ve diğer kabileler buna teslim oldu. Bu iddianın doğruluğuna inanıyor iseler, biz Kureyş'in diğer boylarından daha üstünüz. Çünkü biz Hz. Muhammed'in (s.a.v) evlatları ve Ehlibeytiyiz, bu yakınlıkta da kimse bizimle ortak değildir.”

Bu sözlerin tesiriyle bir hayli duygulanan adam, “And olsun Allah'a, Peygamber ailesine sevgi besliyorum!...” der.

Fikrî, kalbî ve amelî yönden tam bir bağıllık sınırına getirdiği adama, İmamın şuur ve bilinç verici son sözü

şöyledir; “Öyleyse kendini belalara hazırla! Andolsun Allah'a, bela bizim Şiîlerimize, dağın eteğine doğru yol alan selden daha yakındır. Emniyet rahatlığının önce bize sonra size ulaştığı gibi, bela da önce bize sonra size isabet eder.”

İmam ile Şiîler arasındaki ilişki sınırlı olmakla birlikte bir hayli özelliklere de sahipti. İmam bu ilişkilerinde, canlı bir beden ile uzuvları arasında bağlantı sağlayan beyin, diğer aza ve organları besleyen kalp konumundadır.

İmam ile Şiîler arasındaki ilişkiye ışık tutan mevcut bilgiler, bir yandan fikrî eğitimin çok net bir şekilde gerçekleştirildiğini ve öte yandan da ilişkilerin en ince detayları üzerinde bile hesap yapıldığını göstermektedir.

İmamın en yakın dostu ve sırdaşı olan Fuzeyl b. Yesar, bir hac mevsiminde İmamın maiyetindedir.

İmam, Kâbe etrafında dönen hacılara bakarak şöyle der; “Cahiliyet döneminde de aynı şeyi yaparlardı! Oysaki bu insanlar bize doğru akın etmek, bizi sevmek, bize bağlanmak ve yardımlarını bize sunmakla yükümlüdürler. Kur'ân-ı Kerim İbrahim'in dilinden şöyle buyurur: “Allah'ım! Halkın kalplerini bunlara istekli kıl.”

İmam kendisiyle ilk defa karşılaştığı Cabir-i Cu'fi'ye, Kûfeli olduğundan kimseye bahsetmemesini ve kendini Medineli gibi göstermesini tavsiye etmekle, imamet ve Şiîlik sırrını taşıma kabiliyeti olan bu yeni öğrencisine sır saklama dersi verir. “İmamın sırdaşı” unvanını alan da bu yetenekli ve kabiliyetli öğrencidir.

Nü'man b. Beşir şöyle bir olay anlatır; Bir yıl hac ziyaretinde Cabir ile birlikteydim. Son günümüzde vedalaşmak için Medine'de İmam Bâkır'ın (a.s) huzuruna varıp sevinçle yanından ayrıldı.

Kûfe'ye dönerken konakladığımız bir yerde bir adam yanımıza geldi. Nü'man, gelen adamın özelliklerini ve Cabir'le kısa konuşmasını da nakleder. Cabir'e bir mektup

verdi. Cabir, mektubu öpüp gözünün üstüne koyduktan sonra açıp okudu. Mektubu okudukça yüzündeki üzüntü ve hüznün daha bir belirginleştğini hissediyordum. Mektubu sonuna kadar okuduktan sonra katlayıp eşyaları arasına koydu. Kûfe'ye varıncaya kadar hiç gülmedi, hep mahzundu. Kûfe'ye varduktan bir gün sonra Cabir'in ihtiramını gözetme amacıyla ziyaretine gittim. Hayretimi gizleyemediğim bir manzarayla karşılaştım. Cabir çocuklar gibi kamışa binmiş, boynuna koyun ekleminden bir gerdanlık takmıştı ve hiçbir anlamı olmayan şiirler okuyordu. Evden dışarı çıkıp bana baktı ve hiç bir şey söylemedi. Ben de bir şey söylemedim ve elimde olmaksızın bu hâline ağlamaya başladım. Çocuklar etrafımızı sardılar. Cabir hiçbir şeye aldırmandan yürümeye başladı. Nihayet geniş bir araziye vardı. Çocuklar da onu takip ediyorlardı. Her kes birbirine “Cabir b. Yezid delirmiştir” diyordu.

Birkaç gün sonra Hişam b. Abdülmelik'ten Kûfe valisine bir mektup geldi. Mektupta şöyle diyordu; “Cabir b. Yezid-i Cu'fi'nin kim olduğunu araştır, bul ve boynunu vurup bana gönder.”

Vali araştırmaya koyuldu, etrafına sorunca; “Emir sağ olsun! Cabir fazilet, hadis ve ilimden nasibini almış bir insandı. Bu yıl hacca gitmişti, döndükten sonra delirdi ve şimdi kamışlıkta bir kamışa binmiş çocuklarla oynuyor.”

Nü'man olayın akışını şöyle anlatır; “Vali mutmain olmak için Cabir'i görmeye gitti. Cabir'i, kamışa binmiş bir vaziyette çocuklarla oynadığını görünce, ‘Allah’a şükürler olsun ki beni onun katlinden uzak kıldı’ dedi.”

Bu örnek, İmamın yakın ashabıyla olan ilişkisinin keyfiyetini açıklamakla birlikte, teşkilatî bir ilişki ve bağlılığın varlığını ve hükümetin de bu müslîh insanlara karşı baskıcı tutumunu yansıtmaktadır. Bu arada her şeyden çok kendi gücünü korumayı ve konumunu güçlendirmeyi

düşünen egemen güç, İmam ile yakın dostları arasındaki ilişkidenden ve toplu etkinliklerinden hepten de habersiz değildi; mevcut istihbaratı değerlendirerek çalışmaların künhüne inme ve karşı taktik geliştirme çabası içindeydi.

Gitgide İmamın ve Şiîliğin genel ortamının, haksızlıklara itiraz ve muhalefet görünümünü kendini hissettiriyordu ve bu, Şia İmamlarının yaşam tarihinde yeni bir dönemin başladığını müjdeliyordu.

Tarih, hadis ve siyer kitaplarında, İmam Bâkır'ın (a.s) muhalif ve nispeten sert çıkışlarından bahsedilmiyor ise de bu, o döneme hâkim yoğun baskıdan ve İmamın siyasî yaşamından haberdar tek merci olan dostlarının korunması için takiiyenin kaçınılmazlığından kaynaklanmaktadır, ama bunlarla birlikte uyanık düşmanın planlı tepkilerine bakarak herkesin faaliyetinin arkasındaki hakikate ulaşmak mümkündür. Hişam b. Abdümelik gibi güçlü ve yönetici ruhlu biri ki Belazuri'ye göre en güçlü Emevî halifesidir İmam Bâkır (a.s) veya bir başkasına asık surat gösteriyorsa bunun sebebi, karşı tarafın tutum ve davranışlarından bir tehdit sezinlemesi ve varlığını kabullenememesidir.

İmam Bâkır'ın (a.s) düşünce ve teşkilat alanında değil, sadece ilmî alanda faaliyeti olsaydı şayet, halife ve erkânı, kesinlikle şiddet ve baskı uygulamayı çıkarlarına aykırı bulurlardı. Çünkü bu durumda, hem İmamı ki bunu, Fahh şehidi Hüseyin b. Ali'nin kıyamında tecrübe etmişlerdi ve hem de azımsanmayacak sayıda olan İmamın dostlarını ciddi bir muhalefete sevk etmiş ve öfkelenenmiş olacaktı.

İmamın Şam'a sürgün edilmesi

İmam Bâkır'ın (a.s) son döneminde vuku bulan önemli olayların en meşhuru, İmamın, Emevî saltanatının başkenti Şam'a sürgün edilmesidir.

Bu sürgün olayının ardındaki gerçek ise İmamın Emevî saltanatına karşı sürdürdüğü mücadele yöntemini deşifre etmekte. Bu nedenle İmam bazı rivayetlere göre en yakın yar ve yareni olan genç yaştaki oğlu İmam Sadık (a.s) ile birlikte yakalanarak Şam'a gönderilir. İmam Bâkır (a.s), Hişam'ın Şam'daki sarayına getirilir. Halifenin kurduğu komplo gereği, imamın saraya girdiği anda devlet erkânının üstlendiği rol ifa edilecekti.

Senaryoya göre önce halife, ardından da devlet erkânı iftira ve hakaret yağmuruna başlayacaktı. Bu komplo ile varılmak istenen iki amaç vardır;

a) Hakaret ve iftiralarla İmamın ruhiyesini zayıflatmak ve böylece de yapılması gerekli görülen her iş için zemin hazırlamak.

b) Karşı ve hasım iki akımın en üst düzey önderleri arasında gerçekleşen görüşmede düşmanı mahkûm ve mağlup etmek. Bu mağlubiyet haberini yaymakla da- ki bu, halifenin her türlü emre amade hatip, memur ve casusları tarafından rahatlıkla uygulanabilecek türden bir görevdi- karşı akım ve cephenin faal dinamiklerini pasi-fize etmek ve silahsız konuma getirmek amaçlanıyordu.

İmam Bâkır (a.s) halifenin meclisine girer, teamüller gereği halifeyi "Müminlerin Emiri" lakabıyla selamlaması gerekirken, diğer insanlara yönelip el işaretiyle onları muhatap seçer ve selamlar. Sonra da oturması için halifenin iznini beklemeden oturur. İmamın halife tarafından beklenmedik bu tavrı, halife Hişam'ın kalbindeki kin ve hasedi ateşler. Ve hazırlanan komplo devreye girer.

“Siz Ali oğulları her zaman Müslümanların birliğini bozmuş, onları kendinize (itaat etmeye) davet etmekle de Müslümanlar arasında bozgunculuk ve nifak sebebi olmuşsunuz. Akılsızlık ve cahilliğiniz sonucu kendinizi imam ve önder sanmışsınız.”

Hişam bu ve benzeri iftira ve hakaretleri sıraladıktan sonra susar ve senaryonun ikinci perdesi açılır. Hişam’ın çanak yalayıcıları ve uşakları da aynı türden hezeyanları tekrar ederek İmam Bâkır’ı (a.s) zemmederler.

Bütün bunlar gerçekleşirken İmam sessiz ve dinlemektedir. Nitekim herkes susar ve İmam ayağa kalkarak Allah'a hamd-ü sena ve Peygambere (s.a.v) selam ettikten sonra kısa ama sarsıcı cümlelerle, onların amaçsız ve yitik bir yaşam içinde olduklarını yüzlerine vurur. Hiçbir şekilde özgürlük ve yetki sahibi olmadıklarını, alet ve kul olduklarını bir kırbaç misali başlarına indirir. Sonra da en yüce İslâmî ölçü olan kendi konumunu ve babalarının iftihar dolu geçmişini ve de tarihteki ilâhî sünnet ve yasalarla özdeşleşmiş olan kendi yolunun iyi akibetini vurgulayarak muhatapların sarsılmış ruhiyesini daha bir sarsar ve şöyle der;

“Ey insanlar, nereye gidiyorsunuz? Sizin için düşünölen sonuç nedir? Yüce Allah vasıtamızla sizin geçmişlerinizi hidayete erdirdi ve sonuncunuz da bizim elimizle son bulacaktır. Bu günkü saltanat sizin elinizde ise yönetimin geleceği bizimdir ki, bizim devletimizden sonra devlet olmayacaktır. Çünkü akıbet ehli bizleriz. Şanı yüce Allah da akibetin, takva ehline ait olduğunu buyurur.”

Mazlumiyeti ve tahakkümü, müjde ve tehdidi, ispat ve reddi bir arada toplayan bu az ve öz beyan yayılacak ve insanlara ulaşacak olsa, insanları, söz sahibinin hakkaniyetine inandıracak bir cezbe gücüne sahiptir. Bu özlü sözü cevaplamak için öz güven gerekir... Bu ise İmamın muhataplarında olmayan şeydi. Zor ve kaba kuvvetten başka

çare kalmamıştı. Hişam da bu doğrultuda hareket eder ve İmam Bâkır'ın (a.s) hapse atılmasını emreder. Yani amelen ruhsal zaaf ve mantıksal yetersizliğini kabullenir. İmam Bâkır (a.s) tutukluluk döneminde de gerçekleri ifşa ederek kendisi gibi zincire vurulmuş insanları etkiler. Zindandaki herkes İmamın sözlerini samimiyet ile kabullenir.

Zindan memurları durumu Hişam'a rapor ederler. Onlarca yıl boyunca ve özel bir titizlikle Şam'ı Ehlibeyti tebliğ ve davetten uzak tutan bir rejim açısından bu durum asla kabullenecek türden değildi. Bu yüzden Hişam, İmam ve maiyetindekiler için en uygun yerin yaşadıkları şehir yani Medine olduğunu, ancak kontrol ve baskıların artarak devam etmesi gerektiğini ve uygun görüldüğünde de son darbeyi indirerek düşmanı kendi evinde öldürmek suretiyle zan altında kalmamanın daha doğru olduğunu düşünür.

Hişam'ın emri ile İmam ve maiyetindekiler yol boyunca mola vermeyen posta kervanıyla Medine'ye gönderilir. Yol üzerindeki şehir halkı da, bu istenmeyen kervanla katiyen kimsenin alış-veriş yapmaması, ekmek ve su satmaması hususunda uyarılır. Üç gün üç gece bu minval üzere yol alınır ve nitekim kervanın su ve ekmeği tükenir. Medyen şehrine varılmıştır. Şehir halkı, halifenin emri gereği kapılarını kapatır ve bir şey satmaya yanaşmazlar. İmamın beraberindekiler açlık ve susuzluktan yakınmaktalar. İmam Bâkır (a.s) şehre bakan bir tepenin üzerine çıkar ve yüksek bir sesle şehir halkına haykırır; "Ey zalimler şehrinin insanları! 'Allah'ın sizin için saklamış olduğu, daha hayırlıdır; eğer iman etmişseniz!' ayetinde 'saklamış olduğu' şeklinde ifade edilenden maksat benim."

Medine

Bu haykırışın yankı bulması sonucu gerçekleştirilen yerinde bir uyanıklık ve cesaret halifenin kurduğu komployu bozar. Şehir halkından biri, cahil ve aldatılan hemşehrilerini uyarır ve bu haykırışın, Şuayb peygamberin kendi zamanında dalalete düşmüş insanlara haykırışının aynısı olduğunu hatırlatır. Bu gün, bu mesajın muhatabı olduklarını anlatmaya çalışır. Evet, tarih tekerrür etmişti. Mesaj aynı mesajdı, mesajcı aynı mesajcıydı ve muhatapsa aynı muhataptı... Bu yerinde uyarı kalplerde yer bulur. Kapılar açılır ve halifenin emrini ayakaltına alarak düzenin düşmanı kabul görür.

Dönemin siyasî durum ve baskısına ışık tutan, dönemin insanların aptallaştırılmak istendiğini vurgulayan ve de Emevî saltanatı karşısında İmam Bâkır'ın (a.s) tutum ve yöntemini aydınlatan bu tarihî rivayetin son pasajı şöyledir;

Medyen şehrinde olup bitenler halifeye bildirildiğinde, her şeyden önce halifenin planına muhalefet etme cesareti gösterecek insanları gafletten uyandıran şahsın, ihanetine karşılık öldürölmesini emreder halife. Bu emir gereği uyarıcı insan öldürölür.

İmamın Halifelere karşı tutumu

Bütün bunlara rağmen İmam Bâkır (a.s), hâkim güce karşı sıcak savaşa girmekten ve yüz yüze savaşmaktan sakınır. Elini kılıcına uzatmaz ve acele edip kılıcın kabzasına sarılanları zamanın gereklerine uymak ve zamanı tanımak gerektiği hususunda uyarır ve hatta köklü hareketi gerektirmedikçe dilini dahi kullanmamayı tercih eder. Duyguların galeyan etmesiyle bıkkınlık geçiren ve üzerindeki baskıya dayanma gücünü kaybeden kardeşi Zeyd'e kıyam izni vermez. Normal yaşam ilişkilerinde ve deneyimsiz insanlar ilişkisinde en çok kültürel ve fikrî faaliyetler üzerinde durur. Bu yöntem aynı zamanda hem ideolojik bir temel, hem de siyasî takiiyeden ibaretti.

Ancak önceden de değinildiği üzere İmam Bâkır'ın (a.s) bu hekimane taktiği seçmesi, “İmamet hareketinin” odaklandığı yönü, yakın dostlarına ve onun yoluna inanan samimi Şiîlere anlatmasına ve kaçınılmaz bir savaş sonucu kurulabilecek İslâmî düzen ve Ehlibeyt hükümetinden ibaret olan Şia'nın yüce ölküsünü yakın dostlarının kalbinde ihya etmesine asla engel değildi. İmam Bâkır (a.s), bu taktiği uygulamasına rağmen bazı uygun zamanlarda, bu yüce ölkü uğrunda dostlarının duygularını harekete geçirmekten de geri kalmıyordu.

Pek de uzak olmayan beklenen geleceği müjdelemek İmam Bâkır'ın (a.s) ümit veren yöntemlerinden biridir. Aynı zamanda bu, Şia'nın tedrici hareketi bağlamında İmamın kendi konumunu nerede ve hangi aşamada gördüğüne de ışık tutmaktadır.

İmam Bâkır (a.s) ile birlikteydik, ev insanlarla doluydu. Yaşlı biri eve girip selâm etti ve dedi; “Ey peygamber evladı! Andola Allah'a, ben sizi ve sizi sevenleri seviyorum. Andola Allah'a, bu sevgi yaşam süslerine olan hırstan

kaynaklanmıyor. Sizin dūřmanınızı da dūřman bilir ve ondan uzak dururum. Bu dūřmanlık ve kinimin sebebi, aramızda bir kan davasının varlıđı deđil. Allah'a andolsun, ben sizin emir ve nehiyelerinizi kabullenmiř ve sizin zaferinizin gelip çatmasına göz dikmiřim. Feda olayım sana, benim için ümitli misin?

İmam yaşlı adamı çağırıp yanına oturttu ve buyurdu; “Bir gün biri gelip aynı soruyu babam Ali b. Hüseyin’e (a.s) sormuş ve babam da şöyle cevaplamıştı; Bu bekleyiş esnasında ölecek olursan, Peygamberin (s.a.v), Ali’nin, Hasan’ın, Hüseyin’in ve Hüseyin oğlu Ali’nin huzuruna varacaksın. Yüreğin serinleyecek, ruhun mesrur ve gözün aydın olacaktır.”

“Allah’ın yüce habercileriyle birlikte huzur ve sürur içinde olacaksın... Eğer yaşayacak olsan, bu dünyada gözünü aydınlatacak şeyleri göreceksin. Bizimle birlikte olacak ve bizim yanımızda en yüce makama ulaşacaksın...”

Yaşlı adam bunları dinledikten sonra yola koyuldu. İmam ise ona bakıyor ve diyordu; “Cennet ehlini görmek isteyen bu adama baksın!”

Hatta bazen bundan da ötesini anlatıyor, zafer yılını belirtiyor ve şia’nın en büyük arzusuna hakikat libası giydirdiyordu.

Ebu Hamza Sumali şöyle anlatır;

İmam Bâkır’ın (a.s) şöyle buyurduğunu duydum; “Allah bunun Ehlibeyt hükümetinin kurulması için 70 yılını belirlemişti. Hüseyin (a.s) öldürölünce Allah insanlara gazap etti ve bu yüzden de onu 140 yılına tehir etti. Biz bu vaadi size, yakın dostlara bildirdik. Bu sırrı saklı tutmanız gerekirken yaydınız. Bundan sonra da yüce Allah herhangi bir vakit belirlemedi ve vaatte bulunmadı. Allah dilediğini yok ve dilediğini de ispat eder.”

Ebu Hamza diyor ki; “Bunu İmam Sadık’a (a.s) anlattım ve İmam da doğruladı...”

Öldürücü baskı ve zulüm ortamında, kalbe sürur veren bir rüya gibi algılanan İslâm düzeninin ve Ehlibeyt hükümetinin teşkili hususundaki açıklamalar, en azından zulüm altında ezilen Şia'nın kalbine ümit ve hareket tohumu ekiyor ve geleceğe kesin gözüyle bakmasını sağlıyordu. Böylece de bu yolu yürümede güçlerine güç ve kararlarına sarsılmazlık veriyordu.

İmamın 19 yıllık önderlik dönemi, kopukluk ve karanlığı olmayan dümdüz bir hat gibi bu hâlde geçti. Fikrî eğitimi, bireyi terbiye, mücadele taktiği, toplumu yapılandırma, siyasî stratejiyi koruma ve devam ettirme, takiiye, daha çok ve kalıcı ümit kıvılcımları icat etmekle dolu dolu 19 yıl. Kısacası yürünmesi zor taşlı yollarda azim ve ciddiyetle 19 yıl mücadele...

Nitekim bu kısa ve bereketli ömür bittiğinde, Alevi kıyamlarının yeminli düşmanları, bu kıyamın öncüsünün dünyadan göçmesiyle rahat bir nefes alacaklarını ve Şia'nın tebliği mücadelesinden rahatlamış olarak ülke içindeki ve sınırlardaki sayısız sıkıntı ve sorunlarla uğraşabileceklerini düşünürlerken, bu ateş ocağının sıcak ve yıkıcı külü, öldürücü son kıvılcımını da Emevî saltanatına bindirir. İnsanları aydınlatmakla ve gerçekleri duyurmakla ömrünü geçiren İmam (a.s) ölümünden sonra da aynı yolu sürdürür. Düşünmeye ve anlamaya susamış olan dostlarına ve cahil bırakılmış topluluğa yeni bir ders ve yeni bir mesaj verir. Bu mesaj da aynen İmamın yaşam planı gibi gürültüsüz ve derindir. Dostlara ve ihtiyaç duyanlara faydalı olacak; ama düşmanın uykusunu bölmeyecek ve parçalamayacaktır. İmam Bâkır'ın (a.s) takiiyesinin bir numunesi ve o özel dönemde İmamın genel tutum ve davranışının göstergesidir.

İmam Bakır (a.s)'ın fazileti ve siresi

Resulullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur;

“And olsun ki, latif ve her şeyden haberdar olan Allah Teâlâ bana şöyle haber verdi. Hüseyin'in neslinden atası Ali ile aynı isimde olan bir evlat dünyaya gelecektir.”

İmam Bakır (a.s)'ın makamı

Hüseyin dünyadan göçtüğünde O'nun oğlu olan Ali velayet sorumluluğunu üstlenecektir. O, Allah'ın hücceti ve İmamdır. Yine Allahu Teâlâ O'nun neslinden benimle aynı isimde olan, insanların hepsinden daha çok bana benzeyen, ilmi benim ilmim ve hükmü de benim hükmüm olan bir evlat dünyaya getirecektir. O, babasından sonra İmam ve hüccettir.”

İmam Zeyn'ul- Abidin (a.s) şöyle buyuruyor;

“İmamet İmam Bakır'ın evlatları arasında, Kâim'imiz (Hz. Mehdi) kıyam edip yeryüzünü adaletle dolduruncaya kadar devam edecektir. Şüphesiz O, İmamların babası, ilim madeni ve ilim kaynağı olan ve ilmi tam manasıyla açıklayan bir İmamdır. Allah'a and olsun ki O, herkesten daha çok Resulullah (s.a.v)'e benzemektedir.”

Zeyd b. Ali şöyle diyor;

Babam Ali b. Hüseyin (a.s)'ın yanında idim. Bu sırada Cabir b. Abdullah-i Ensarî babamın yanına geldi. Hazret onunla konuştuğu sırada, kardeşim Muhammed (İmam Bakır a.s) odaların birisinden dışarı çıktı. Derken Cabir gözünü ona doğru dikti. Daha sonra O'na doğru hareket ederek şöyle dedi; “Ey genç, bana doğru gel.” O Hazret de geldi. Daha sonra; “Geri dön” dedi. O da geri döndü. Sonra şöyle dedi; “Bu gencin siması aynen Resulullah (s.a.v)'in siması gibidir.”

Cabir; “Ey genç, ismin nedir?” diye sordu.

İmam Bakır (a.s); “Muhammed” buyurdu.

Cabir; “Kimin oğlusun?” dedi.

İmam Bakır (a.s); “Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebi Talib'in oğluyum” dedi.

Cabir; “O halde sen Bakır'sın” dedi.

Zeyd diyor ki; “Bu sırada Cabir, kendisini İmam Bakır (a.s)'ın üzerine atarak, O'nun baş ve ellerini öptü.” Sonra şöyle dedi; “Ey Muhammed! Resulullah (s.a.v), sana selamını ulaştırmamı istedi.”

İmam Bakır (a.s) da şöyle dedi; “En üstün selam Resulullah'a olsun. Ey Cabir! O Hazretin selamını bana ulaştırdığından dolayı sana da selam olsun.”

Cabir daha sonra namaz kıldığı yere döndü ve babamla konuşurken şöyle diyordu; Bir gün Resulullah (s.a.v) bana şöyle buyurdular;

“Ey Cabir! Evladım Bakır’ı gördüğünde, benden taraf ona selam söyle. Şüphesiz O, benimle aynı isimde ve insanların bana en çok benzeyenidir. O’nun ilmi benim ilmim, O’nun hükmü de benim hükmümdür. O’nun evlatlarından yedi tanesi, emin, masum, önder ve salih insanlardır. Onların yedincisi ise, Mehdi’dir. O, yeryüzünü zulüm ve adaletsizlik ile dolduğu gibi adalet ve özgürlükle dolduracaktır.”

Resulullah (s.a.v) daha sonra şu ayeti tilavet etti; “Onları, kendi emrimizle hidayete yönelten önderler kıldık ve onlara hayrı kapsayan fiilleri, namaz kılmayı ve zekât vermeyi vahyettik. Onlar bize ibadet edenlerdir.”

İlmi

Resulullah (s.a.v) Cabir’e şöyle buyurdular;

“Sen o kadar yaşayacaksın ki, Hüseyin’in neslinden olan Muhammed adlı evladıyla karşılaşacaksın. O dini ilimleri yarıp açıklayacaktır. Onunla karşılaştığında selamımı ona ilet.”

Muhammed b. Muslim şöyle diyor;

“Aklıma gelen her şeyi, Ebu Cafer (İmam Bakır)’den sordum. Öyle ki otuz bin hadis hakkında O’na soru sordum.”

Abdullah b. Mekki şöyle diyor;

Âlimlerin, Ebu Cafer Muhammed b. Ali b. Hüseyin (İmam Bakır)’in yanında küçüldüğü kadar hiç kimsenin yanında küçüldüğünü görmedim. Allah’a and olsun ki, Hakem b. Uteybe’yi, halk arasında yüce bir şahsiyete sahip olmasına rağmen, O Hazretin karşısında, öğretmenininin karşısında susup duran küçük bir çocuk gibi gördüm.”

Sevgisi

Resulullah (s.a.v) Öyle buyurmuştur;

“Kim gözü aydın (mutlu) olduğu bir halde Allah’la görüŐmek istiyorsa, Muhammed Bakır (a.s)’ı sevsin.”

İbadeti

İmam Sadık (a.s) Öyle buyuruyor;

“Babam (İmam Bakır a.s) ok zikrederdi. O’nunla yolda giderken, yemek yerken zikreder halde görürdüm. Halkla konuŐtuđunda, bu iş O’nu Allah’ın zikrinden alıkoymazdı. Sürekli olarak dua ettiğini ve Öyle dediğini; “La ilahe illellah” görüyordum. Bizi bir araya toplayıp güneş doğuncaya kadar zikirle meşgul olmamızı emrediyordu. Kur’ân okuyabilenlerin Kur’ân okumak, Kur’ân okuyamayanların ise zikir etmekle meşgul olmasını emrediyordu.”

İmam Bakır (a.s)’ın hizmetçisi Eflah Öyle diyor;

Muhammed b. Ali (İmam Bakır a.s) ile Hacca gittik. Mescid’ul- Haram’a ulaŐtıđımızda Kâ’be’ye bakarak yüksek sesle ağladı. Ben Hazrete; “Anam babam sana feda olsun, sesinizi biraz kısınız; herkes sana bakıyor!” dedim.

İmam Bakır (a.s) Öyle buyurdular;

“Ey Eflah, vay senin haline! Neden ağlamayayım? Bu ağlamam Allah Teâlâ’nın bana rahmet gözüyle bakmasına ve kıyamet günü kurtulmama sebep olabilir.”

İmam Bakır (a.s) daha sonra Kâbe’yi tavaf ederek, İbrahim (a.s)’ın makamının kenarında namaz kıldı. Başını secdeden kaldırdığında, secde ettiği yer İmam (a.s)’ın gözyaşlarıyla ıslanmıŐtı.

Bağışı

İmam Sadık (a.s) Öyle buyuruyor;

“Bir g¼n babamın yanına vardığımda, O’nun Medine halkının vekillerine sekiz bin dinar sadaka verdiğini gördüm.”

İmam Bakır (a.s)’ın hizmetçisi Selma Öyle diyor;

İmam Bakır (a.s)’ın kardeşleri, O Hazretin huzuruna geldiklerinde, İmam (a.s) onlara güzel yemek yedirmedikçe, güzel elbiseler ve bir miktar para bağışlamadıkça, yanından ayrılmalarına izin vermiyordu. Ben bir g¼n İmam (a.s)’dan bu bağışları azaltmasını istedim.

Hazret Öyle buyurdular;

“Ey Selma! Dünya güzelliği, kardeşlere iyilik etmekten başka bir Şey değildir.”

Ziyareti

İmam Hasan Askeri (a.s) Öyle buyuruyor;

“Kim İmam Cafer Sadık veya babası İmam Bakır’ı (aleyhumusselam) ziyaret ederse; gözleri ağrımaz, hastalığa yakalanmaz ve küfür ve nifaka düşerek de ölmez.”

Kalp gözüyle Allah’ı görmesi

Göçebe bir Arap İmam Bakır (a.s)’a; “Allah’a ibadet ettiğinde O’nu gördün mü?” diye sordu. İmam (a.s); “Görmediğim Allah’a ibadet etmem” buyurdular.

Göçebe; “O’nu nasıl gördün?” sorduğunda ise İmam (a.s); “Gözler O’nu bakmakla göremez ama kalpler iman hakikatiyle O’nu görür” buyurdular.

Ahret hüznü

Cabir b. Abdullah diyor ki;

İmam Bakır (a.s), bir gün evden dışarı çıkarken şöyle buyurdular;

“Ey Cabir! Allah’a and olsun ki, kalbim meşgul ve mahzun olduğu halde sabahladım.”

Cabir diyor ki, İmam (a.s)’a; “Canım sana feda olsun, hüznün nedir; kalbinin meşguliyeti nedir? Bunların hepsi dünya için midir?” diye sorduğumda buyurdular ki;

“Hayır, ya Cabir! Ahret gamı ve hüznü içindir.”

Namaz ve dua için özel elbise giymesi

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babamın sert, yumuşak olmayan 2 elbisesi vardı; namazını o elbiselerle kıları. Allah’tan bir hacet dilemek istediğinde, o elbiseleri giyerek Allah’tan hacetini dilerdi.”

Allah’tan hacet talep etmesi

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam Allah’tan bir şey talep etmek istediğinde, onu öğle vakti talep ederdi. O şeyi talep etmeyi irade ettiğinde, önceden bir şeyi sadaka olarak veriyor, bir miktar güzel koku sürüyor ve camiye giderek o haceti için dua ediyordu.”

Cuma guslü

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam (İmam Bakır a.s), cuma günü öğle vakti cuma guslü ediyordu.”

Camiye erken gitmesi

Cabir diyor ki;

“İmam Bakır (a.s) cuma günleri erken saatlerde, yani güneş bir ok miktarınca yükseldiğinde camiye gidiyordu. Ramazan ayı olduğunda ise bundan daha erken camiye gidiyordu.”

Gece ibadetleri

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam, Allah’ın rızvanı ona olsun, ibadet için gece kalktığında, kıyamı (ayakta durmayı) uzatıyordu; rükûa veya secdeye gittiğinde onları uzatıyordu; öyle ki uykuya dalmış olduğunu sanıyorlardı ve ansızın onun “Lâ ilahe illallahu hakkan hakka...” dediğini duyuyorduk.”

Gece namazında tevhid suresini okuması

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki:

“Babam (İmam Bakır a.s), İhlas suresi sevap açısından Kur’ân’ın üçte biriyle eşittir” buyuruyordu.

Benim yerimle babamın yeri arasında bir kapı vardı; gece namazı kıldığında, son üç rekatta yani şef ve vitir namazlarında İhlas suresini okuyordu.”

Ka'be'yi tavaf etmesi

İbn-i Meryem diyor ki;

İmam Bakır (a.s)'la birlikte ka'be'nin etrafını tavaf ediyorduk. İmam (a.s) tavaf ederken Rük-n-ü Yemani'ye (Hacer'ul- Esved'e) yetiştiğinde elini ona sürerek şöyle dedi;

“Allah'ım, bana teveccüh et de tövbe edeyim; beni koru da bir daha razı olmadığın şeye dönmeyeyim.”

Kâbe'nin tavaf edilmesi (Günümüz)

Kur'ân okuması

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Ebu Cafer (İmam Bakır a.s), Kur'ân'ı çok güzel bir sesle tilavet ederdi. Geceleyin kalkıp Kur'ân okuduğunda, su taşıyan ve diğer kimseler oradan geçerken durup onun kıraatini dinlerlerdi.”

Allah'ı görürcesine ibadet etmesi

Ravi diyor ki;

“İmam Bakır ve İmam Sadık (a.s) namaza durduklarında renkleri değişiyordu; bazen kızarıp, bazen de sararıyordu; sanki apaçık gördükleri biriyle münacat ediyorlardı.”

Toplu şekilde dua etmesi

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki:

“Babam İmam Bakır (a.s), kendisini kederlendiren bir sorunla karşılaştığında, kadın ve çocukları toplayarak dua ediyor, onlar da amin diyorlardı.”

Sıkıntı ve belaya uğrayanları gördüğünde Allah'a sığınması

Ravi diyor ki;

“İmam Muhammed Bakır (a.s), sıkıntı ve belaya uğrayan birini gördüğünde, sessiz bir şekilde “euzu billah” diyerek Allah'a sığınmıyordu.”

Şaban ve ramazan aylarını oruç tutması

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam, Şaban ayının orucu ile Ramazan ayının oruçlarının arasını bir günle ayırıyordu yani bir gün hariç o ayların hepsini oruç tutuyordu.”

Ramazan ayında Kur’ân okuması

Rivayete göre İmam Bakır (a.s), Kur’ân’ı Ramazan ayında on defa, yani her üç günde bir defa hatmediyordu.

Sürekli okuduğu dua

İmam Bakır (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam duasında şöyle diyordu; ‘Rebbî eslih lî nefsî fe-inneha ehemm’ul- enfusi ileyye, Rabbî, eslih lî zürriyyetî fe-innehum yedî ve ezudî, Rebbî ve eslih lî ehl-i beytî fe-innehum lehmî ve demî, Rabbî, eslih lî cemaate ihvetî ve ehevâtî ve muhibbî fe-inne salahehum salahî.’”

“Rabbim! Nefsimi ıslah et; çünkü nefsim bana, bütün nefislerden daha önemlidir. Rabbim! Zürriyetimi (soyumu) ıslah et; zira onlar benim elim ve pazımdırlar. Rabbim! Âilemi ıslah et; çünkü onlar benim etim ve kanımdırlar. Rabbim! Kardeş, bacı ve dostlarımı ıslah et; zira onların salahı (iyiliği) benim salahımdır.”

Yolculuğa gitmek istediğinde ettiği dua

Ravi diyor ki;

“Ebu Cafer (İmam Bakır -a.s-) yolculuğa gitmek istediğinde, âilesini bir odaya toplayarak şöyle diyordu:

“Allah’ım, bu sabah vakti kendimi, malımı, âilemi, hazır ve gâip olan evlatlarımı sana emanet ediyorum. Allah’ım, bizi koru ve bizi gözet. Allah’ım, bizi kendi civarında (sığınağında) karar kıl. Allah’ım, nimetini bizden alma; bize bağışlamış olduğun afiyet ve fazlını (ihsanını) değiştirme.”

Evinden çıkarken okuduğu dua

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki; “Ebu Cafer (İmam Bakır a.s) evinden çıktığında şu duayı okuyordu;

“Bismillahi harectu, bismillahi velectu ve alallahi tevekkeltu vela havle vela kuvvete illa billahil aliyyil azim.”

“Allah’ın adıyla çıkıyorum, Allah’ın adıyla giriyorum, Allah’a tevekkül ediyorum. Bütün güç ve kudret, yüce ve âzim olan Allah’tandır ancak.”

Secdelerindeki duası

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam secdelerinde şöyle diyordu;

“Allahumme inne zann’ennasi bî hasenun, feğfir lî mala ye’lemun vela tuahiznî bima yekulune ve ente allam’ul gujub.”

“Allah’ım, halkın bana karşı zanları güzeldir, bana hüsnü zanları vardır, öyleyse onların bilmedikleri şeyleri bana bağışla ve onların dedikleriyle beni muaheze etme (sorgulama) ve sen gaipleri bilensin.”

Aksırma anındaki duası

Sa'd b. Halef şöyle diyor;

“İmam Bakır (a.s) aksırdığında, ‘Yerhamukellah’ (Allah sana merhamet etsin) dediklerinde cevaben şöyle buyuruyordu; “Yeğfirullahu lekum ve yerhamekum” (Allah seni bağışlasın ve sana merhamet etsin)

Bir adam da onun yanında aksırdığında şöyle buyuruyordu; “Yerhamukellah” (Allah sana merhamet etsin.)

Güldüğünde ettiği dua

İmam Bakır (a.s)’ın kölesi Eflah şöyle diyor;

“İmam Bakır (a.s) güldüğünde şöyle diyordu; “Allah’umme lâ temkutnî.” (Allah’ım, bana gazap etme.)

İlmi yarararak açıklaması

Cabir b. Abdullah-i Ensari şöyle diyor;

Resulullah (s.a.v) bana buyurdular ki;

“Sen o kadar yaşayacaksan ki, Hüseyin’in neslinden olup ilmi yaracak olan Muhammed isimli evladımı göreceksin; onunla mülakat ettiğinde selamımı ona ilet.”

Bahşış ve iyilikten usanmaması

Süleyman b. Kurm şöyle diyor;

“İmam Bakır (a.s), kardeşlerine, ona yönelenlere, ona ümit edenlere ve ondan bir şey bekleyenlere bahşışta bulunuyor ve iyilik etmekten usanmıyordu.”

Yol arkadaşıyla musafahası

Ebu Ubeyde el-Hazza diyor ki:

“İmam Bakır (a.s)’la bir mahmile binmiştik; İmam (a.s) bir ihtiyaç için aşığı inerek tekrar bindiğinde benimle musafaha ediyordu (tokalaşıyordu). Onun bu tavrına karşı dedim ki; “Güya bu el vermede bir şey, fazilet ve yarar görüyorsun?”

Buyurdular ki; “Evet, mümin bir kimse mümin biriyle musafaha ettiğinde, ayrıldıkları zaman günahsız olarak ayrılırlar. Allah her ikisinin günahını affetmiş olur.”

Bağışının herkesten çok olması

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam, akrabaları arasında mal açısından durumu daha düşüktü ama masraf (ve bağışı) herkesten daha çoktu. İmam (a.s) her cuma günü bir dinar altın sadaka veriyordu.”

Cömertliği

Ravi diyor ki;

“İmam Bakır (a.s)’ın, ailesi çok ve durumunun orta halli olmasına rağmen özel ve umumi insanlar hakkındaki bağış ve cömertliği aşikâr ve yaygındı; kerem ve sahaveti meşhurdu; ihsan ve lütfü maruftu.”

Doğruluğu, güler yüzlülüğu ve bağığu

Ravi diyor ki;

“İmam Bakır (a.s), insanların en doğru konuğuanı, onların en güler yüzlüsü, rahmet ve bağığu açısından ise onların en cömerdi idi.”

Muhtaçlara ihtiramı

Ravi diyor ki;

“İmam Bakır (a.s)’ın evinden: “Ey dilenci, Allah sana bereket versin” veya: “Ey dilenci bunu al” denilmesi duyulmamığutır. İmam Bakır (a.s) sürekli ev halkına: “Muhtaç ve fakirleri en güzel isimleriyle çağırın” diye buyuruyordu.”

Sadaka verme tarzı

İmam Sadık (a.s) buyurmuğutur ki;

“Babam (İmam Bakır a.s) bir şey sadaka verdiğinde, onu dilencinin eline bırakıyor, sonra onu geri alarak öpüp koklayarak tekrar dilenciye veriyordu. Bunun felsefesi ise, sadaka fakirin eline geçmeden Allah’ın eline geçmesidir. Allah, fakirin eline yetiğumeksizin o sadakayı kabul ediyor.”

Arefe günü muhtacı geri çevirmemesi

Ravi diyor ki;

“İmam Bakır (a.s) Arefe günü, hiçbir dilenciyi fakir ve muhtacı eli boş geri çevirmiyordu.”

Hizmetçilere yardımda bulunması

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Resulullah (s.a.v)’in mektubunda şöyle yazılmıştır;

“Kölelerinizi zor olan bir işte çalıştırdığınızda, siz de onlarla beraber o işte çalışın.”

İmam (a.s) sonra buyurdular ki;

“Babam (İmam Bakır a.s), kölelere bir iş emrettiğinde onlara; “Kendi yerinizde durun” diye buyuruyordu. Daha sonra gelip o işe bakıyordu. Eğer o iş ağır bir iş olmuş olsaydı “bismillah” diyerek onlarla beraber çalışırdı. Ama eğer o iş kolay bir iş olmuş olsaydı, onların kendileri yapmaları için o işten uzaklaşırdı.”

Âilesine karşı affı

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babamın, kendisini inciten bir hanımı vardı, ama babam sürekli onu affediyordu.”

Yemeğe Saygısı

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki; “Babam (İmam Bakır a.s)’ın eline bir yemek yapıştığında, o yemeği ululamak ve ona saygı için elini mendil ile temizlemeği sevmezdi; onu yalardı.”

Ailesine karşı sabrı

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam (İmam Bakır)’dan şöyle buyurduğunu duydum;

“Ben, Ebu Cehil karpuzundan daha acı olan bu kölem ve âilemin işlerine karşı sabrediyorum. Kim sabrederse, sabrı vasıtasıyla, gündüzleri oruç tutup geceleri ibadet edenin ve kılıcıyla Resulullah (s.a.v)’in önünde savaşıp şehid olanın derecesine ulaşmış olur.”

Âilesi için süslenmesi

İmam Rıza (a.s) buyurmuştur ki;

“Bir grup insan, İmam Bakır (a.s)’ın yanına müşerref olduklarında, O Hazretin, siyah boyayla sakalını veya saçını boyamış olduğunu görünce, bunun sebebini sorduklarında İmam (a.s) cevaben buyurdular ki;

“Ben, kadınları (hanımlarımı) seven bir erkeğim ve kendimi onlar için güzel göstermeye çalışıyorum.”

Âilesine ziynet eşyaları alması

İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki;

“Babam (İmam Bakır a.s), çocuk ve hanımlarını altın ve gümüşle süslüyordu yani onlara altın ve gümüşten olan gerdanlık, bilezik ve yüzük gibi eşyalar alıyordu.”

Bazı Hadisleri

İmam Muhammed Bâkır (a.s)’dan Hikmet, Züht, Nasihat, İyiliği Emir ve Kötülükten Neyhetme ve benzeri konularda nakledilen hadisler;

Cabir-i Cu'fi'ye vasiyeti

İmam aleyhisselâm Cabir'e şöyle buyurdu; Ey Cabir kendi zamanının insanlarından beş şeyi ganimet bil: Hazır olduğunda tanın-mamanı, hazır bulunmadığında aranmamanı, bir toplantıda bulunduğunda seninle istişare edilmemesini, bir şey söylediğinde kabul edilmemesini, evlenme teklifinde bulunduğunda da reddedilmesini.

Yine beş şeyi sana tavsiye ediyorum; Zulme uğradığında zulüm yapma; hıyanet ederlerse hıyanet etme; tekzip edildiğinde sinirlenme; methedildiğinde sevinme; kınandığında sabırsızlanma. Hakkında söylenen sözler hususunda düşün; söyledikleri şeyleri kendinde bulursan, bil ki söylenen hak söze karşı öfkelenildiğinde Allah'ın gözünden düşmenin musibeti, seni kaygılandıran halkın gözünden düşmek musi-betinden daha büyüktür. Ama eğer sende olanın aksini söylerlerse, o zaman zahmetsiz sevap elde etmiş olursun.

Yine bil ki, yaşadığın şehrin bütün halkı sana; “Sen kötü insansın” derlerse, bu, seni üzmemeli; “Sen iyi insansın” derlerse de, bu, seni sevindirmemeli; böyle olmadıkça bizlerin dostu olamazsın. Her halukârda sen kendini Allah'ın kitabına sunmalısın; eğer onun yolunda gidiyor, onun küçümsediğini küçümsüyor, sevdirdiğini seviyor ve korkuttuğundan da korkuyorsan, o zaman sebat göster ve hakkında söylenen sözlerin sana bir zararı olmadığı için de kendini müjdele. Ama eğer Kur'ân'dan uzak isen, o zaman neden kendini aldatasın? Mü'min heva ve heveslerine galip gelmesi için daima nefesine karşı cihad halindedir; bazen nefsin eğriliklerini düzeltip Allah rızası için heva ve hevesine muhalefet eder; bazen de nefsi, onu mağlub eder ve kendi heva ve hevesine uydurur; ama Allah-u Teâlâ hemen onun elinden tutar ve o da kendine gelir. Allah onun sürçmesine

göz yumar; o da Allah'ı anar, tövbe ve korkuya yönelir; azap ve cezadan korkusu arttığı için basiret ve marifeti de artar.

Nitekim Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor;

“Allah'tan korkanlara Şeytan'dan bir vesvese eriştiğinde önce iyice düşünürler, Allah'ı zikredip anarlar, sonra hemen bakarsın ki doğru yolu görüp bilmişlerdir.”

Ey Cabir! Allah'ın sana verdiği rızkın şükrünü yerine getirebil-men için az rızkı çok say. Nefsinin ayıplarını görebilmen ve affolunman için Allah'a olan ibadet ve itaatini az bil. Karşılaştığın kötülüğü, edindiğin bilgiyle kendinden uzaklaştır; bilgiyi de halis amelle çalıştır; halis ameli de, tam bir uyanıklıkla büyük gafletlerden koru; kâmil olan uyanıklığı da, gerçek korkuyla elde et. Mevcut yaşantıya razı olarak gösterişten kaçın. Akla uyarak heva ve heves tehlikesinden kendini koru. Nefsanî istekler galip geldiğinde ilmin irşadıyla kendini kontrol et. Halis amelleri mükâfat günü için koru. İhtirastan aşırı istekten kaçınmakla, kanaatkâr olmaya çalış. Kanaatı seçmekle şiddetli tamahkârlığı kendinden uzaklaştır. Arzuları azaltmakla, zahidliğin tadını al; insanlardan ümidini keserek tamahın kökünü kurut. Nefsi tanımakla, bencilliğin yolunu kapa. Çünkü nefsinin, kötü ahlak ve tabiatını ve gizli isteklerini bilen insan kendini büyük görmez. Doğru bir tefvizle yani işi Allah'a bırakmakla ruhi rahatlığa kavuş. Beden rahatlığını kalbin huzurunda ara. Az hata yapmakla, kalp huzuruna kavuş. Yalnızlıkta çok zikir etmekle, yumuşak kalpli olmaya çalış. Daimi hüznle, kalbini aydınlat. Gerçek korkuyla Şeytandan korun. Yalan ümitten sakın günah işleyip Allah'ın rahmetine boşuna ümit bağlama. Çünkü böyle bir ümit seni, gerçek korkuya, hakiki azaba sokar. Allah karşısında, amellerde doğru olmakla, ihlâsla kendini süsle. Ölümüne hazırlanmakla kendini Allah'a sevdik. İş geciktirmekten ve sonra yapacağım, demekten sakın. Çünkü helak olanlar bu denizde gark olmuştur. Gafletten uzak ol.

Zira kalbin katılaşması gaflete dalmaktadır. Özrn olmadığı yerlerde gevşeklilik yapma. Çünkü pişman olanlar ona sığınır. Tam bir pişmanlık ve çok tövbe et-mekle geçmiş günahlarından dön. Güzel bir dönüşle, Allah'ın rahmet ve affına yönel. Güzel dönüş için de, gecelerin karan-lığında, hâlis dua ve münacat ile Allah'tan yardım talebinde bulun. Az rızkı çok ve çok itaati da az saymakla, büyük şükürü elde et. Çok şükürü etmekle, nimetin çoğal-masını kazan. Nimetin elden çıkması korkusuyla, büyük şükre sarıl. Tamahı öldürmekle, ebedi izzeti talep et. Halktan ümitsizliğin verdiği izzetle, tamahın zilletini kendinden uzaklaştır. Yüce himmetle de, halktan ümidi kesmek izzetini elde et. Arzuyu azaltmakla, dünyadan ahiretin için azık topla. Fırsat varken hedefe kavuşmak için çabuk davran. Bedenin sıhhatli olmalı ve boş zaman gibi, iyi bir fırsat olmaz. Güvenilmez insanlara, itimat etmekten sakın. Çünkü yemek alışkanlığı gibi kötülüğe de alışkınlık vardır, kötülüğe alışkın birisi alışkanlığını bırakamaz.

Bil ki, sağlık talep etmekten üstün bir ilim ve kalp sağlığından da üstün bir sağlık yoktur. Nefsin istek ve arzularına muhalefet etmek gibi akıl, günahtan alıkoyan korku gibi korku, hayırlı amele teşvik eden mit gibi de mit, kalp fakirliği yani tamah gibi fakirlik, gönül zenginliği gibi zenginlik, nefsanî isteklere galip olmak gibi de g yoktur. Yakın nuru gibi nur, dünyayı küçük görmek gibi yakın ve kendini tanımak gibi de bilgi yoktur. Huzur gibi nimet, şartların elverişli olması gibi huzur yoktur. Yüce himmet gibi şeref, arzuyu azaltmak gibi zühd, makam üzere yarışmak gibi de ihtiras yoktur. İnsaf gibi adalet, zulüm gibi tecavüz, heva ve hevese uymak gibi de zulüm yoktur. Farzları eda etmek gibi itaât, üzüntü gibi de korku yoktur. Akılsızlık gibi musibet, yakın azlığı gibi akılsızlık, korkusuzluk gibi yakın azlığı, korkunun olmamasına zlmenin azlığı gibi de

korkusuzluk yoktur. Günahı küçük saymak ve mevcut durumuna razı olmak gibi musibet, cihad gibi fazilet, heva ve hevese karşı mücadele etmek gibi de cihad yoktur. Öfkeyi yenmek gibi kuvvet, daimi yaşamak sevgisi gibi günah, tamah zilleti gibi de zillet yoktur. Fırsat varken, ihmalkârlık yapmaktan sakın. Zira ihmalkârlık, ehlini hüsrana uğratan bir sahadır.

Cabir ile bir konuşması

Cabir diyor ki: İmam Muhammed Bâkır aleyhisselâm, bir gün evinden dışarı çıkıp şöyle buyurdu: Ey Cabir! Allah'a and olsun ki, ben bugün üzüntülü olarak sabahladım. “Canım sana feda olsun, bu üzüntünüz dünya için midir?” diye sorduğumda, İmam buyurdular ki: “Hayır, üzüntüm ahiret içindir. Ey Cabir! Kimin kalbine imanın halis hakikati girerse, dünya süslerinden yüz çevirir. Gerçekten dünya süsleri ancak oyuncak ve eğlencedir; ama ahiret evi, odur gerçek hayat. Ey Cabir! Mü'mine, dünya hayatının şatafatı ve yaldızına yönelip bel bağlaması yakışmaz. Bil ki, dünyaya uyanlar; gaflet, gurur ve cehalet ehlidirler. Ahiret talipleri ise; inanan, amel eden, dünyaya meyilsiz olan, ilim ve fıkıh ehli, düşünüp ibret almaktan ve Allah'ı anmaktan bıkmayan kimselerdir.

Ey Cabir! Bil ki, takva ehli olan kimseler, gerçek zenginlerdir; dünya malından az bir miktar onları ihtiyaçsız kılar; masrafları azdır; hayrı unuttuğunda hatırlatırlar; hayır iş görmek istediğinde de sana yardımda bulunurlar; şehvet ve lezzetlerini geriye atar, Rablerinin itaatine öncelik verirler, hayır yola ve Allah'ın dostlarının velayetine yönelirler; onları severler ve velayetlerini kabul edip onlara uyarlar.

Dünyayı, bir saat kalacağın ve sonra da oradan göçüp gideceğin bir menzil veya uykuda hoşnut olupta uyandığında

elinde kalmayan bir mal farz et. Bu misali söylemem, Allah'ın tevfiğiyle akıl edip amel etmen içindir.

Ey Cabir! Allah'ın dini ve hikmetinden emanet verdiğim şeyi koru. Kendi hayrını düşün ve hayatında, Allah'ın senin nazarında olan mevkiine dikkat et. Çünkü sana, kıyamet günü Allah'ın nezdinde, buna göre davranılacaktır. Bak, eğer dünya, nazarında vafsettiğim gibi olmazsa, artık bugünden itibaren Allah'ın razı olduğu ahiret evine doğru yönel. Nice insanlar vardır ki, dünya metâına haris olup ona ulaşmışlar; ulaştıklarında da bu meta vebal olup onların bedbahtlığına sebep olmuştur. Yine nice insanlar vardır ki, ahiret işlerinden birini sevmedikleri halde ona ulaşmışlar; ona ulaşmakla da saadete ermişlerdir.”

Kılıçlar hakkındaki sözü

Şiilerden biri, Emir-ül Mü'minin Ali aleyhisselâm'ın savaşları hakkında İmam'a soru sorduğunda şöyle buyurdu;

“Allah-u Teâlâ Hazreti Muhammed sallallâhu aleyhi ve alih'i beş kılıçla göndermiştir; O kılıçlardan 3 tanesi kınından çıkmıştır ve savaş, ağırlığını atmadıkça, insanlar arasındaki savaş sona ermedikçe kınlarına konulmayacaktır. Savaş da, güneş batıdan doğmadıkça, Hz. Mehdi aleyhisselâm zuhur etmedikçe sona ermeyecektir. Yani mücadele ve cihad o güne kadar devam edip sürecektir. Ancak güneş batıdan doğunca artık bütün insanlar emniyet içerisinde olacaktır.

Artık o gün, önceden iman etmeyenin veya imanı varken hayır bir iş yapmayanın imanı fayda etmez.”

Bir kılıç da, kınında hazır olan kılıçtır.

Diğeri ise, kınındadır; çıkarılması başkasıyla, hükmü ise bizimledir.

Kınından çıkmış olan 3 kılıç şunlardır;

Birinci kılıç, Arap müşriklerinin üzerine çekilmiş olan kılıçtır. Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; “Haram aylar çıkınca müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün; onları yakalayıp hapsedin; her gözetleme yerinde onları bekleyin.” “Eğer tövbe eder, iman edip namaz kılar ve zekât verirlerse artık onlar sizin din kardeşlerinizdir...”

Bu guruptan öldürölme veya iman etmekten başka bir şey kabul olunmaz. Resulullah'ın bıraktığı sünnet üzere, onların malları ganimet alınır, çocukları ise esir edilir. Zira Resulullah onlardan esir almış, bazılarını affetmiş ve bazılarından da fide kabul etmiştir.

İkinci kılıç ise; ehl-i zimmetin üzerine çekilmiş olan kılıçtır. Allah-u Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur;

“İnsanlara güzel söz söyleyin.”

Bu ayet ehl-i zimmet hakkında inmişti; daha sonra diğer bir ayet inerek bu ayeti nesh etti; “Kendilerine kitap verilen-lerden, Allah ve ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve Resulünün haram kıldığını haram tanımayan ve hak dini İslam'ı din edinmeyenlerle, boyunlarını büküp kendi elleriyle cizye verene kadar savaşın.”

Onlardan her kim İslam ülkesinde olursa cizye vermek veya öldürülmekten başka bir yolu yoktur. Onların malları ganimet, çocukları ise esir alınır. Cizye vermeyi kabul ettiklerinde, onları esir almak haram, malları muhterem, onlarla evlenmek ise câiz olur. Ama onlardan her kim, darül harbde olursa yani Müslümanlarla bir antlaşmaları olmayan küfür ülkesinde olursa, onları esir etmek, mallarını ganimet almak bize helaldir; onlarla evlenmek ise câiz değildir. Darül İslam'a girerek cizye vermek veya öldürülmekten başka onlardan hiçbir şey kabul olunmaz.

Üçüncü kılıç ise; Türk, Deylem ve Hazar müşrikleri gibi acem müşriklerinin üzerine çekilmiştir. Allahu Teâlâ, Muhammed suresinin evvelinde, o kâfirlerin macerasını naklettikten sonra şöyle buyuruyor;

“Kâfir olanlarla karşı karşıya geldiğiniz zaman hemen boyunlarını vurun; sonunda onları iyice bozguna uğratıp, zafer kazanınca da artık esirler için bağı sımsıkı tutun. Bundan sonra ya bir lütuf olarak, ya da bir fidye karşılığı, bırakın onları. Öyle ki savaş ağırlıklarını bıraksın, sona ersin.”

Lütüfdan maksat, esir aldıktan sonra onları serbest bırakmaktır. Fidyeden maksat da onlarla Müslümanların, aralarındaki savaş esirlerini, mübadeleyle serbest bırakmaları için yaptıkları antlaşmadır. İşte bunlar, o kimselerdir ki, öldürülmek ve İslam'ı kabul etmekten başka onlardan hiçbir şey kabul olunmaz ve darül harpta oldukları müddetçe de onlarla evlenmek câiz değildir.

Kınında hazır olan kılıç ise bağilerin yani hak olan İmam'a karşı baş kaldıran kimselerin üzerine çekilmiştir. Allahu Teâlâ, buyuruyor ki;

“Mü'minlerden iki topluluk birbirleriyle savaşılırsa, hemen aralarını bulup düzeltin. Biri diğerine haksızlıkla saldırıda bulunacak olursa, artık haksızlıkla saldırıda bulunanla, Allah'ın emrine dönüncüye kadar savaşın.”

Bu ayet indiğinde Resulullah sallallâhu aleyhi vesellem şöyle buyurdu;

“Benim, Kur'ân'ın tenzili (zahirine amel etmek) üzere savaştığım gibi, sizlerden bazıları da benden sonra Kur'ân'ın te'vili üzere savaşacaktır.” Resulullah sallallâhu aleyhi vesellem'e, “O kimdir?” diye sorduklarında; “Ayakkabısını yamayandır” buyurdular. Bu sözle Emirül Mü'minin aleyhisselâmi kastediyordu. Çünkü İmam Ali aleyhisselâm o anda ayakkabısını yamamakla meşguldü.

Ammar ibni Yasir, Siffin savaşında şöyle diyordu; “Ben bu bayrakla üç defa Resulullah sallallâhu aleyhi veselleme birlikte düşmana karşı savaştım; bu da dördüncüdür. Allah'a andolsun ki, eğer Muâviye'nin ordusu, bizi Hecere (Bahreyn) hurmalıklarına kadar geri püskürtse, yine kendimizin hak, onların da batıl olduğunda şüphe etmeyiz.”

Emirül Mü'minin Ali aleyhisselâmın, onların hakkındaki tavrı Resulullah sallallâhu aleyhi vesellemin, Mekke'yi fethettiği gün, Mekke halkına olan tavrı ve sireti gibiydi. Zira Hazret-i Resulullah sallallâhu aleyhi vesellem onların çocuklarını esir almadı ve “Kim evine girip kapısını kapatır, silahını yere bırakırsa âmândadır” buyurdu.

Nitekim Hz. Emirül Mü'minin Ali aleyhisselâm da Basra savaşında Şu çağrıda bulundu; “Çocukları esir almayın, yaralıyı öldürmeyin ve firar edeni takip etmeyin. Kim evinin kapısını kapatır, silahını yere bırakırsa âmândadır.”

Kınında olan kılıç da, kısas hükmünün kendisiyle uygulandığı kılıçtır. Allahu Teâlâ, buyuruyor ki; “Cana karşılık can ve göze karşılık da göz kısas olunur.”

Bu kılıcı kınından çıkarmak maktullerin velileriyledir, kısas istediklerinde çıkarılır; hükmü ise bizimledir.

İşte bu kılıçlar, Allahu Teâlâ'nın, Resulullah sallallâhu aleyhi vesellemin onlarla gönderdiği kılıçlardır. Kim onların hepsini veya onlardan birini veyahut onların sünnet ve ahkâmlarından bazılarını inkâr ederse, Allahu Tebareke ve Teâlâ'nın, Peygamberi olan Muhammed sallallâhu aleyhi ve veselleme indirdiği Şeye kâfir olur.

Öğüt

Ehli Beyt taraftarlarından bir grup bir gün, İmam Bâkır'ın huzuruna vardılar. İmam onlara öğüt verip, nasihat etmeye ve onları ilahî azaptan korkutmaya başladı. Onlar ise gaflet halindeydiler ve İmam'ın sözlerine dikkat etmiyorlardı. İmam onların bu durumuna sinirlenip bir müddet başını eğip sustu; daha sonra başını kaldırıp onlara hitaben şöyle buyurdu; “Eğer sözlerimin az bir kısmı bile, sizlerden birinin kalbine otursaydı, hemen ölüverirdi. Ey cansız bedenler! Ey kandilsiz sinekler! Sanki siz, duvara dayatılmış kuru odun ve yontulmuş cilalı putlarsınız. Neden taşlardan altın çıkaramıyor; nur saçan ışıklarla aydınlanmıyor ve denizden inci çıkarmıyorsunuz? Temiz ve hikmetli sözü kim söylerse, kendisi onunla amel etmese bile onu alın.”

Çünkü Allahu Teâlâ şöyle buyuruyor; “Müjde ver o kullarıma ki, sözü dinlerler ve en güzeline uyarlar; işte onlar, öyle kişilerdir ki Allah, onları doğru yola hidayet etmiştir ve onlar temiz akıl sahiplerinin ta kendileridir. Yazıklar olsun sana ey mağrur insan! Fani olanı verdiğinde, sana baki kalanı veren ve yok olacak dirhemi verdiğinde de ihlâs derecelerine göre karşılığında yedi yüze dek kat kat fazla mükâfat veren bağışlayıcı Kerim Allah'a neden hamd etmiyorsun? Sana yemek, su ve giysi veren, sana afiyet bağışlayan, her şeyde sana yeterli olan ve düşmanlarının gözünden seni saklayan da O'dur. Gece gündüz seni koruyan, muhtaç ve çaresiz kaldığında isteğini karşılayan ve imtihan zamanları doğru yolu sana gösteren O'ndan başka kimdir? Sanki ağrı çektiğini ve korktuğunu ve dua edip de Allah'ın duanı kabul ettiği geceleri unutmuşsun. O bu güzel işiyle şükre şâyân oldu. Fakat sen Allah'ı ananların içerisinde bulunup O'nu unuttun, emrettiği şeyler hususunda O'na muhalefet ettin.

Yazıklar olsun sana! Sen hırsızısın; günah hırsızısı; bir şehvet gördüğünde veya günaha ortam hazır olduğunda cehaletle ona doğru koşuyorsun. Sanki Allah seni görüp gözetmiyor. Ey cennet talibi! Uykun ne kadar uzun, bineğın ne de yorgun ve himmetin ne kadar zayıftır! Allah bu halinle sana hayır versin! Ey cehennemden kaçmak isteyen! Neden bineğın süratle seni ona doğru götürüyor? Seni cehenneme düşürecek şeyler uğruna ne kadar da gayret ediyorsun! Evlerin önlerinde kitabın satırları gibi sıralanan şu kabirlere bir bakınız. Sıralar birbirine yakın, mezarlar da birbirlerinin kenarındadır; ama ulaştıkları şeylerde, cennet ve cehennemde birbirlerinden uzaktırlar.

Bunlar onarıp yıktılar; ısınıp ürkütlü; mesken edinip kovuldular; ikamet edip göçtüler. Kabir ehlinin dışında hem yakın, hem uzak; hem yapan, hem yıkan; hem ısınan, hem ürken; hem oturan, hem kovulan; hem ikamet eden, hem de göçen birini kim duymuştur?

Ey üç günün çocuğu; birincisi doğduğun gün, ikincisi kabre ineceğın gün, üçüncüsü ise, Allah'ın huzuruna çıkacağın gün. İşte ne büyük gündür o gün. Ey güzel yüz sahipleri! Ey su kenarına çökmüş susamış develer! Niçin vücutlarınızı bayındır, kalplerinizi helak olmuş görüyorum? Allah'a andolsun ki, eğer karşılaşacağınız ve ona doğru döneceğınız şeyi, işinizin neticesini görseydiniz şöyle derdiniz; “Keşke dünyaya bir daha çevrilsedydik de, Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve mü'minlerden olsaydık.”

Allah-u Teâlâ buyuruyor ki; “Hayır, önceden gizledikleri kendilerine açıklandı. Geri çevrilseler bile nehyedildikleri şey-leri yine yapmaya koyulurlar ve şüphe yok ki onlar, yalancılarıdır.”

Kısa sözleri

Münafık kimseyle dilinle anlaş ve geçin. Sadece mü'mini kalbinle sev. Bir Yahudi bile seninle oturursa ona karşı iyi davran.

Hilim ve ilim beraberliğinden daha güzel bir beraberlik yoktur.

Kemalin tümü, din hususunda derin bilgi sahibi olmak, musibetlere karşı sabretmek ve geçim masrafını ölçülü bir şekilde ayarlamaktır.

Allah'a andolsun ki mütekebbir yani büyüklük taslayan kimse, Allah'ın sıfatı üzerinde, O'nunla münakaşa ediyor. Çünkü ululuk Allah'a mahsustur; kulun büyüklük taslama hakkı yoktur.

Bir gün İmam aleyhisselâm, yanında bulunanlara; “Yiğitlik nedir?” diye sordu. Onlardan her biri bir şey söyledi. İmam aleyhisselâm buyurdular ki; “Yiğitlik aşığılanmamak için tamah etmemen, fakir olmamak için başkalarından bir şey istememen, sövülmemek için cimrilik yapmaman ve kendine düşman kazanmamak için de cahillikte bulunmamandır.

“Kimin buna gücü yetebilir?” dediklerinde de İmam aleyhisselâm; “Gözde bebek, kokularda misk ve bu günlerde de halife gibi kıymetli olmak isteyen bir kimsenin buna kudreti olabilir.” buyurdular. *(Halife, halkın örfü hasebiyle zikredilmiştir. Yoksa zalim halifenin İmam Bâkır aleyhisselâm'ın yanında bir değeri yoktur.)*

Bir gün adamın birisi, İmam aleyhisselâm'ın huzurunda; “Allah'ım, bizi bütün halkından ihtiyaçsız kıl” dediğinde, İmam aleyhisselâm Öyle buyurdu; “Öyle deme. ‘Allah'ım, beni halkın kötülerinden müstağni kıl, onlara muhtaç etme’ de. Çünkü mü'min, kardeŐinden müstağni değildir.”

Hak üzere kıyam et. Seni ilgilendirmeyen veya faydası olmayan Şeyden uzaklaŐ. Düşmanından ekin. Dostuna karşı, Allah'tan korkan emin kimse hariç, ihtiyatlı davran. Gnahkrle arkadaŐ olma ve onu kendi sırrına da vkıf kılma. İŐlerinde Allah'tan korkan kimselerle istişare et.

Yirmi yıllık arkadaŐlık akrabalıktır.

Gücün yetiyorsa iliŐkin olan herkesten, iyilikte üstün olmaya alıŐ.

Üç Şey, dünya ve ahiret gzelliklerindedir; Sana zulüm edeni affetmen, seninle iliŐkisini kesenle ilişki kurman ve sana karşı cahillik yapana yumuşak ve olgun davranman.

Zulüm  çeŐittir; Allah'ın affetmeyeceği zulüm, Allah'ın affedeceği zulüm ve Allah'ın ondan vazgeçmeyeceği, hesapsız bırakmayacağı zulüm. Allah'ın affetmeyeceği zulüm, Allah'a Şirk koŐmaktır. Allah'ın affedeceği zulüm, insanın kendisiyle Allah arasında olan bir Şeyde kendisine zulüm etmesidir. Allah'ın ondan geçmeyeceği zulüm ise insanlara yapılan zulümdür.

Kim Müslüman kardeşine yardım etmek ve ihtiyacını karŐılamak için gayret göstermekten ihtiyacı ister giderilsin, ister giderilmesin çekinirse, günahı olan sevap da almayacağı bir ihtiyacı karŐılamak için çaba göstermeye duçar olur. Allah'ın razı olduğu yerde malını infak etmekten sakınan

cimri kimse de, o malın kaç kat fazlasını Allah'ın sevmediği bir yerde sarfetmeye duçar olur.

Allah'ın bütün takdirleri, mü'min için hayırdır.

Allahu Teâlâ, insanların, bir şey istediklerinde, birbirlerine ısrar etmelerini sevmez; ama onu kendisi için sever. Kendisinden bir şeyin istenilmesini ve indinde olanın ısrarla talep edilmesini sever.

Allahu Teâlâ, her kimin batnında ona bir öğüt verici yerleştirmezse, halkın öğütleri ona fayda vermez.

Zahiri batnından iyi olanın, amel terazisi hafif olur.

Nice insanlar var ki, biriyle karşılaştıklarında; “Allah, düşmanını helak etsin” derler; oysaki onun Allah'tan başka bir düşmanı yoktur.

Üç kimseye selam verilmez; Cuma namazına gidene, cenaze arkasında yürüyene ve hamamda olan kimseye.

İlminden faydalanılan âlim, yetmiş bin abidden daha üstündür.

İnsan, kendisinden üsttekini kıskandığı ve kendisinden aşağıdakini de küçümsediği sürece âlim sayılmaz.

İmam aleyhisselâm; “Allah'a isyan eden, O'nu tanımamıştır” buyurup şu manzumeyi okudular;

Sevdiğini söyler, isyan edersin O'na
Acayip bir iştir bu, andolsun ki canına
Sevgin gerçek olsaydı, itaat ederdin O'na
Çünkü âşık maşukun, sözünden çıkmaz asla.

Dünya malına yeni kavuşmuş bir kimseye muhtaç olmak, yılanın ağzındaki paraya muhtaç olmaya benzer; bir taraftan ona muhtaçsın, diğer taraftan ise tehlikesin.

Üç haslete sahip olan, onların vebalini cezasını çekmedikçe ölmez. Zulmetmek, sıla-i rahmi kesmek ve yalan yere yemin etmek ki, Allah'a karşı savaşımdır. Sevabı çabuk ulaşan itaat, sıla-i rahimdir. Bazı insanlar facir olur, ama ilişkileri ve birbirlerini sevmeleri sebebiyle mal ve servetleri artar. Yalan yere yemin etmek ve sıla-i rahmi kesmek, akrabalara kötü davranmak yurtları harabeyle dönüştürür.

Marifetsiz yapılan amel kabul olmaz; amelsiz de marifet olmaz. Kim Allah'ı tanırsa, marifeti, onu amel etmeye sevk eder. Marifeti olmayanın ameli kabul olmaz.

Allah-u Teâlâ yaratıklarından bazılarını hayır ehli kılmış, hayır işi onlara sevdirmiş, hayır talep edenleri onlara yöneltmiş, yağmuru göndermekle kurak yeri ve ehlini diriltmeyi kolaylaştırdığı gibi iyi işleri yapmayı da onlara kolaylaştırmıştır. Allah-u Teâlâ, yaratıklarından bazılarını da hayır işe düşman kılmış, hayır ve hayır işi yapmayı da onlara sevdirmemiş, hayır talep edenlerin onlara yönelmesini yasaklamış ve bazen kurak yeri ve ehlini helak etmek için yağmurunu oradan esirgediği gibi, hayır bir iş yapmayı da onlara yasaklamıştır; Allah'ın affettiği ise daha çoktur.

Kardeşinin sana karşı kalbindeki sevgisini, kalbindeki ona karşı sevginle tanı.

İman, sevgi ve buğzdan ibarettir.

Bizim şiamız, ancak Allah'tan çekinen ve O'na itaat eden kimselerdir. Şiiler ancak tevazu, huşu ve emaneti eda etmek, Allah'ı çok anmak, oruç tutmak, namaz kılmak, anne ve babaya iyilikte bulunmak, fakir, borçlu ve yetim olan komşuların karşısında kendilerini sorumlu bilmek, doğru konuşmak, Kur'ân okumak ve insanlar hakkında iyilikten başka bir şey söylememekle tanınırlar ve onlar kendi kavimlerinin emin insanlarıdır.

Dört şey hayır hazinelerindendir: İhtiyacı gizlemek, sadakayı gizlemek, ağrıyla bildirmemek ve musibeti söylememek.

Dili gerçeği söyleyenin, ameli temiz olur. Niyeti iyi olanın, rızkı çoğalır. Ailesine karşı güzel davrananın ise ömrü uzar.

Sakın tembellik ve sabırsızlık etme. Çünkü bunlar her şerrin anahtarıdır. Tembellik eden hiçbir hakkı eda edemez. Sabırsızlık eden de hiçbir hakka dayanamaz, biraz sinirlenmekle haktan el çeker.

Kim Allah'a iman etmek, kardeşine vefalı kalmak ve Allah'ın rızasını talep etmek üzere Allah yolunda bir kimseyle kardeş olursa, Allah'ın nurundan bir ışık, azabından bir aman (güvence), kıyamette kendisini kurtarıcı bir delil, kalıcı bir izzet ve yüce bir şân kazanmış olur. Çünkü mü'min, ne Allah'a ektir ve ne de O'ndan kopuktur. “Bu sözün manası

nedir?” dediklerinde, İmam şöyle buyurdu; “Ek değildir, yani o Allah değildir. O'ndan kopuk değildir, yani o başkasından değildir.”

Kişinin başkasında gördüğü bir ayıbı kendisinde görmemesi, terk edemediğı bir şeyle başkasını ayıplaması ve kendisini ilgilendirmeyen bir şeyle arkadaşını incitmesi, kendisini aldatması için yeterlidir.

Tevazu; makamından aşağı olan bir yerde oturmaya razı ol-man, karşılaştığın herkese selam vermen ve haklı olsan bile münakaşayı terk etmendir.

Mü'min, mü'minin kardeşidir; mü'min kendi kardeşine ne küfreder, ne onu iyilikten mahrum bırakır ve ne de ona sui zanda bulunur.

İmam aleyhisselâm oğluna buyurdular ki; Hakka tahammül et; çünkü hak olan yerde bir şeyi esirgeyen, onun iki katını batılda harcar.

Kime ahmaklık verilmişse, iman ondan uzaklaştırılmıştır.

Allahu Teâlâ çirkin söz söyleyen, ağzı bozuk adamı sevmez.

Allahu Teâlâ'nın, geçimde darlık ve ibadette gevşeklik gibi, vücut ve kalp hakkında cezaları vardır. Hiç kimse, katı kalplilikten daha büyük bir cezaya uğramamıştır.

Kıyamet gününde bir çağrıcı; “Sabredenler nerededir?” diye çağrıda bulunur. İnsanlardan bazı guruplar ayağa kalkar. Daha sonra; “Mütesabbirler yani kendilerini sabretmeye zorlayanlar nerededir?” diye çağrıda bulunur; yine insanlardan bazı guruplar ayağa kalkar. “Canım sana feda olsun, sabreden ve mütesabbirler kimlerdir?” diye sorduğumda, İmam aleyhisselâm şöyle buyurdu; “Sabredenler, farzları eda etmeye tahammül eden, mütesabbirler ise, haramları terk etmek için kendilerini sabretmeye zorlayan kimselerdir.

Allah buyuruyor ki; “Ey Âdemoğlu! Haram kıldığım şeylerden kaçın. Böyle yaparsan insanların en takvalısı olursun.”

En üstün ibadet, karın ve fercin (ırzın) iffetidir. Onları haramdan korumaktır.

Hoş davranış ve güler yüzlülük, sevgiye yol açar ve Allah'a yakınlaşmaya vesile olur. Nitekim asık surat ve ekşi çehreli olmak da nefrete yol açar ve Allah'tan uzaklaşmaya sebep olur.

Yaptığım ilk iyiliğin korunup kalpte yerleşmesi için ardından başka bir ihsanda iyilikte bulunmam kadar, muhabbet ve dostluğu kazandıracak bir vesilem yoktur. Çünkü sonraki ihsanları esirgemek, önceki ihsanlara yapılacak teşekkürleri de keser. Önceki ihsanlara karşı teşekkür eden, sonraki esirgemelerden dolayı nankör olur. İhtiyaçları henüz yeni iken karşılamamaya, gönlüm razı olmaz.

İman ve hayâ aynı köke uzanmaktalar; biri giderse diğeri onu izler.

Bu dünya, hem iyi ve hem de kötü insanlara verilir. Ama Allahu Teâlâ, bu dini sadece özel kullarına verir.

İman, ikrar ve ameldir. İslam ise yalnız ikrardır.

İman, kalpte olan şeydir. İslam ise sadece, evlenme, miras ve canın korunması gibi İslam'ın zahiri hükümlerinin uygulanmasına vesile olur. İman İslam'la ortaktır; ama İslam imanla ortak değildir.

Kim bir hidayet kapısını halka tanıtırса, iyi bir gelenek meydana getirirse, onunla amel edenlerin sevabı miktarınca ona sevap yazılır ve onların sevabından da bir şey eksilmez. Kim de bir sapıklık kapısını halka tanıtırса, kötü bir gelenek oluşturursa, o sapıklıkla amel edenlerin tümünün cezası kadar cezası olur ve on-ların cezasından da bir şey eksilmez.

Dalkavukluk ve haset, mü'minin ahlakından değildir. Ama ilim tahsil etmek uğrunda olursa sakıncası yoktur. Yani muallime dalka-vukluk yapmanın ve ders arkadaşına gıpta etmenin sakıncası yoktur.

Bilmediği bir şey hakkında kendisine soru sorulan âlimin, “Allah daha âlimdir” demesi uygundur. Ama âlim olmayan bir kimsenin böyle demesi uygun değildir. Diğer bir rivayette de İmam Bâkır aleyhisselâm bu konuda şöyle buyurmuştur; “Âlim olmayan bir kimse soru soranın kalbinde şüphe uyandırmamak için açıkça ‘bilmiyorum’ demelidir.”

İlk Arapça konuşan şahıs, Hazreti İbrahim'in oğlu İsmail aleyhimes selamdır. Hazreti İsmail o sırada 13 yaşındaydı. İlk önce anne ve babasının lisanıyla konuşuyordu. İlk Arapçayı o konuşmuş ve kurbanlık olan da o olmuştur.

Amel ettiğinizde, sultan ve Şeytanın Őerrini sizden uzaklaŐtıran bir Şeyi size öğretelim mi? Ebu Hamza; “Evet, buyurun amel edelim” dediğinde, İmam aleyhisselâm Şöyle buyurdu; “Sabah erken sadaka verin. Zira bu amel Şeytanın yüzünü karartır ve o gün zalim sultanın Őerrini sizden engeller. Allah için sevmeye, Allah için dost olmaya ve hayır amellerde yardımlaŐmaya önem verin. Çünkü bunlar, sultan ve Şeytanın kökünü kurutur. Mağfired dilemekte ısrar edin, çünkü bu günahları mahveder.

Gerçekten bu dil, her hayır ve Şerrin anahtarıdır. Mü'minin, altın ve gümüşüne mühür vurduğu gibi diline de mühür vurması uygundur. Zira Resulullah sallallâhu aleyhi vesellem, “Allah, dilini her Őerden koruyan mü'mine rahmet etsin. Gerçekten bu amel, kendisi için verdiği bir sadakadır” diye buyurmuştur. Daha sonra İmam aleyhisselâm Şöyle buyurdu; “Hiç kimse dilini korumadıkça günahtan kurtulamaz.”

KardeŐinle ilgili Allah'ın gizlediği bir Şeyi açığa çıkarmak gıybettir. Ama sinirli ve acelecilik gibi zahiri sıfatlarını söylemek sakıncasızdır. İftira ise, kardeşinde olmayan bir Şeyi yalanla söylemendir.

Kıyamet günü, piŐmanlıđı herkesten daha fazla olan, doğru yolu açıklayıp o yolda gitmeyen kimsedir.

Takvalı, çalıŐkan ve doğru konuşan olun. Emaneti sahibine geri çevirin; ister sahibi iyi adam olsun ister kötü. Eğer Ali ibni Ebi Talib aleyhisselâmın katili bile bana bir emanet verirse, onu kendisine geri veririm.

Silai rahim, amelleri temizler, malları artırır, belayı uzaklaştırır, hesabı kolaylaştırır ve eceli erteler, ömrü uzatır.

Ey insanlar! Siz bu dünyada, ölüm oklarının hedefisiniz. Hiçbir kimse ömründen bir gün geçmeksizin yeni bir güne ulaşmıyor. Bu dünyada boğaz tıkamayacak bir lokma var mıdır? Nefes yolunu tıkamayacak bir yudum su var mıdır? Göçüp gideceğiniz yurdu bayındır edin. Zira bugün ganimettir; yarının kimin olacağını bilmiyorsun. Dünya ehlinin tümü yolculardır; yüklerinin düğümlemlerini diğer cihanda çözeceklerdir. Bizler elimizden çıkan köklerin, babaların dallarıyız. Kök olmadıktan sonra dal ne kadar baki kalabilir? Ömür ve arzuları sizden daha fazla olanlar nerededir? Ey Âdemoğlu, geri çeviremeyeceğin ölüm peşine takılmış ve geri dönmesi de imkânsız olan ömür elinden çıkmıştır. Geçici hayatı, hayat sayma. Çünkü seni ecel ve ölüme yaklaştıran lezzetten başka ondan sana bir nasip kalmaz. Nerdeyse sen de kaybedilen bir dost ve cansız bir gövde olmuşsun. Kendini düşün ve onun haricindeki her şeyi terk et. Allah'tan yardım dile, Allah da sana yardım etsin.

Kim kendisine yapılan iyilik miktarınca iyilik yaparsa, o iyiliği telafi eder. Kim bir o kadar daha eklerse şâkir olur, hakkınca teşekkür eder. Kim de yapılan ihsana karşı teşekkür ederse kerim olur. Kim yaptığı her iyiliği, kendisine yapmış olduğunu bilirse, halkın teşekkürünü ve ona karşı dostluk ve muhabbetlerinin çoğalmasını beklemez. Öyleyse kendine yaptığın ve onunla kendi haysiyetini koruduğun ihsan karşısında başkasının övgüsünü umma. Bil ki ihtiyacının karşılanmasını isteyen kimse, sana ağız açmakla kendi haysiyetini korumamıştır; öyleyse sen, onun ihtiyacını karşılamakla kendi haysiyetini koru.

Yolculuğa çıkanın, ailesine hediye vaat etmesi gibi, Allah da mü'min kuluna belayı vaat ediyor mü'min kulunu bela ile kötülüklerden koruyor. Doktor hastayı perhiz ettirdiği gibi, Allah da mü'min kulunu, dünyadan perhiz ettiriyor.

Allah dünyayı hem sevdiğine ve hem de sevmediğine verir; ama dinini ancak sevdiğine verir.

Ali aleyhisselâmın şiası, velayetimiz yolunda mallarını birbirlerinden esirgemeyen, sevgimizle birbirlerini seven, emrimizi diriltmek için birbirlerini ziyaret eden, sinirlendiklerinde zulüme yönelmeyen, hoşnut olduklarında israf etmeyen, komşularına bereket olan ve muâşeret ettikleri kimselerle de sulhu sefa içerisinde bulunan kimselerdir.

Tembellik, hem dine, hem de dünyaya zarar verir.

Eğer suâl eden, bir şey isteyen, suâl etmenin ne kadar kötü olduğunu bilseydi hiç kimse, başkasından bir şey istemezdi. Eğer kendisinden bir şey istenilen kimse de, vermemenin ne kadar kötü olduğunu bilseydi, hiç kimse diğerini reddetmezdi.

Allahu Teâlâ'nın bazı kulları uğurlu ve kolaylık çıkarıcıdırlar. Kendi geçimlerini sağlar ve halk da onların sayesinde rahatça yaşar. Onlar kullar arasında yağmur gibidirler. Allah'ın, bazı kulları da mel'un, zorluk çıkarıcı ve hayırsızdırlar. Ne kendileri rahat yaşar ve ne de elleri altında olan insanlar rahat yaşar. Bunlar, Allah'ın kulları arasında, önlerine çıkan her şeyi yok eden, yiyip bitiren çekirgeye benzerler.

Halkın size söylemesini sevdiğiniz en güzel sözü, onlara söyleyin. Allah lanetleyen, söven, dokunaklı söz söyleyen, çirkin söz konuşup küfreden ve ısrar ederek diğerinden bir şey isteyen, başkasına ağız açan bir kimseyi sevmez. Ama hayâlî, olgun ve çirkin şeylerden kaçınan iffetli kimseyi sever.

Allahu Teâlâ, insanın herkese selam vermesini sever.

İbretli öyküler

Namahrem kadınla şaka yapmanın haramlığı

Ebu Basir (r.a) şöyle diyor;

“Kufe’de idim, kadınlardan birine Kur’ân okumayı öğretiyordum. Bir gün bir yeri okumak hususunda onunla şaka yaptım! Uzun bir zaman geçtikten sonra Medine’de İmam Bakır (a.s)’ın huzuruna vardım. İmam (a.s) beni kınayarak şöyle buyurdu;

“Kim halvet bir yerde günah işlerse, Allah Teâlâ lütfünü ondan esirger, o kadına dediğin söz ne biçim söz idi?”

Ebu Basir diyor ki; “Utancığımdan başımı aşığı dikip tövbe ettim.”

İmam Bakır (a.s) benim bu durumumu görünce; “Tekrarlamaman için dikkatli ol” buyurdular.

İmam Bakır (a.s)'dan tavsiyeler

Cabir-i Cu'fi şöyle diyor:

Hac amellerini yapıp bitirdikten sonra bir gurup hacılarla birlikte İmam Bakır (a.s)'ın huzuruna vardık. İmam (a.s)'la vedalaşmak istediğimizde; “Bize tavsiyelerde bulunun” dedik.

İmam (a.s) şöyle buyurdular:

“Güçlüler zayıflara yardımda bulunsunlar, zenginler fakirlere şefkatli olsunlar, sizlerden her biriniz dini kardeşine nasihat etsin, kendisi için istediği şeyi onun için de istesin.

Bizim sırlarımızı, ehli olmayan kimselerden saklı tutun, halkı bize musallat etmeyin! Bizim sözlerimize ve bizden taraf sizlere iletilen haberlere teveccüh ediniz. Eğer Kur'ân'a muvafık olduğunu görürseniz onu kabul edin, Kur'ân'a aykırı olduğunda ise onu duvara çalın!

Eğer bir söz sizin için şüpheli olursa, onun hakkında karar almayın, gerektiği şekilde size izah etmemiz için onu bize sunun. Eğer sizler dediğim gibi olur ve bu sınırları aşmazsanız, Kâim'imizden (Hz. Mehdi'den) önce sizden herhangi biriniz ölmüş olursa, şehit olarak ölmüştür. Kim bizim Kâim'imizi derk edip onun yanında öldürülürse, iki şehit sevabı olur; eğer onun yanında yer alıp da düşmanlarımızdan birisini öldürürse, yirmi şehidin sevabını kazanmış olur.”

Eğer Kâim (a.s)’ı mülakat etmeden ölüsem

Abdulhamid-i Vasitê şöyle naklediyor;

İmam Muhammed Bakır (a.s)’a arzettim ki: “Allah’a ant olsun ki, dükkânlarımızı İmam Mehdi (a.s)’ın zuhurunu beklemek için tatil etmişiz. Artık fakirlik ve mecburiyetten dolayı halka el açmamıza, dilenmemize bir şey kalmamıştır!”

İmam Bakır (a.s) cevaben şöyle buyurdular”

“Ey Abdulhamid! Eğer bir kimse, kendisini Allah’ın yoluna vakfederse, Allah Teâlâ’nın bir rızık yolunu onun yüzüne açmayacağını mı zannediyorsun? Allah’a ant olsun ki, Allah-u Teâlâ rahmet kapısını onun yüzüne açacaktır. Kendisini bizim ihtiyarımıza bırakana, bizi ve bizim emrimizi velayetimizi diriltene Allah rahmet etsin.”

Abdulhamid, “Eğer Kâim’i (Hz. Mehdi’yi) mülakat etmeden ölüsem, nasıl olurum?” diye sordu.

İmam (a.s), “Sizlerden herhangi biriniz kalpten; “Eğer Kâimi âli Muhammed’i görmüş olursam O’nun yardımına koşacağım” derse, sevap elde etmek açısından O’nun yanında kılıç sallayan kimse gibi olur. O’nun yanında şehit olan kimse de iki defa şehit olan kimse gibi olur” diye buyurdu.

Bir evliliğin macerası

İbn-i AkkaŖe isminde bir Ŗahıs, İmam Bakır (a.s)’ın huzuruna gelerek Ŗöyle arzetti;

“Neden İmam Sadık (a.s)’ın evlenmesine zemin hazırlamıyorsunuz? Oysa onun evlilik zamanı gelmiŖtir.”

İmam Bakır (a.s), önünde mühürlenmiŖ bir kese olduğu halde Ŗöyle buyurdu;

“Yakın bir zamanda Berber halkından köle satan bir Ŗahıs gelecek ve Meymun sarayında konaklayacaktır. Bu kese altınla Ebu Abdullah İmam Sadık için cariye alacağız.”

Bir müddet böyle geçti. Bir gün İmam Bakır (a.s)’ın huzuruna gittiğimizde Ŗöyle buyurdular;

“O köle satan dediğim Ŗahıs gelmiŖtir; Ŗimdi bu para kesesini alarak gidin ondan bir cariye alın.”

İbn-i AkkaŖa Ŗöyle diyor;

Biz köle satanın yanına giderek; “Cariyelerden birini bize sat” dedik.

Köle satan; “Bütün cariyeleri sattım; sadece iki hasta cariye vardır; onlardan birinin durumu iyiye gidiyor” dedi.

Dedik ki, “Onları getir de görelim.”

Köle satan o iki cariyeyi getirdi. Onları gördükten sonra; “Durumu iyi olan cariyeyi kaça satıyorsun?” dedik.

Köle satan; “YetmiŖ dinara satıyorum” dedi.

Biz; “Biraz ucuza sat” dedik.

Köle satan; “YetmiŖ dinardan ucuza satmam” dedi.

Biz de cevaben; “Biz onu bu kesedeki paraya alıyoruz” dedik. Kesenin içerisinde ne kadar para olduğunu da bilmiyorduk. Köle satanın yanındaki sakalı beyaz yaŖlı bir adam; “Keseyi aın, içerisindeki parayı sayın” dedi.

Köle satan ise; “Hayır, açmayın; eğer 70 dinardan bir dinar az olsa dahi satmayacağım” dedi.

Yaşlı adam; “Keseysi yakına getirin” dedi. Biz de yanına giderek keseysi açıp içerisindeki paraları saydık; paranın tam yetmiş dinar olduğunu gördük. Parayı o adama verdik, cariyeyi alarak İmam Bakır (a.s)’ın yanına getirdik. İmam Sadık (a.s) da o Hazretin yanında durmuştu. Cariye alma olayını İmam Bakır (a.s)’a anlattık. İmam (a.s) da Allah’a şükür etti.

Daha sonra İmam Bakır (a.s) cariyeye;

“İsmin nedir?” diye sordu.

Cariye; “İsmim Hamide’dir” dedi.

İmam (a.s); “Dünya ve ahirette hamide, övülmüş ve beğenilmiş olasın” buyurdular.

Daha sonra İmam Bakır (a.s) ondan bir takım sorular sordu, o da cevap verdi. Sonra İmam (a.s) oğlu İmam Sadık’a dönerek; “Bu cariyeyi al götür” buyurdu.

İşte böylece “Hamide” İmam Sadık (a.s)’ın eşi oldu ve insanların en iyisi İmam Musa Kazım (a.s) ondan dünyaya geldi.

Allah'ı tanımanın en iyi yolu

Salim'in oğlu Hişam şöyle diyor;

Muhammed b. Numan'ın huzuruna vardım. O sırada bir adam yerinden kalkarak; "Allah'ımı nasıl tanıdın?" diye sordu. O da cevaben; "Allah'ın tevfiği, irşadı, tarifi ve hidayetiyle tanıdım" dedi. Onun yanından ayrılıp yolda Hişam b. Hekemi gördüm. Ona; "Rabbini nasıl tanıdın?" diye sordum. Cevaben şöyle dedi;

"Eğer bir adam bana; 'Allah'ımı nasıl tanıdın?' diye sorarsa, cevaben şöyle derim; "Ben Allahu Teâlâ'yı kendi vücudum vasıtasıyla tanıdım; çünkü o bana her şeyden yakındır. Görüyorum ki benim vücudum, çeşitli parçalarla oluşan ve özel bir düzenle yerli yerince yerleştirilmiş bir yapıya sahiptir. Bu parçaların bir araya gelerek oluşumu, tam bir ustalıkla düzenlenmiş çok hassas bir yaratılış üzere gerçekleşmiştir. Birçok şekiller onda yer almış ve her biri, tam bir uyum içinde eksiksiz, kendi görevini yerine getirmek üzere en uygun olan yerde yerleştirilmiştir.

Yine görüyorum ki benim için göz, kulak, koklama, tatma, dokunma gibi çeşitli duyu organları yaratılmış ve bunların her biri kendi vazifesini yerine getirmekte. Her akıllı insan, böyle düzenli bir vücudun, bunları yaratan ve düzene sokan biri olmaksızın kendi kendiliğine vücuda gelmesini, aklen imkansızdır. Bu yolla, vücudumun şekil ve düzeninin, çok akıllı bir yaratıcı tarafından yaratılmış olduğunu anlamış oldum (işte o yaratıcı Allah'tır)..."

En büyük günah

İmam Bakır (a.s), Mescid’ul- Haram’a girdiğinde Kureyş’ten olan bir gurup insan da oradaydı. İmam’ı gördüklerinde; “Bu Irak’lıların (şiiilerin) lideridir” dediler.

Onlar da; “İçimizden birini, ondan soru sorması için yanına gönderirsek iyi olur” dediler.

Daha sonra onlardan bir genç İmam Bakır (a.s)’ın huzuruna gelerek; “Hangi günah, bütün günahlardan daha büyüktür?” diye sordu.

İmam (a.s); “En büyük günah, şarap içmektir” buyurdular.

Genç geri dönerek İmam (a.s)’dan aldığı cevabı arkadaşlarına ilettili. Tekrar o genci İmam (a.s)’ın yanına gönderdiler. Genç aynı soruyu tekrarlayınca İmam (a.s) şöyle buyurdular;

“En büyük günah, şarap içmektir demedim mi? Çünkü şarap, içeni zina, hırsızlık ve adam öldürmeye sürüklüyor, şirk ve küfre sebep oluyor. Şarap içen, bütün günahlardan daha büyük olan kötü işler yapmaktadır.”

İmam Bakır (a.s) parlayan bir nur

Ebu Besîr şöyle diyor;

İmam Muhammed Bakır (a.s)’la birlikte camiye girdik. Halk da sürekli olarak girip çıkıyorlardı. Bu esnada İmam (a.s) bana; “Halktan beni görüp görmediklerini sor” buyurdular.

Ben karşılaştığım herkese; “İmam Bakır (a.s)’ı gördün mü?” diye soruyordum. İmam (a.s)’ın orada durmasına rağmen onlar; “Hayır, görmedim” diyorlardı. Nihayet âmâ olan Ebu Harun içeri girdi.

İmam Bakır (a.s) onu görünce; “Şimdi Ebu Harun’dan beni görüp görmediğini sor?” diye buyurdu.

Ben ona; “İmam Bakır (a.s)’ı gördün mü?” diye sordum.

Ebu Harun cevaben; “İmam Bakır (a.s)’ın ayak üstü burada durduğunu görmüyor musun?” dedi.

“Âmâ olduğun halde Nereden anladın?” dedim.

Ebu Cafer; “Neden anlamayayım? Oysa o, parlayan bir nurdur” dedi.

Ebu Besir daha sonra şöyle diyor:

İmam Bakır (a.s)’ın Afrikalı birine şöyle buyurduğunu duydum; “Raşid nasıldır?”

Afrikalı; “Onu geride sağ salim bıraktım, sana selamını iletmemi söyledi” dedi.

İmam (a.s); “Allah rahmet etsin” buyurdu.

Afrikalı; “Öldü mü?” diye sordu.

İmam (a.s); “Evet!

Afrikalı; “Allah’a and olsun ki, ne hastalandı ne de bir rahatsızlığı vardı!”

İmam (a.s); “Eceli gelen, ister hasta olsun (ister olmasın) ölür.”

Afrikalı; “Bu söz konusu şahıs, nasıl bir adamdı?”

İmam (a.s); “Bizim dostlardan ve bizi sevenlerden birisiydi.”

Daha sonra buyurdular ki;

“Sizi gören gözümüzün ve sesinizi duyan kulağımızın olmadığını mı zannediyorsunuz? Ne de kötü düşünüyorsunuz! Allah’a and olsun ki, sizin bütün amellerinizden haberdarız. Öyleyse kendinizi iyi ameller yapmaya alıştırmak ve hayır ehlinden olun. Şüphesiz ben bunu, evlat ve şiielerime emrediyorum.”

Berzahtan bir kişi

Ebu Uteybe şöyle diyor;

İmam Bakır (a.s)’ın huzurunda idim. Bu esnada bir genç gelerek şöyle dedi;

Ben řam ehlindenim; sizi seviyor ve dűřmanlarınızdan da teberri ediyorum. Ama babam Beniümeyye’yi severdi. Babam çok zengindi ve benden başka da bir evladı yoktu. Ehli Beyt’i sevdiğimden dolayı malımın bana ulaşmasını istemiyordu. Bu yüzden bütün parasını bir yerde sakladı ve ölümünden sonra ne kadar aradımsa da bulamadım.

İmam Bakır (a.s) şöyle buyurdular; “Babanı görerek paraların yerini kendisinden sormak istiyor musun?”

Genç adam; “Evet, Allah’a and olsun ki, ben çok muhtaç ve fakirim” dedi.

İmam (a.s) bir mektup yazarak onu mühürleyip şöyle buyurdu; “Bu gece bu mektupla birlikte Bakî’ mezarlığına git, mezarlığın ortalarına ulaştığında; “Ya Dürcan!” diye çağır. Bir adam senin yanına gelecektir. Mektubu ona ver ve de ki; Ben İmam Muhammed Bakır tarafından gelmişim. O senin babanı getirecektir. O zaman istediğin şeyi babandan sorabilirsin.”

O genç mektubu alarak geceleyin Baki mezarlığına doğru gitti.

Ebu Uteybe sözünün devamında şöyle diyor;

Ben o gencin durumunu öğrenmek için sabahın ilk vakitlerinde İmam Bakır (a.s)’ın huzuruna vardım. O gencin İmam (a.s)’ın kapısının önünde durup içeriye girmek için izin beklediğini gördüm. İçeriye girmesine izin verilince ben de onunla birlikte içeriye girdim.

Genç adam İmam (a.s)’ın yanında şöyle dedi;

“Allahu Teâlâ ilmini kimin yanında bırakacağını çok iyi biliyor. Ben dün gece buradan ayrıldığımda, buyurduğunuz

şeyleri yaptım. ‘Dürcan! Dürcan!’ diye çağurdım. Bir kişi gelerek, ‘Burada dur, babanı getireyim’ dedi. Derken siyah çehreli birisini getirerek, ‘Bu senin babandır’ dedi. ‘Bu benim babam mı?’ diye sorduğumda, ‘Evet, o senin babandır’ cehennemnin yakıcı alevi, dumanı ve elemli azabı onun simasını değiştirerek bu hale getirmiştir’ dedi.

Ona; ‘Sen benim babam mısın?’ diye sordum. O, ‘Evet’ diye cevap verdi.

Ben; ‘O zaman neden siman böyle değişmiştir?’ dedim.

Cevabında şöyle dedi; ‘Ey oğlum! Ben Beniümeyye’yi seviyordum ve onları Peygamber (s.a.v)’in Ehli Beyti’nden daha üstün biliyordum. İşte bundan dolayı Allah-u Teâlâ beni böyle bir azaba tabi tuttu. Sen Ehli Beyt’i sevip onlara uyduğundan dolayı sana kıızıyordum ve malımı sana haram etmiştim. Bu yüzden servetimi senden sakladım. Ama şimdi bu inancımдан dolayı pişmanım. Ey oğlum! Bahçeme git, zeytin ağacının altını kaz, gömdüğüm yüz bin dirhemi oradan çıkar. O paranın elli bin dirhemini de kendin için harca.”

Cahilce kınama

Ehl- i Sünnet bilginlerinden olan Muhammed bin Münkedir şöyle diyor;

Bir gün havanın çok sıcak olduğu bir zamanında Medine dışına çıkmıştım. İmam Bakır (a.s)’ı güçlü yapısına rağmen yorgunluktan iki kölesine dayanarak tarlada çalıřtđmı gördüm. Kendi kendime dedim ki;

“Kureyş’in büyük şahsiyetlerinden olan bu yaşlı adam, havanın böylesine sıcak bir vaktinde dünya malı peşindedir!” Ona nasihat etmeğe karar verdim Bunun için yanına gidip selam verdikten sonra şöyle dedim;

“Acaba senin gibi değerli bir şahısın, bu sıcak havada yorgun bedeniyle dđnya malı peşinde olması uygun mudur? Eğer bu anda ve bđyle bir halde ecelin yetişirse ne yaparsın?”

İmam Bakır (a.s), ellerini kđlelerinin omzundan kaldırarak dikilip řđyle buyurdu;

“Allah’a and olsun ki, bđyle bir halde ölmüş olursam, Allah’a ibadet ve itaât ettiğim halde ölmüş olurum. Sen ibadetin sadece namaz, zikir ve dua olduğunu mu zannediyorsun? Geçimi helal yolla sağlamanın kendisi de bir çeşit ibadettir. Çünkü ben, çalışmakla kendimi sana ve başkalarına muhtaç olmaktan koruyorum. Evet, ölümün ise, günah işlediğim ve Allah’a isyan ettiğim bir zamanda bana gelmesinden korkarım. Allah Teâlâ bize, başkalarına yük olmamayı emretmiştir. Eğer çalışmazsak elimizi sana veya senin gibi şahıslara açmış oluruz.”

Muhammed bin Münkedir, İmam Bakır (a.s)’dan bđyle bir cevap alınca řđyle arzetti;

“Allah sana rahmet etsin! Size öğüt vermek isterken siz bana öğüt verdiniz!”

İmam Muhammed Bakır (a.s)’dan bir mucize

İmam Muhammed Bakır (a.s)’ın özel ashabından olan Ebu Besir řđyle diyor;

İmam Bakır (a.s)’a dedim ki, “Siz Peygamber (s.a.v)’in varisleri misiniz?”

İmam (a.s); “Evet.”

Dedim ki, “Peygamber (s.a.v), bütün peygamberlerin ilimlerinin varisi miydi?

İmam (a.s); “Evet, onların bütün ilimlerinin varisiydi.”

Dedim ki, “Siz de Peygamber (s.a.a)’in ilminin varisi misiniz?”

İmam (a.s); “Evet.”

Dedim ki, “Acaba siz de ölüleri diriltebilir misiniz? Âmâlara ve abraş hastalığına yakalananlara şifa verebilir misiniz?”

İmam (a.s); “Evet, Allah’ın izniyle.”

Bu sırada İmam (a.s) bana, “Yakına gel” dedi.

Yanına gittiğimde mübarek elini gözlerime çekti. Elini gözlerime çeker çekmez çölleri, dağları, yeri, göğü iyice gördüm.”

Sonra şöyle buyurdu; “Acaba böyle kalıp da diğer insanlar gibi kıyamet gününde hesap kitaba çekilmeyi mi istiyorsun, yoksa ilk önceki gibi âmâ kalıp da kolay bir şekilde cennete gitmeyi mi istiyorsun?”

Dedim ki, “Önceki halime dönmek istiyorum. Bu sırada İmam (a.s) mübarek elini gözlerime çekti ve tekrar âmâ oldum.”

Cinler İmam Muhammed Bakır (a.s)’ın huzurunda

Sa’d-i İskaf şöyle diyor;

İmam Muhammed Bakır (a.s)’ın huzuruna vardım. İçeriye girmek için izin istediğimde İmam (a.s) şöyle buyurdu; “Acele etme! Kardeşlerinizden bir grup kimseler yanımdadır, sözleri vardır.”

Ben kapının dışında durdum. Çok geçmeksizin Hindistanlılara benzer sarıklı bir grup kimse dışarı çıktı. Birbirlerine çok benziyorlardı. Sanki bir anne babadandılar. Özel elbiseler giyinmişlerdi. Bana selam verdiler, ben de selamlarının cevabını verdim.

Daha sonra İmam (a.s)’ın yanına giderek şöyle dedim, “Fedan olayım! Huzurunuzdan çıkan bu şahısları tanımadım. Bunlar kimlerdi?”

İmam (a.s) şöyle buyurdular; “Cin taifesinden olan sizin dini kardeşlerinizdir.”

Dedim ki, ‘‘Cinler de mi sizin yanınıza geliyorlar?’’
İmam (a.s); ‘‘Evet, onlar da sizin gibi gelip helal, haram ve dini meseleleriyle ilgili sorular soruyorlar.’’

Kumrunun eşinden şikâyeti

Muhammed b. Muslim şöyle diyor;
İmam Bakır (a.s)’ın huzurunda olduğum bir sırada aniden bir çift kumru, İmam (a.s)’ın huzuruna gelerek ötmeye başladılar. İmam (a.s) da onlara bir şeyler buyurdu.

Daha sonra uçarak bir duvarın üzerine kondular. Orada da biraz öttükten sonra uçup gittiler.

Ben, İmam (a.s)’a, ‘‘Fedan olayım, kumrular neden öyle ötüyorlardı?’’ diye sordum.

İmam (a.s) cevaben şöyle buyurdular; ‘‘Ey İbn-i Muslim! Allah’ın yaratmış olduğu bütün kuşlar, hayvanlar ve canlı olan bütün yaratıklar bize itaat etmektedirler. Bu erkek kumru, eşi hakkında kötü zanda bulunmuştu. Dişi kumru, o kötü işi yapmadığına dair yemin ediyordu.’’

Nihayet dişi kumru erkeğine şöyle bir öneride bulundu; ‘‘Bizi yargılaması için Muhammed b. Ali’nin (İmam Bakır’ın) yanına gidelim.’’

Erkek kuş bu öneriyi kabul ederek benim yanıma geldiler.

Ben de erkek kumruya; ‘‘Eşin doğru söylüyor. O suçsuzdur. Sen ona zulmediyorsun’’ dedim. Onlar da bu yargıyı kabullenerek çekip gittiler.’’

Batıl için hak terk edilmemeli

İmam Muhammed Bakır (a.s)’ın özel ashabından olan Zürare şöyle diyor;

İmam Bakır (a.s), Kureyşli bir adamın cenazesini teşyi etmeye giderken ben de O’nunla beraber gittim. Ölen

kimsenin hanımı çığlık atarak ağlamaya başladı. Cenazeyi teşyî etmeye hazır olan Ata, eşi ölen kadına hitaben; “Sus! Susmaz isen geri döneriz” dedi.

Kadın susmayınca Ata da geri dönüp cenaze törenine katılmadı.

Ben, İmam Bakır (a.s)’a; “Ey Resulullah’ın oğlu! Ata geri döndü” dedim.

İmam (a.s); “Neden?” diye buyurdu.

Cevaben arzettim ki, Kocası ölen kadına; “Sus! Susmaz isen geri döneriz” dedi. Kadın susmayınca Ata da geri dönerek cenaze törenine katılmadı.”

İmam (a.s) şöyle buyurdu; “Biz cenazeyi teşyî edeceğiz, başkalarıyla işimiz yoktur. Batılın hakla karıştığını gördüğümüzde, batıldan dolayı hakkı terk edersek, Müslüman’ın hakkını eda etmiş sayılmayız.”

Daha sonra İmam (a.s) cenaze namazı kıldı. Cenaze sahibi ileri çıkararak İmam (a.s)’a teşekkür etti ve şöyle dedi; “Allah size merhamet etsin, mükafatlanasınız; siz yaya olarak yürüyemezsiniz, geri dönün.”

İmam (a.s) dönmekten imtina etti.

Arzettim ki, “Efendim! Eza sahibi dönmenize izin verdi. Benim de diyeceğim bir söz vardır.”

İmam (a.s); “Biz onun izniyle gelmemiştik ki onun izniyle de geri dönelim. Bu bir sevaptı, biz de onun peşindeydik. İnsan cenaze peşice ne kadar giderse o kadar mükâfatlanır.”

İşte böylece İmam (a.s) kendi vazifesine amel etti ve batıldan dolayı hakkı terk etmedi. İnşaallah O’nun takipçileri de öyle olurlar.

İmam Bakır (a.s)'ın sabrı ve yüce ahlakı

Bir gün Hıristiyan bir kimse, İmam Muhammed Bakır (a.s)'a hakaret ederek şöyle dedi; “Ente beqer?” (Sen sığır mısın?)

İmam (a.s) cevabında şöyle buyurdu; “Ene Baqır” (Ben Bakır, ilmi yarıp açıklayan'ım.)

Hıristiyan; “Sen aşçı hanımın oğlusun.”

İmam (a.s); “Aşçılık annemin mesleğidir.”

Hıristiyan; “Sen zenci ve kötü dilli hanımın oğlusun.”

İmam (a.s); “Eğer söylediğin bu lakaplar doğruysa, Allah onu affetsin; yalan ise Allah seni affetsin.”

Hıristiyan adam, İmam (a.s)'ın bu yüce ahlakını görünce, Müslüman oldu.

Uzman okçu

Bir yıl zamanın halifesi Hişam b. Abdulmelik b. Mervan Mekke'ye gitti. Aynı yılda İmam Muhammed Bakır (a.s) ve oğlu İmam Sadık (a.s) da Mekke'ye müşerref oldular.

Bir gün İmam Sadık (a.s) Mekke'de bir konuşma yaptı, konuşmasında şöyle buyurdu;

“Hz.Muhammed (s.a.v)'i peygamberlik makamına seçen ve O'nun vesilesiyle bize ikramda bulunan Allah'a hamdolsun. Biz Ehl-i Beyt, Allah'ın halk arasındaki seçkin kulları ve O'nun halifeleriyiz. O halde mutlu, bize tabi olan kimsedir, mutsuz da bize düşmanlık yapan ve muhalefet eden kimsedir.”

İmam Sadık (a.s) buyuruyor ki;

Hişam'ın kardeşi Muslime bu olayı Hişam'a haber verdi. Hişam Mekke'de bize dokunmadı. Fakat Şam'a gittiğinde ve biz de Medine'ye döndüğümüzde bizi Medine'den Şam'a çağırttı. Şam'a vardığımızda 3 gün boyunca bize Hişam'la

görüşme izni verilmedi. Dördüncü gün olduğunda bize Hişam'la görüşme izni verildi. Nihayet içeriye girdik. Hişam sultanlık tahtı üzerinde oturmuştu. Ordu komutanları ise, silah kuşanmış halde onun etrafında durmuşlardı. Hişam'ın karşısında bir hedef dikilmişti, memleketin ileri gelenleri ise, o hedefe doğru ok atıyorlardı. Hişam'ın yanına varırken babam önümde, ben ise O'nun arkasında idim. Hişam babama hitaben şöyle dedi; "Ey Muhammed! Memleketin büyükleriyle sen de hedefe doğru ok at ve bu yarışa katıl."

Babam şöyle buyurdu; "Ben artık yaşlanmışım, ok atma zamanım geçmiştir, beni bu yarıştan muaf kıl."

Hişam da şöyle dedi; "Dinî ve Muhammed (s.a.v) peygamberiyle bizi aziz kılan Allah'ın hakkına andolsun ki seni muaf kılmayacağım."

Daha sonra Beni Ümeyye'nin büyüklerinden birine; "Ok ve kemanı O'na ver" diye emretti.

Babam mecburen o kemanı ondan aldı ve bir oku kemanın kirişine koyarak çekti. Ok kemandan çıkarak hedefin tam ortasına isabet etti. İkinci oku da kemanın kirişine koyup çekti, bu ok da atmış olduğu ilk okun tam ortasına isabet edip onu yardı. Daha sonra birbirinin peşi sıra dokuz tane ok attı, bunların her biri önceki atılan okun tam ortasına isabet edip onu parçalıyordu.

Hişam bu durumdan çok rahatsız oldu, öyle ki kendisini kontrol edemiyordu. Sadece şöyle dedi; "Ya Eba Cafer (İmam Bakır (a.s)'ın künyesi)! Şimdi anladım ki sen Arap ve Acem'in en iyi ok atanısın."

Hişam'ın, bu sözü söylediği için pişmanlık duyduğunu anladım. Hişam hilafeti döneminde babamdan önce ve O'ndan sonra kimseyi künyesiyle çağırılmıyordu. Bu yüzden rahatsız oldu ve başını önüne eğerek düşünceye daldı. Ben ve babam onun karşısında ayaküstü durmuştuk ve ona bakıyorduk. Ayakta durmamız uzayınca babam rahatsız oldu

ve ona karşı öfkelendi. Babam öfkelendiğinde göğe bakıyordu; öyle ki herkes onun sinirlenmiş olduğunu anlıyordu.

Hişam babamın rahatsız olduğunu anlayınca; “Ya Muhammed! Bana doğru gel” dedi. Babam tahtın üzerine çıktı, ben de onu takip ediyordum. Babam Hişam’a yaklaştığında o ayağa kalktı, babamla kol boyun oldu ve O’nu sağ tarafında oturttu. Daha sonra benimle de görüştü ve beni de babamın sağ tarafında oturttu.

Daha sonra babama yönelerek şöyle dedi; “Ya Muhammed! Senin gibi birisi Kureyş arasında olduğu müddetçe onlar Arap ve Acem’e efendilik yapacaklardır. Allah aşkına söyle, böyle ok atmayı kim sana öğretti ve böyle ok atmayı öğrenmen ne kadar sürdü?”

Babam cevabında şöyle dedi; “Gençlikte bazen ok atıyordum, ama sonraları terk ettim; fakat siz ısrar edince tekrar attım.”

Sonra Hişam şöyle dedi; “Ben ömrüm boyunca böyle ok atan birisini görmedim ve yeryüzünde senin gibi ok atan birinin bulunduğunu da zannetmiyorum! Acaba oğlun Cafer de senin gibi ok atabiliyor mu?”

Babam cevabında şöyle buyurdu; “Evet biz, kemal ve tamamı (üstünlük ve faziletleri) birbirimizden miras alıyoruz. Allah-u Teâlâ bunları şu sözünde; “Bugün dininizi kemale erdirdim ve nimetimi size tamamladım ve sizin için din olarak İslam’ı beğendim. Peygamberine nazil etmiştir. Yeryüzü bu özellikleri, üstünlük ve faziletleri taşıyacak kimselerden boş değildir, bizden başkaları ise bu özelliklerden mahrumdurlar...”

Münafık olmaktan korkmak

Hamran b. A'yen, İmam Muhammed Bakır (a.s)'ın huzuruna vararak bazı meseleler sordu. Cevabını aldıktan sonra, İmam (a.s)'ın yanından ayrılmak istediğinde şöyle dedi;

“Resulullah'ın oğlu! Allah size uzun ömür versin ve beni sizin vücudunuzun bereketinden faydalandırsın. Sizin huzuruza vardığımızda kalbimiz cıllanır, dünyayı unutuyoruz ve halkın zenginliği gözümüzde değersiz oluyor. Ama sizin huzurunuzdan ayrıldığımızda ve toplumun bireyleriyle temasa geçtiğimizde yine dünyaya yöneliyoruz.”

İmam (a.s) şöyle buyurdular; “Bu, kalbin haletlerindedir. İnsanın kalbi bazen sertleşir, bazen de yumuşar.”

Sonra şöyle buyurdular; “Peygamber (s.a.v)'in ashabı bir vakit O Hazrete şöyle dediler; “Ya Resulellah! Biz münafık olmaktan korkuyoruz!”

Peygamber (s.a.v); “Neden?” diye sordu.

Cevaben şöyle dediler; “Sizin huzurunuzda olduğumuzda bize öğüt verip bizi ahirete meyillendirip kalbimizde korku icat ediyorsunuz; öyle ki adeta gözümüzle cennet ve cehennemi görüyoruz. Ama sizin huzurunuzdan ayrılıp evimize gittiğimizde, aile ve yaşantıyı gördüğümüzde, sahip olduğumuz haleti kaybediyoruz; sanki önceden asla böyle bir haletle sahip değildik! Bu bizim durumumuzdur. Acaba bu halimizle yani sizin huzurunuzda öyle, dışarıda ise böyle olmakla biz münafık olmuyor muyuz?”

Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdular; “Hayır, öyle değildir. Çünkü sizin kalplerinizin bu şekilde değışmesi, şeytanın vesveselerindedir; o sizi dünyaya meyillendiriyor. Allah'a andolsun ki, eğer sürekli ilk halet üzere baki kalmış olursanız, melekler size el verir ve suyun üzerinde yürüebilirsiniz...”

Cabir-i Cu'fi'ye vasiyeti

İmam Bakır (a.s)'ın Cabir-i Cu'fi'ye tavsiyeleri;

“Ey Cabir! Bil ki, yine bil ki, yaşadığın şehrin bütün halkı sana, ‘Sen kötü insansın’ derlerse, bu seni üzmemeli. ‘Sen iyi insansın’ derlerse de, bu seni sevindirmemeli. Böyle olmadıkça bizlerin dostu olamazsın. Her halükârda sen kendini Allah'ın kitabına sunmalısın. Eğer onun yolunda gidiyor, onun küçümsediğini küçümsüyor, sevdirdiğini seviyor ve korkuttuğundan da korkuyorsan, o zaman sebat göster ve hakkında söylenen sözlerin sana bir zararı olmayacağı için de kendini müjdele. Ama eğer Kur'ân'dan uzak isen, o zaman neden kendini aldatasın?

Mü'min nefsanî isteklerine galip gelmesi için daima nefesine karşı cihad halindedir. Bazen nefsin eğriliklerini düzelterip Allah rızası için heva ve hevesine muhalefet eder, bazen de nefsi, onu mağlup eder ve kendi heva ve hevesine uydurur, ama Allah-u Teâla hemen onun elinden tutar ve o da kendine gelir. Allah onun sürçmesine göz yumar, o da Allah'ı anar, tövbe ve korkuya yönelir. Azap ve ceza korkusu arttığı için basiret ve marifeti de artar.”

Nitekim Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor; “Allah'tan korkanlara Şeytan'dan bir vesvese eriştiğinde önce iyice düşünürler, Allah'ı zikredip anarlar, sonra hemen bakarsın ki doğru yolu görüp bilmişlerdir.”

Ey Cabir! Allah'ın sana verdiği rızkın şükürünü yerine getirebilmen için az rızkı çok say. Nefsinin ayıplarını görebilmen ve affolunman için Allah'a olan ibadet ve itaatini az bil. Karşılaştığın kötülüğü, edindiğin bilgiyle kendinden uzaklaştır; bilgiyi de halis amelle çalıştır; halis ameli de, tam bir uyanıklıkla büyük gafletlerden korusun. Kâmil olan uyanıklığı da, gerçek korkuyla elde et.

Mevcut yaşantıya razı olarak gösterişten kaçın. Akla uyarak heva ve heves tehlikesinden kendini koru. Nefsanî istekler galip geldiğinde ilmin irşadıyla kendini kontrol et. Halis amelleri mükâfat günü için koru. İhtirastan aşırı istekten kaçınmakla, kanaatkâr olmaya alış. Kanaati seçmekle şiddetli tamahkrlığı kendinden uzaklaştır. Arzuları azaltmakla, zahitliğin tadını al. İnsanlardan ümidini keserek tamahın kökünü kurut. Nefsi tanımakla, bencilliğin yolunu kapa. Çünkü nefsinin, kötü ahlak ve tabiatını ve gizli isteklerini bilen insan kendini büyük görmez.

Doğru bir tefvizle işi Allah'a bırakmakla ruhi rahatlığa kavuş. Beden rahatlığını kalbin huzurunda ara. Az hata yapmakla, kalp huzuruna kavuş. Yalnızlıkta çok zikir etmekle, yumuşak kalpli olmaya alış. Daimi hüzünle, kalbini aydınlat. Gerçek korkuyla şeytan'dan korun. Yalan mitten sakın, günah işleyip Allah'ın rahmetine boşuna mit bağlama. Çünkü böyle bir mit seni, gerçek korkuya, hakiki azaba sokar.

Allah karşısında, amellerde doğru olmakla ihlâsla kendini süsle. Gçmeye acele etmekle lme hazırlanmakla kendini Allah'a sevdire. İşi geciktirmekten ve sonra yapacağım demekten sakın. Çünkü helak olanlar bu denizde gark olmuştur. Gafletten uzak ol. Zira kalbin katılaşması gaflete dalmaktadır. zrn olmadığı yerlerde gevşeklik yapma. Çünkü pişman olanlar ona sığınır.

Tam bir pişmanlık ve çok tövbe etmekle geçmiş günahlarından dn. Güzel bir dönüşle, Allah'ın rahmet ve affına yönel. Güzel dönüş için de, gecelerin karanlığında, hâlis dua ve mnacet ile Allah'tan yardım talebinde bulun. Az rızkı çok ve çok itaati da az saymakla, büyük şükrü elde et. Çok şükrü etmekle, nimetin çoğalmasını kazan. Nimetin elden çıkması korkusuyla, büyük şükre sarıl.

Tamahı öldürmekle, ebedi izzeti talep et. Halktan ümitsizliğin verdiği izzetle, tamahın zilletini kendinden uzaklaştır. Yüce himmetle de, halktan ümidi kesmek izzetini elde et. Arzuyu azaltmakla, dünyadan ahiretin için azık topla. Fırsat varken hedefe kavuşmak için çabuk davran. Bedenin sıhhatli olması ve boş zaman gibi, iyi bir fırsat olmaz. Güvenilmez insanlara itimat etmekten sakın. Çünkü yemek alışkanlığı gibi kötülüğe de alışkanlık vardır...”

Hız. Ali (a.s)’ın eşi Hule

Cabir-i Co’fi, İmam Bakır (a.s)’dan sordu; “Emir’ul-Müminin Ali (a.s) savaş esirlerinden olan Hule (Muhammed b. Hanefiye’nin annesi) ile nasıl evlendi? Hâlbuki O, Ebu Bekir’in esir etmiş olduğu Müslüman kadınlardandı?”

İmam (a.s) şöyle buyurdu; “Cabir b. Abdullah Ensari’nin evine git ve de ki, Muhammed b. Ali seni istiyor.”

Cabir-i Co’fi diyor; Gidip onun kapısını çaldığında içeriden; “Ey Cabir b. Yezid!” diye seslendi.

Kendi kendime; “Benim Cabir olduğumu nereden biliyor! Oysa Ehlibeyt İmamlarından başka kimse gaybı bilemez. Andolsun ki, dışarı çıktığında bunu ondan soracağım” dedim.

Dışarı çıktığında; “Benim Cabir b. Yezid olduğumu nereden bildin? Hâlbuki sen içerideydin ve ben kapının eşiğinde idim” diye sordum.

Cevaben şöyle dedi; “Dün akşam mevlam İmam Bakır (a.s), senin Hanefiye hakkında bana soru soracağını haber vermişti ve; “Onu inşallah yarın sabah sana göndereceğim ve seni de isteyeceğim” buyurmuşlardı.”

Cabir, daha sonra Hule hanımın esir olma olayını, Emir’ul-Müminin Ali (a.s)’ın mucizesini vs. olayları anlatır.

Mansur Devanîkî'nin hükümetinden haber

Ebu Besir şöyle diyor;

Mescitte İmam Bakır (a.s) ile oturmuştuk, bu sırada Davut b. Ali, Süleyman b. Halid ve Ebu Cafer Abdullah b. Muhammed Ebu Devanîk gelip bir köşede oturdular. Onlara dediler ki; “Orada oturan Muhammed b. Ali İmam Bakır’dır.” O zaman Davut b. Ali ve Süleyman b. Halid kalkıp Hazretin hizmetine gelerek selam verdiler. Ama Ebu Devanîk olduğu yerde oturdu. İmam Bakır (a.s) buyurdular;

“Kibirli ve gururlunuzun buraya gelmesine mani olan nedir?”

Arkadaşları ona bir mazeret buldular. Sonra İmam Bakır (a.s) şöyle buyurdular; “Allah’a andolsun ki, çok geçmeksizin o, doğu ve batıya saltanat edecek, halk onun peşine takılacak ve onun karşısında boyun eğecekler. O, sert ve katı bir şekilde hükümet edecektir.”

Davut b. Ali dedi; “Bizim saltanatımız sizinkinden önce midir?”

İmam (a.s) buyurdular; “Evet ey Davut! Sizin hükümetiniz, padişahlık ve saltanatınız bizim hükümetten öncedir.”

Süleyman b. Halid gidip bu sözleri Ebu Devanîk’e haber verdi. O da Hazretin huzuruna gelerek selam verdikten sonra dedi ki; “Davut b. Ali ve Süleyman b. Halid şöyle böyle diyorlar, doğru mu?”

İmam (a.s) buyurdu ki; “Ey Ebu Cafer! Sizin devletiniz bizim devletten önce, saltanatınız da bizim saltanatımızdan öncedir. Sizin padişahlığınız sert ve katıdır; hiçbir kolaylık onda yoktur ve uzun da sürmeyecektir. Allah’a andolsun ki, Emevi saltanatınının her gün ve yılına karşılık siz iki beraberi kadar saltanat edeceksiniz. Sizin çocuklarınız, bebeğin

oyuncaklarıyla oynadığı gibi saltanatla oynayacaklar; büyüklerinizin oynayacağında ise Őphe yok. Anladın mı?”

Sonra buyurdular ki; “Bizden haksız yere kan dökmediğiniz müddetçe, devletinizin yaygınlaŐması ve genişlemesi azalmayacak ama o kanı döktüğünüzde Allah size gazap edecek ve saltanatınızı da sizden alacaktır. Devletinizi yıkacak ve kullarından tek gözlü Ebu Süfyan ailesinden olmayan birini size musallat edecek, onun ve yarenlerinin eliyle kökünüzü kazıyacak.”

İmam (a.s) daha sonra susarak bir Şey söylemedi.

Ömer b. Abdulaziz'in ölüm haberi

Ebu Besir diyor:

Mescitte İmam Bakır (a.s) ile birlikteydim, bu sırada Ömer b. Abdülaziz kölelerine dayalı bir halde içeri girdi. Hazret buyurdu; “Bu genç saltanata yetişecek, dört yıl yaşadıktan sonra ölecek. Hakkı olmadığı bir makamda oturduğu için yer ehli ona ağlayacak, gök ehli ise lanet okuyacak.”

Maksat hilafet makamıdır ki, Ehlibeyt İmamları dışında kimsenin onda hakkı yoktur. Daha sonraları Ömer b. Abdulaziz padiŐahlıđa yetişti ve adaleti zahir edip yaygınlaŐtırdı.

Cabir-i Co'fi'nin İmam (a.s)'ın emriyle kendini deliliğe vurması

No'man b. Beşir diyor;

Hac seferinde uzun boylu bir süvari bir mektup getirerek Cabir'e verdi. Cabir mektubu alıp öptü ve alnına koydu. Zira mektup İmam Bakır (a.s)'dan idi.

Cabir; “Ne zaman server ve baş tacımın hizmetindeydin?”

Süvari; “Az önce.”

Sonra mührü açtı. Mektubu okur okumaz yüzünün rengi ve hatları değişti. Mektubu sonuna kadar okuyup onu sakladı. Artık Kufe’ye kadar onun güldüğünü görmedim.

Kufe’ye gece yetiştiğimiz için ben o gece yattım, sabah erken ihtiramı için onu görmeğe gittim. Ama şaşılacak bir halde onunla karşılaştım. Zira evden dışarı çıkıp bir takım kemikler boynuna asmıştı ve bir kamışa bindiği halde; “Mensur b. Cumhur komutandır; komuta uyan değildir” diyor ve bu tür şiirler okuyordu.

Birbirimize baktık, ama ne o benimle konuştu ve ne de ben onunla. Bu durumdan dolayı çok ağladım. Halk ve çocuklar etrafımızı sardılar. Cabir Kufe meydanına giderek çocuklarla oynuyordu. Halk; “Cabir b. Yezit deli olmuştur” diyorlardı.

Allah’a andolsun ki, çok geçmeden, Hişam b. Abdulmelik tarafından valiye şöyle bir mektup geldi; “Cabir b. Yezit adlı şahsı yakala, boynunu vur ve başını bana gönder.”

Hâkim yanındakilere; “Cabir b. Yezid-i Co’fi kimdir?” diye sordu.

Cevabında; “O ilim ehli, fazilet sahibi ve hadis bilgini biri idi. Hacca gidip divane oldu. şimdi Kufe meydanında kamıştan ata biniyor ve çocuklarla oynuyor” dediler.

Hâkim gelip onu uzaktan seyretti. Çocuklarla oynadığını görünce şöyle dedi; “Hamd O Allah’a ki, beni bu adamı öldürmekten alıkoydu.”

No’mán b. Beşir diyor; “Çok geçmeden Mensur b. Cumhur Kufe’ye girip, Cabir’in dediklerini yaptı.”

Cabir B. Abdullah Ensari'nin ölüm haberi

Cabir b. Abdullah Ensari, Peygamber-i Ekrem (s.a.v)'in selamını İmam Bakır (a.s)'a ilettiğinde Hazret ona Şöyle buyurdular; “Vasiyetini et, Allah'a doğru yolcusun.”

Cabir ağladı ve arzetti; “Ey seyyidim! Sen bunu nereden biliyorsun? Zira bu Allah Resulü (s.a.v) tarafından bana bildirilen bir ahittir.”

İmam (a.s) buyurdu; “Ey Cabir! Allah'a andolsun ki, Allah-u Teâlâ bana, Őimdiye kadar olan ve kıyamet gününe kadar da olacak olan Őeylerin ilmini vermiştir.”

Binek üzerinde nasıl namaz kılınır?

Feyz b. Meter diyor;

İmam Bakır (a.s)'ın huzuruna vardım. İmam (a.s)'dan deve üzerinde gece namazı kılmak hakkında soru sormak istiyordum. İmam Bakır (a.s), ben sorumu sormadan buyurdular;

“Peygamber (s.a.v), devesinin üzerinde deve hangi tarafa dönse de namaz kılıyordu.”

İmam'ın özellikleri nelerdir?

İmam Sadık (a.s)'dan şöyle nakledilmiştir;

Bir gurup insan İmam Bakır (a.s)'ın huzuruna gelerek; "İmamın haddi ve özellikleri nelerdir?" diye sordular.

İmam (a.s) şöyle buyurdu; "...İmam'ın yanına ne zaman gitseniz O'na ihtiram edin, saygı gösterin ve dediğine iman edin. O'nun üzerine düşen ise sizlere kılavuzluk etmektir. O'nun özelliklerinden biri de şudur. Yanına gittiğinizde heybet ve celalinden O'na bakamazsınız. Nitekim Peygamber (s.a.v) de böyle idi. Ondan sonraki İmam da aynı özelliğe sahiptir."

Dediler; "Şiilerini tanır mı?"

Buyurdu; "Evet, onları görür görmez."

Dediler; "Bizler sizin Şiilerinizden miyiz?"

Buyurdu; "Evet, hepiniz."

Dediler; "Bunun alametini beyan eder misiniz?"

Buyurdu; "Sizin isminizden, anne ve babanızdan ve kabilelerinizden haber verebilirim."

Dediler; "Haber ver."

İmam (a.s) onların isim ve kabilelerinden haber verdi. Onlar da tasdik ettiler. Hazret buyurdu, "Yine sormak istediğiniz; 'Güzel bir söz, güzel bir ağaç gibidir ki, onun kökü sabit, dalı ise göktedir' ayeti hakkında da haber verebilirim. Geçmişlerimizin ilminden her ne istesek haber veririz ve temiz ağaçtan maksat bizleriz."

Sonra buyurdular; "Bu kadarı sizleri ikna ediyor mu?"

Dediler; "Bundan azı da ikna ederdi."

Abbas Oğullarından haber

İmam Bakır (a.s) buyurdu;

“Abbas Oğullarından on iki kişi saltanat edecek ve son dördü ise öldürülecekler. Onlardan biri ęırtlak ağrısına yakalanarak boğulacaktır. Bunların ömürleri kısa, müddetleri az, batınları ise pis ve bozuktur. Onlardan biri oldukça fasıktır ve Hadi, Natık ve Gavi lakaplarına sahiptir.”

Hamza Tayyar'ın niyetinden haber vermesi

Hamza Tayyar diyor;

İmam Bakır (a.s)'ın hizmetine varmak için izin istedim, başkalarına izin verdiler ama bana vermediler. Kederli bir halde evime döndüm ve kendimi evdeki tahtın üzerine attım. Artık uyukum kaçtı. Kendi kendime, ‘Hangi gruba katılayım?’ diye düşünmeğe başladım. Falan akideye sahip olan Mürcie fırkasına mı? Filan itikada sahip olan Kaderiye’ye mi? Filan inanca sahip olan Harevriye fırkasına mı? Filan akideye sahip Zeydiye’ye mi? Bunların inançları da hem bozuk ve hem de tezatlarla doludur.

Bunları düşünürken müezzinin ezan sesi yükseldi. Bu esnada kapının çalındığını gördüm. “Kimdir?” diye seslenince, “İmam Bakır'ın hizmetçisiyim” dedi. Dışarı çıkınca; “Mevlana icabet et” dedi.

Bunun üzerine elbisemi giyip gittim. Hazretin huzuruna vardığımda şöyle buyurdular; “Ey İbn-i Muhammed! Ne Mürcie’ye katıl, ne Zeydiye’ye, ne Kaderiye’ye ve ne de Harevriye’ye; bize doğru gel. Sana giriş izni vermem bunlardan dolayı idi.”

Sonra İmam'ın sözünü kabul ederek O'nun imametine itikat ettim.

Hişam b. Abdulmelik'in evi

Yezit b. Ebu Hazim şöyle diyor;

İmam Bakır (a.s)'la birlikte Hişam b. Abdulmelik'in yeni yapılan evinin önünden geçiyorduk. Bu esnada Hazret şöyle buyurdu;

“Allah'a andolsun ki, harap olacak! Allah'a andolsun ki, toprağını götürecekler ve Zeyt (Medine'de bir yerin ismi) taşları gözükcek. Orası, Nefs-i Zekiyye'nin yeridir.”

Ben hayretle İmam (a.s)'a; Hişam'ın evini harap mı edecek?” diye sordum.

İmam (a.s); “Evet” diye buyurdular.

İmam (a.s)'ın bu sözünü kulağımla duydum ve o söz sürekli aklımda idi. Hişam öldükten sonra Velid'in emriyle o evin yıkıldığını, toprağının taşındığını ve Zeyt taşlarının gözüktüğünü bizzat kendi gözlerimle gördüm.

İmam Bakır (a.s)'ın ateşe girmesi

Cabir-i Co'fi şöyle rivayet ediyor;

İmamet iddiasında bulunan Abdullah b. Hasan'ın yanından geçerken bana ve İmam Bakır (a.s)'a küfretti. O olaydan sonra Hazretin huzuruna vardım. Beni görünce gülererek buyurdular;

“Ey Cabir! Abdullah'ı gördüğünde sana ve bana küfür mü etti?”

Cevaben; “Evet” dedim.

Şöyle buyurdular; “Şimdi buraya ilk gelecek kişi Abdullah b. Hasan olacak.”

Bu esnada gördüm ki Abdullah içeri girdi. Oturur oturmaz İmam (a.s); “Seni buraya getiren nedir?” diye sordu.

O da; “Siz şöyle böyle iddialarda bulunuyorsunuz ve anne-babanızın, benim anne-babamdan daha üstün olduğunu söylüyorsunuz.”

İmam (a.s); “Yazıklar olsun sana! Haddini aştin” diye buyurdu.

İmam (a.s) bana; “Ey Cabir!” diye seslendi.

Arzettim, “Buyurun efendim.”

İmam (a.s); “Evde bir çukur kaz” diye emretti.

Çukuru kazınca; “Odun getir ve bu çukuru odunla doldur” dediler.

Ben de öyle yaptım. Sonra buyurdular; “Odunu yak.”

Ben de emrini yerine getirdim. Sonra İmam (a.s) buyurdular; “Ey Abdullah b. Hasan! Eğer doğru söylüyor isen, kalk ateşin içine gir ve çık!”

Abdullah dedi ki: “Kendiniz kalkın benden önce ateşe girin.”

Hazret kalkıp ateşin içine girdi; ayağı ile ateşini söndürdü ve sonra da yüzünden ter aktığı halde dışarı çıkarak gelip oturdu. Sonra buyurdu: “Kalk! Allah seni iyilik ve hayırdan uzak etsin. Birçok kimse ve evlatlarının başına gelenlerin senin başına geleceği ne kadar da yakındır!”

İmam Rıza (a.s)’ın şahadet haberi

İmam Bakır (a.s) buyuruyordu:

“Musa b. Cafer’in oğullarından birisi, Emir’ül-Müminin Ali (a.s) ile aynı isme sahiptir. O, Horasan’ın Tus (Meşhed) şehrinde medfun olacak, zehirletilmek suretiyle öldürülecek ve o gurbet şehirde toprağa verilecektir. Allah O’nun hakkını tanıyan ve ziyaretine giden kimseye, Mekke fethinden önce Allah yolunda infak eden (ve İslam düşmanlarıyla cihat yapan) kimselerin sevabını verecektir.”

Kendi şahadetinden haber vermesi;

İbn-i Ukde ceddinden naklediyor;

Hz. Sadık (a.s) babasının vefat gecesinde O'nun başucuna gelip durdu. O sırada O Hazret münacat ile meşgul idi. Eliyle geri çekilmesini istedi ve O da geri çekildi.

Münacat bittikten sonra şöyle buyurdu; “Oğulcağızım! Ben bu gece dünyadan ayrılacağım ve bu gece Hz. Peygamber (s.a.a)’in dünyadan göçtüğü gecedir.”

Hz. Sadık (a.s) buyuruyor; “O gece babam bana, babası Ali b. Hüseyin (a.s)’ın kendisine bir bardak içecek vererek içmesini istediğini söyledi. Sonra da buyurdu ki: “Oğlum! Bu gece ölümün bana vaat edildiği gecedir.” Ve aynı gece vefat etti.”

Mehdi-yi Mev’ud (a.s)’dan haber:

Ebu'l-Carud, İmam Bakır (a.s)’ın şöyle buyurduğunu rivayet etmektedir;

Zamanın durumu değiştiğinde halk şöyle diyecekler; “Kâim (Mehdi) ölmüş veya helak olmuştur.” Veya diyecekler; “Hangi derede kayıp oldu?” O'nun yok olmasını isteyenler de diyecekler ki; “Böyle bir şey nasıl mümkün olabilir? O'nun şimdi kemikleri bile çürümüştür.” Ama sizler O'nu bekleyin, O'nun zuhur ettiğini duyduğunuz zaman, karda diziniz üzerinde yürümeli olsanız bile kendinizi O'na ulaştırın.

İmam Muhammed Bakır(a.s)'ın hayatıyla ilgili sorular ve cevaplar:

S. 1- İmam Muhammed Bakır (a.s)'ın künye ve lâkapları nelerdir?

C. 1- Künyesi Ebu Cafer, lâkapları ise Bakır, Şakir ve Hadi'dir.

S. 2- İmam Bakır'ın (a.s) anne ve babasının isimleri nelerdir?

C. 2- Babası İmam Seccad (a.s), annesi ise İmam Hasan (a.s)'ın kızı Fatıma'dır.

S. 3- Hangi İmam, baba ve anne tarafından Beni Haşime mensuptur?

C. 3- İmam Bakır (a.s), babası İmam Seccad (a.s) ve İmam Hasan (a.s)'ın kızı olan annesi Fatıma tarafından Beni Haşime mensuptur.

S. 4- İmam Bakır (a.s) ne zaman ve nerede dünyaya gelmişlerdir?

C. 4- Hicri 57. yılın Recep ayının birinde veya Sefer ayının üçünde Medine'de dünyaya gelmiştir.

S. 5- İmam Bakır (a.s)'ın hayat dönemi kaç bölüme ayrılır?

C. 5- Üç bölüme ayrılır:

a) Ceddi İmam Hüseyin (a.s) ile beraber olduğu dönem.

b) Babası İmam Seccad (a.s) ile beraber yaşadığı dönem.

c) İmamet dönemi.

S. 6- İmam Bakır (a.s), yüce ceddi İmam Hüseyin (a.s) Őhit olurken kaç yaşında idi?

C. 6- üç ksur yaşında idiler.

S. 7-İmam Bakır (a.s) kaç yıl babasıyla birlikte oldular?

C. 7- Otuz dört yıl, on beş gün.

S. 8- İmam Bakır (a.s)'ın imameti kaç yıl sürmüştür?

C. 8- On dokuz yıl, on ay ve on iki gün.

S. 9- İmam Bakır (a.s), imameti döneminde ne iŐle meşgul idiler?

C. 9- iftilik işiyle.

S. 10- İmam Bakır (a.s), imameti döneminde kaç halifeyle karŐılaŐmıŐtır?

C. 10- İmam Bakır (a.s), imameti döneminde dört Emevi Halifeyle karŐılaŐmıŐtır:

- a) Süleyman bin Abdulmelik.
- b) Ömer bin Abdulaziz.
- c) Yezid bin Abdulmelik.
- d) Hişam bin Abdulmelik.

S. 11- Bakır'ul- Ulum'un manası nedir?

C. 11- Bakır'ul- Ulum, “İlimleri yarp açan” demektir.

S. 12- İmam Bakır (a.s), hangi dönemde öğrenciler eđitmiŐ, Teşeyyü mektebinin temelini sađlamlaŐtırmıŐ ve kültürel inkılâb yaymaya baŐlamıŐlardır.?

C. 12- İmam Bakır (a.s), Beni Ümeyye ile Beni Abbas'ın birbiriyle savaŐtıđı dönemde bu fırsattan yararlanarak öğrenciler yetiŐtirdi ve Teşeyyü mektebini yaymaya ve kültürel inkılâp yapmaya çalıŐtılar.

S. 13- Hz. Peygamber (s.a.a)'in selamını İmam Bakır (a.s)'a iletmekle görevli olan sahabenin ismi nedir?

C. 13- Cabir bin Abdullah-i Ensari (r.a).

S. 14- İmam Bakır (a.s)'ın duası sonucu, gözleri şifa bulan kör öğrencisinin ismi nedir?

C. 14- Ebu Beşir (r.a).

S. 15- İmam Bakır (a.s), Medine'den kimin vasıtasıyla ve nereye sürgün edildi?

C. 15- Hişam bin Abdumelik'in vasıtasıyla Şam'a sürgün edildi.

S. 16- İmam Bakır (a.s)'ın buyurduğu dünya ve ahiret güzelliklerinden olan üç amel nedir?

C. 16- O üç amel şunlardır:

- a) Zulüm yapana affetmek.
- b) Dostluğu kesenle dostluk kurmak.
- c) Cahillik yapana yumuşak davranmak.

S. 17- İmam Bakır (a.s) kaç yaşında ve kimin emriyle şehit edildi?

C. 17- 57. Yaşında, Hişam bin Abdumelik'in emriyle zehirlenerek şehit edilmiştir.

S. 18- İmam Bakır (a.s) ne zaman ve nerede şahadete kavuştular?

C. 18- Hicri 114'de Pazartesi günü Zilhicce'nin yedisinde Medine-i Münevvere'de.

S. 19- İmam Bakır (a.s)'ın kabir nerededir?

C. 19- Medine'deki Baki mezarlığında.

**DÜNDEN BUGÜNE
HARRAN KAYMAKAMLARI
ve
BELEDİYE BAŞKANLARI**

Dünden Bugüne Harran Kaymakamları :

08.8.1990 – 17.9.1992	H.Kenan YOZGATLI
18.9.1992 – 19.9.1994	Muzaffer ÖZTÜRK
20.9.1994 – 24.9.1996	Adil KIR
04.10.1996 – 29.8.1998	Münir KARALOĞLU
21.9.1998 – 27.7.2003	Halil İbrahim AKŞİT
16.11.2003 – 16.10.2006	Adil KARATAŞ
27.10.2006 – 13.08.2009	Hasan YAMAN
03.09.2009 -	Serkan KEÇELİ

Dünden Bugüne Harran Belediye Başkanları

1989 - 1994	Mahmut ÖZYAVUZ
1994 – 2009	İbrahim ÖZYAVUZ
2009 -	Mehmet ÖZYAVUZ

BÜYÜK İSLAM ÂLİMİ
HAYÂT BİN KAYS EL HARRÂNÎ
ve
İMAM MUHAMMED BAKİR (AS)
TÜRBESİNDEN
GÖRÜNTÜLER

Türbeden...

Hayat Bin kays Hazretlerinin tasarrufu ölümünden sonra da devam etmektedir...

Hayat Bin Kays Hazretlerinin huzuruna edeple giren herkesin o zatın hürmetine yapacağı duaları kabul olunur. Buda Harrani'nin ölümünden sonra kerametinin devam ettiğinin işaretlerindedir...

HARRAN'A AİT TARİHİ YAPILARDAN GÖRÜNTÜLER

Rasat Kulesi ve Ulu Cami Kalıntıları

Halep Kapısı
(Yer: Harran Şehir Surları)

Harran Ulu Camii kalıntıları

Harran, artık tarihin tartışıldığı mekan..

Dünyanın İlk Üniversitesinin kurulduğu alan

Konik K÷lahlı Harran Evleri

Kümbet Evlerden görünüm

**Harran kümbet evlerinden esinlenerek yapılan
Modern mimari örnekleri**

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

- 1) İslâm Âlimleri Ansiklopedisi; c.6, s.225
- 2) Evliyalar Ansiklopedisi; c.7, s.65
- 3) Tabakât-ül-Kübrâ; c.1, s.153
- 4) Kalâid-ül-Cevâhir; s.115
- 5) Câmiu Kerâmât-il-Evliyâ; c.1, s.410
- 6) Şezerât-üz-Zeheb; c.4, s.269
- 7) Tabakât-ül-Evliyâ; s.430
- 8) Nefehât-ül-Üns; s.612
- 9) Şiirlerde Harran;(Antoloji) Harran Kaymakamlığı Kültür yayınları..
- 10) A.Cihat KÜRKÇÜOğLU, İnançlar Diyarı Şanlıurfa, Ankara 2000.
- 11) www.huzurpinari.com, www.ihya.com vb web siteleri
- 12) www.ehlibeytgencligi.com

SOHBET

Bari onunla beraber yanayım

İbrahim aleyhisselamı ateşle attıkları zaman bütün melekler, vahşi hayvanlar ve kuşlar ağlaştılar ve etrafında toplanıp, İbrahim aleyhisselama bir yardım yapabilmenin çaresini aradılar.

Bunların arasında zayıf bir bülbül yavrusu vardı. Kendini ateşle atacağı sırada Hak Teâlâ, Cebrail aleyhisselama emredip buyurdu ki:

- O kuşu tut ve ne dileği olduğunu sor?

Cebrail aleyhisselam kuşu tutup istediğini sorunca, kuş dedi ki:

- Halilullah'ı ateşle atıyorlar. Mademki kurtarmaya kâdir değilim, bari onunla beraber ben de yanayım.

Hak Teâlâ buyurdu ki:

- O kuşun benden dileği nedir?

Bülbül şöyle arz etti.

Benim dünyada, Hak Teâlâ'nın adını anmaktan başka arzum yoktur. Bin bir ismi olduğunu işittim. Yüz birini biliyorum. Dokuz yüz ism-i şerifini de bilmek isterim.

Hak Teâlâ kuşun dileğini yerine getirdi.

Şimdi sahralarda feryat eden bülbül, Hak Teâlâ'nın ismini söylemektedir.

Nemrud'un ateşi, İbrahim aleyhisselama gülistan olunca, bülbül gelip gül ağacında nağmeye başladı. O zamandan kıyamete kadar, gül ağacına muhabbet etti, âşık oldu.

Şeytanla Konuşan Veli

Evliyanın büyüklerinden bir zat, hac zamanında insan kılığına girmiş olan İblis'i Arafat'ta gördü. Zayıflamış ve benzi solmuş, gözü yaşlı ve kamburu çıkmış perişan bir haldeydi. Evliya zât, İblis'i tanıyıp ona dedi ki;

- Niçin gözün yaşlıdır?

- Ticaret yapmak fikri olmadan, sırf Allah rızası için hac yapmaya gelenlerin, duaları yüzünden diğerlerinin de haclarının kabul edilmesinden korktum. Onun için ağlıyorum.

- Seni zayıflatan nedir?

- Hacıları getiren atların inmeden, kişneyerek gelmelerine üzüldüm. Hâlbuki benim yoluma gidenleri böyle götürselerdi, sevincim çok artardı.

- Peki, benzini solduran nedir?

- Müslümanların ibadetlerine devam etmeleri ve birbirleriyle yardımlaşmalarıdır. Şayet isyanda yardımlaşsalar, sevincim artardı.

- Seni çökertip, belini büken nedir?

- Kulların, “Yâ Rabbi, iman ile ölmemi nasip eyle” diye dua etmeleridir. Hâlbuki ben onların, kendiişlerini ve ibadetlerini beğendirip, imansız gitmeleri için çalışmaktayım. Allah'a böyle yalvaranların, benim bu iş için çalıştığımı anlamalarından korkuyorum.

Köylünün duası

Ebu Müslim-i Saftar, evliyanın büyüklerindendi. Bir gün gemi ile yola çıktı. Yanında çok kimseler de vardı. Aniden ters yönden bir rüzgar çıktı. Dalgalar yükseldi. Gemi batacak gibi oldu. Gemide olan yükü denize attılar. Yardım istediler. Ebu Müslim diyor ki:

- Bizimle beraber gemide kim olduğu bilinmeyen bir köylü vardı. Yanında bir mushafı vardı. Oradan kalktı ve mushafı elinin üzerine koydu ve şöyle yalvararak dua etti:

“Yâ Rabbi! Eğer bir kimsenin elinde dünya sultanından bir mektup bulunursa, hiç kimse ona saldıramaz, zarar veremez, belalardan emin olur”

Mushafı kaldırdı ve “Yâ Rabbi! Bu senin kitabındır, bunu bize verdin. Ellerinde senin kitabın bulunan kullarını suda boğmak keremine yakışmaz. Bizi tehlikeden kurtar” dedi.

Derhal dalgalar döndü ve deniz süt liman oldu ve sağ salım gitti.

İman önceki günahları temizler

Dıhye-i Kelbi, iman etmeden önce zengin bir Arap melikiydi. Peygamber efendimiz onun Müslüman olmasını arzu ediyordu.

Dıhye, Mescid-i Nebeviye girdi. Resul-i Ekrem omuzlarındaki elbisesini yere serdiler. Oraya oturmasını işaret buyurdular. Resul-i Ekrem’in bu keremini gören Dıhye’nin gözlerinden yaşlar boşandı. Hürmetle, saygı ile “**Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden abdühu ve Resulühu**” diyerek hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı. Peygamber efendimiz aleyhisselam sordu:

- **Niçin ağlıyorsun?**

- Ya Resulallah! Ben çok büyük günahlar işledim. Bu günahlarımın kefareti nedir? Malımın, mülkümün sadaka olarak verilmesi mi, yoksa öldürülmem mi gerekiyor?

- **Ey Dıhye, nedir günahın?**

- Ya Resulallah! Cahiliyet devrinin âdetine uyarak kız çocuklarımı öldürmüştüm.

Tam o sırada Cebrail aleyhisselam gelerek:

“Ya Resulallah! Allahü Teâlâ Müslüman olanların önceki işledikleri bütün günahlarını affetti” buyurdu.